

CSENDŐRSÉGI LAPOK

SZERKESZTI: MOHÁCSY LAJOS SZÁZADOS

Szerkesztőség és kiadóhivatal
BUDAPEST, I. KER.,
BŐSZÖRMÉNYI-ÚT 21

Megjelenik
minden hó
1-én és 15-én

Előfizetési ára:
Egész évre 12 pengő,
félévre 6 pengő

Telefon:
1-501-90

Postatakarékpénzt: ri
csekk számla:
25.342

Búcsú Folkusfalvi Folkusházy Lajos altábornagytól.

Katonaember előjárót nem dicsérhet, mert a katonaszótárban ilyen szavak nincsenek, de a volt előjáróhoz már lehetnek meleg köszönőszavaink. Most, hogy volt felügyelőnk távozik körünkből, nem érhet bennünket vád, hogy csupán lojalitás, amit irunk. Most megnyilatkozhatik bennünk a belső hang, amit eddig a szolgálat köntöse eltakart, megmondhatjuk tehát, hogy Folkusfalvi Folkusházy Lajos altábornagyot nemcsak a katonasors forrasztotta egybe a csendőrséggel.

Nemcsak a katonasors, a katonalélek, aminek a forrásaiból nevelődött, épült ő és épült a csendőrség, hanem távozó felügyelőnk egyénisége is részese ennek az egybeolvadásnak. Új világ, új feladatkör tárult itt a szemé elé, amikor a csendőrség élére állott s aztán mégis tiszta szemmel látta a mi világunkat, problémáinkat, értékeinket és gyarlóságainkat, egyeseket és összességet egyaránt, az új feladatkörnek pedig ura lett úgy, hogy másfél esztendő múltán az az érzésünk, mintha a próbaszolgálat óta eltelt évtizedeken át együtt róttá volna velünk a csendőrutakat.

Azt mondja búcsúparancsában távozó felügyelőnk, hogy a jövőben is érdekelni fogja őt a testület sorsa. Mi azt mondjuk erre: a csendőrség soha sem fog elszakadni Folkusfalvi Folkusházy Lajos altábornagytól, aki másfél éves felügyelői működése alatt áthasonult — csendőrré. Ha talán búcsúparancsa előtt soha nem mondotta volna, mi mindig éreztük: megszerette a csendőrséget. Nemcsak értékelte a józan bírálat tárgyilagosságával, hanem az érzéseivel, ösztönével is szerette és ragaszkodott s mint látjuk, továbbra is ragaszkodik hozzá.

Nem tagadjuk, hogy erre a megtisztelő ragaszkodásra mi igen büszkék vagyunk, mert ragaszkodni csak értékhez lehet. A csendőrség népes bajtársi családja hálás szeretettel viszonzza távozó parancsnokának azt a teljes odaadását, amivel a parancsnoki tisztet fölöttünk betöltötte.

Feljegyezzük ide is, mindenkorra szóló köszönetül, hogy nem ismert fáradságot és önérdeteket, amikor a csendőrség ügyeit kellett, vagy lehetett előbbrevinnie. Szívvel-lélekkel állt nemcsak fölöttünk, hanem mellettünk is. Küldetését erős katonakézzel és meleg emberi szívvel töltötte be.

A m. kir. csendőrség végtelen életében másfél esztendő nem nagy idő, de a mostani időkben ennyi is egy-egy darab történelem. Biztos kéz, világos látás és önteláldozásig menő odaadás ritka időszakban kellett a vezetéshez annyira, mint mostanában. Távozó felügyelőnk birtokában volt mindhárom erénynek s így ő maga jegyezte be munkáját és nevét nemcsak a ma élők szeretetébe és tiszteletébe, hanem a jövő idők hálájába és emlékezetébe is.

Meleg érzésekkel, mély tisztelettel, szerény, de tudatos értékeléssel és a kiváló parancsnokot, emberséges szívű embert megillető hálával tisztelgünk távozó felügyelőnk előtt. Szívvel kívánjuk: Isten éltesse egészségben sokáig és kérjük, fogadja el tőlünk búcsúzóul az ígéretet: a csendőr hűségű bajtárs marad mindig!

pedig *Fóty Ferenc* százados ismertette. A bajtársi ebéden — melynek képét itt közöljük — rajtuk kívül résztvettek: *Tordai Sándor László* ny. ezredes, *Dr. Balló István* főhadnagy, *Gyarmathy Gusztáv* ny. főhadnagy, az örs tagjai és nyugállományú legénységi bajtársak.

Veszprém. Február 14-én csendőröktől volt népes az utca. A közeli falvakból jöttek be fehér-

kesztyűsen, parádésan, hogy a veszprémi csendőrökkel együtt ünnepeljék a csendőrnapot. 9 órakor ünnepélyes istentisztelet volt a katolikus székesegyházban és a református templomban. A veszprémi csendőr tisztikaron és legénységen kívül nagy számban jöttek el a katonai parancsnokságok és polgári hatóságok képviselői és a város jelentősebb személyei is. A szertartást a püspöki székesegyházban *dr. Takács Károly* lelkész látta el és szép szavakban méltatta a csendőrség jelentőségét és érdemeit. *Dr. Boda József* református lelkész a csendőrökért mondott imájában a soha nem pihenő és fáradságot nem ismerő csendőrökre kérte a Mindenható áldását. Az istentisztelet után a csendőr díszszakasz vonult el a vitéz *Setéth Vince* ezredes állomásparancsnok előtt, a honvéd bajtársak legteljesebb elismerését érdemelve ki. Ezután az osztályparancsnokság épületébe vonultak, hogy tisztelgjenek az elesett csendőrbajtársak emléke előtt. Itt nyújtotta át *Tóth Ernő* őrnagy *Pelényi Ferenc* alhadnagynak kiváló szolgálatai jutalmaként odaitélt pénzjutalmat. Majd *Záhonyi Arzén* főhadnagy ismertette a csendőrség történetét. Utána *Tóth Ernő* őrnagy méltatta a napot. Délben díszebéd volt a Korona-szállóban, meghitt bajtársias hangulatban. Az ebéd ünnepi jelentősége a *Kormányzó Úr Ófőméltósága* éltetésében domborodott ki, méltó befejezéseként a napnak.

Közöljük itt *Endrőd* község előljáróságának az örshöz intézett csendőrnapi levelét:

Tekintetes

M. kir. Csendőrörs!

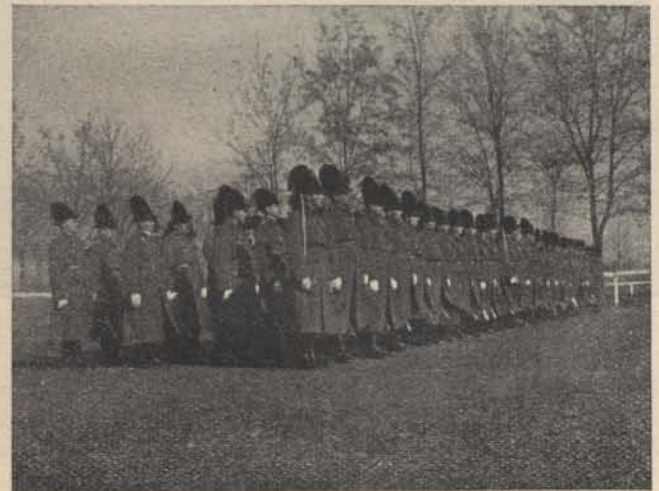
Helyben.

Endrőd község előljárósága egész *Endrőd* község közönsége nevében meleg és hazafias érzésektől áthatott szívvel, őszinte megbecsüléssel köszönti a m. kir. csendőrség egész testületét a helybeli örs útján s elsősorban annak parancsnokát

és tagjait abból az alkalomból, hogy a mai napon 57 esztendő emlékünnepét üli a Testület megalapításának. Az elmúlt 57 év nagy vajúdasoknak, következetes fejlődésnek, ragyogó és dicsőséges tetteknek, példás bajtársi és testületi szellemnek a tanúja. Ez eredményezte azt, hogy a m. kir. csendőrség itthon a köznyugalom és közrend legmegbízhatóbb öre, a közbiztonság leghívalottabb biztosítója, határainkon túl pedig a hasonló és rokonszervezetű testületek mintaképe lett.

Amikor a nagyérdemű testületet a legfelsőbb elhatározás létrehozta, az alföldi rónákat, a bakonyi erdőket és más bűvőhelyeket a romantikus betyárvilág uralta. A m. kir. csendőrség első és legnehezebb feladata ezeknek a veszélyes elemeknek a kipusztítása, a magyar vidékeknek megtisztítása volt. A futó- és bujdosóbetyárok a testület soha el nem múlt érdemei és munkálkodásai következtében ki is múltak és csak emléküket őrzik egyes helyek, de a hivatal nem szűnt meg, hanem áttelődött a közrend és közbiztonság korszerű tenni valóira s ma a m. kir. csendőrség nemesak a vagyon- és személybiztonság, hanem az állami és nemzeti közérdeklés leg hűségesebb istápolója.

Ezek az elgondolások azok az erkölcsi rúgók, melyek mindennemű felsőbb hatósági beavatkozás nélkül az előljáróságot a m. kir. csendőrség nagy ünnepe alkalmából az őszinte üdvözlésre és megbecsülésének kifejezésére indítják. Üdvözlésünket egybekapcsoljuk magyaros jókívánságainkkal és kívánjuk, hogy a Magyarok Istene áldja meg a testületet minden szükséges kegyelemmel, sok jó, megbízható és derék csendőrrel a jövőben is, áldja meg minden parancsnokát, minden legénységi tagját testi és lelki javakkal, hogy nehéz és küzdelmes szolgálataikat a Haza javára az elkövetkezendő

A kiskunhalasi lovastanosztály a csendőrnapon.

időkben is a legendás hűséggel, fegyelemmel, bátorsággal és kitartással tudják ellátni.

Az Isten éltesse a m. kir. csendőrséget!

Endrőd, 1938 február hó 14-én.

Magyar testvéri szeretettel:

P. H.

Morzányi László s. k.
főjegyző

Kalmár Imre s. k.
bíró

Szebben már nem is lehetne összefoglalni és jellemezni a lakosság és a csendőrség baráti összhangját, mint ahogy ebben a levélben olvassuk. Üdvözljük *Endrődöt* valamennyien magyar csendőrök!

Befejezésül pedig álljon itt egy egyszerű magyar embernek a felsőiregi örshöz intézett csendőrnapi levele:

Kedves tiszthelyettes Úr és csendőr Urak! Engedjék meg nekem, hogy önöket a mai napon — amikor Ó Főméltósága bölcs intézkedése és parancsa folytán ünnepet ülnek — üdvözölhessem.

Örömmel ülnék Önök, igen tisztelt uraim, a m. kir. csendőrség ünnepét. De örömmel, még pedig Hála örömi-

ünnepeket kell, hogy üljön a magyar társadalom is, mert a magyar társadalom hálaival és tisztelettel tartozik a m. kir. csendőrségnek, akiknek lelkiismeretes kötelességteljesítése révén nyugodtan hajthatjuk álomra fejünket. Vagyon- és életbiztonságunk megvan. Büszkéek is vagyunk ám, de még büszkébbek lehetnek Önök arra, hogy egy országban sincs nagyobb rend és nyugalom, mint a mi kicsi és megcsonkított — de édes — Magyarországon.

Éppen azért, igen tisztelem Uraim, fogadják tőlem szívesen — úgy a magam, valamint a felsőregi polgárság nevében is — a legforróbb hálám és szeretetem megnyilvánulását.

Hazaftas üdvözléssel:

Felsőreg, 1938 február 14.

Soós Ferenc
kiszagda.

Igen sok helyről, őrsokről kaptunk még tudósításokat. Mindegyikből az ünnep megértését, a csendőrnapi értékelését olvassuk. A társadalom vezető rétegei mind nagyobb figyelemmel és számban keresnek fel bennünket, csendőröket ezen a mi szép ünnepünkön, amely így évről-évre erősödik jelentőségében és hatásaiban mind a testületben, mind a testületen kívül.

Nagyasszonyunk . . .

*Az éjszaka álmomban tündérkertben jártam,
Hej de sok szép színes, égő virágszálat láttam!
Piros rózsza, liliomszál nyílott körülöttem,
Ezt is, azt is leszaggattam, csokorba kötöttem.*

*Olyan fényes bokrétája a királynak sincsen,
Mint a tarka szép bokrétám, drága álmokincsem.
Hogyha nézem, hogyha látom, csordul szemem könnye,
Piros rózsza barna asszony, lilomszál szőke.*

*Egyik virág a híres, szép Kanizsa Dorottya,
Más virága a csokornak Lórántffy Zsuzsánna.
Híres, okos Apafiné Bornemissza Anna,
Munkács várnak törökverő Zrínyi Ilonája.*

*Sugár, karesú asszonyvirág Rozgonyi Cicelli,
Tengerszínű rokolóját szellő lebegteti.
Mondjam tovább? Mondjam, ki volt hős Széchy Mária,
Balassának vitézlelkű Murányi Vénusza?*

*Bokrétának közepében legszebb magyar asszony,
Kit az a jó Mindenható sokáig megtartson!
Ma is él még s élni is fog örökké-örökkön,
Amíg csak egy magyar is él, itt ezen a földön.*

*Szeretete határtalan s áldott jó a szíve,
Körülötte Magyarország valahány szegénye.
Ide is oszt, oda is oszt, ennek is ad, annak,
Pedig akik tőle kérnek, jaj de sokan vannak.*

*Horthy Miklósné Nagyasszonyunk, Öfőméltósága,
Áldja meg a magyar Isten, szálljon áldás rája!
Szegény, gazdag, kicsiny földünk valamennyi népe,
Szeretettel, igaz szívvel, imádkozik érte.*

Jakobos István hiva-

vitéz Falta László altábornagy fogadása a budapesti csendőrlaktanyában.

A csendőrség országos jelentőségű ünnepi eseményei nemcsak a főváros vezetészerepénél fogva, hanem széttagoltságunk miatt is rendszerint Budapesten zajlanak le. Budapest a mi testületi életünknek is feje, központja s ha ritka alkalmakkor belső ünnepre díszbe öltözünk, felröppen a Böszörményi-úti laktanyára a nemzeti lobogó s az udvaron díszszázad és a fővárosban állomásozó tisztikar képviseli ilyen alkalmakkor az egész csendőrséget.

Igy van ez annál inkább, mert ott áll ezen a laktanyaudvaron Vértanúink szobra. Ez a szobor az évek során át a csendőrség látható érzelmi és erkölcsi központjává patinásodott. Ez a szobor szimbolizálja a csendőr-kötelességteljesítés legfelsőbb fokát. Ehhez a szoborhoz fordulunk gondolatban, mikor nehéz pillanatokat hoz ránk a szolgálati sors, ebből a szoborból merítünk példát a kitartásra. Ennek a hősi fényben csillogó szobornak egy-egy sugara eljut a legtávolabbi őrsig és eljut a legrejtettebb utakon haladó járőrökig. Ez a szobor a mi összetartozandóságunk, a mi azonos sorsunk legfőbb kútforrása, itt mindannyian találkozunk, bárki bármerre szolgáljon közülünk szerte az országban.

Ezt érezte meg ösztönösen vitéz Falta László altábornagy is, mikor a legelső csendőr felügyelői útja Vértanúink szobrához vezetett. Február 19-én, dél előtt a Böszörményi-úti laktanyaudvaron díszszázad és Kézdivásárhelyi Nagy Gyula tábornokkal, a m. kir. csendőrség felügyelőjének helyettesével az élén a Budapesten állomásozó csendőr tisztikar várta új felügyelőnk érkezését. Pontosan 11 órakor lépett be a laktanyába vitéz Falta László altábornagy. Fogadta a díszszázadparancsnok jelentését, elhaladt a század és a tisztikar arevonala előtt, majd a Vértanúk szobra előtt a következőket mondotta:

Mielőtt a Kormányzó Úr Ö Főméltósága Legfelsőbb bizalmából reám bízott csendőrfelügyelői állás küszöbét átlépném, eljöttem Hozzatok, hogy a Ti példátokból merítsek erőt jövő felelősségteljes hivatásom méltó teljesítéséhez.

A világháború és a forradalmak néma hőseit — a Ti dicső, mindhalálig hű kötelességtudástok világitó fáklyaként mutassa nekünk az utat, amely egyedül vezet biztosan szent Hazánk jövő nagysága és boldogulása felé.

Mélyen áthatva e gondolat jelentőségétől, kegyetlenneljes tisztelettel helyezem el szobrotokra koszorúmat a hála és megemlékezés szimbólumaként.

Az emlékmű megkoszorúzását követően a Vértanúk szobra előtt álló vitéz Falta László altábornagy előtt elvonult a díszszázad. Ezzel a laktanyaudvaron lezajlott ünnepség véget ért.

A csendőrtiszti társalgóban Kézdivásárhelyi Nagy Gyula tábornok üdvözölte vitéz Falta László altábornagyot, aki a bajtársiasság meleg hangján vette fel az első személyes érintkezést a csendőr tisztikarral, melynek jelenlevő minden tagja bemutatkozott. Ezután csapatparancsnoki értekezlet,

vitéz Falta László altábornagy fo gadása a budapesti csendőrlaktanyában.

majd bajtársi ebéd volt. A bajtársi ebéd a délutáni órákig közvetlen, meghitt bajtársi hangulatban folyt le.

Beszámolónk végén, az alábbiakban közöljük vitéz Falta László altábornagy parancsát, melyben a csendőr felügyelői állás átvételét közölte valamennyi alárendeltjével:

— *A Kormányzó Úr Ö Főméltósága magas bizalma folyó évi február hó 1-ével a m. kir. csendőrség élére állított; a mai napon bevonultam és a csendőrfelügyelőséget átvettem.*

A m. kir. csendőrség fényes, hagyományos múltjának és messze az ország határain túl ismert kitűnő hírnevének öregbítését szent kötelességemnek tartom.

E törekvésem nagy feladatokra kötelez. A csendőrség, mint az ország belrendjének és békés fejlődésének egyik legfontosabb pillére, csak akkor lehet hivatásának magaslatán, ha annak — velem együtt — minden tagja, egyaránt áthatva kivatásának komolyságától, igaz lelkesedéssel és lankadatlan buzgalommal teljesíti magasztos kötelességét.

Elvárom, hogy a m. kir. csendőrség — tudatában ezen fenkölt hivatásának — híven, becsülettel és vitézül teljesíti velem együtt, a mai időkben különösen példás önfeláldozást kívánó feladatát és bizalommal halad nagy hivatásának felelősségteljes útján.

E közös feladat szellemében üdvözlöm a m. kir. csendőrség tisztikarát és legénységét.

vitéz Falta László altb. s. k.,
a m. kir. csendőrség felügyelője

Portyázás.

Csinnadrattával soha nem csinált magának ünnepet a csendőrség és az úgynevezett társadalmi utakon való érvényesülést se nagyon kereste, ma sem keresi. Egyetlen napunk van, amikor önmagunkat is észrevesszük és szerényen, befelé ünneplünk: a csendőrnep.

Mindig voltak és ma is vannak vélemények, hogy ez a zárkózott visszahúzódás több a szerénységnél. Egyesek szerint kézenfekvő és elsőrangú érvényesülési lehetőségeket szalajtunk el sorozatosan s amit mások elérnek a fehérszta mellett, azt nekünk verejtékes munkával kell megérdemelnünk. Azt mondják egyesek, hogy ez hiba. Azt mondják, hogy több ügyességgel, mondjuk: ügyeskedéssel többre jutnánk. A tények azonban nem ezt mutatják.

A belügyminiszter úr az országgyűlésen egy nyilatkozatában ezt mondotta rólunk: — Nemzeti büszkeségünket jelentő csendőrségünk. — Ugyan, a világon lehet-e belügyminiszternek közbiztonsági testületről ennél nagyobb, szebbet és többet mondania? Lehet-e egyáltalában elismerést még ennél is magasabbra fokozni? Lehet még ennél is több értékelést elérni?

Nem lehet. És ugyan, hol értük el ezt az értékelést? Nem a fehérsztaalnál, hanem az őrzőjáratokban. A kötelességben. A hallgatag, reklámmentes zárkózottságunkkal. Azzal, hogy mindenütt biztonság és csendalom van, ahol a kakastoll megjelenik. Jó bor-

vitéz Falta László altábornagy előtt elvonul a diszszázad.

nak nem kell cégér, jó munkának nem kell öndicséret és jólfésült ügyeskedés. Ha vannak még, akik a reklám hívei, ebből a belügyminiszteri nyilatkozatból sokat láthatnak.

És láthatnak azokból a csendőrnapi sajtóközleményekből is, amelyeket mai számunkban ismertettünk. Hónapok sora telik, hogy csendőrrel betűt nem olvasunk az újságokban s egyszercsak megjelennek ezek a meleg sorok, melyeket megrendelésre vagy másféle muszájból megírni nem lehet, hanem csak meggyőződésből.

Nagyon jól van az, hogy nem váltjuk fel fehérasztalos, reklámos aprópénzre a komolyságunkat. Úgy van ez valahogy, mint az asszonynál: minél kevesebbet beszélnek róla, annál jobb.

Márciust irunk s ez már a napsugaras tavasz beköszöntője. Lesz talán még hó, hogy lányok-asszonyok csinosító mosakodása meglegyen, lesznek még esők és sarak, de az ólmos téli felhő már meghasadt fölöttünk, kicsillog az ég kékje s a szél elszedlő szellővé, végignyargal a földeken és magába szívja a sarjadó élet illatát.

Keserves a csendőr tele, de annál több gyönyörűsége telik most majd a zöld mezőben, virágos fákban, simogató napsugárban, mosolygó arcokban, az egész szépséges újjáéledésben, amiből városi embernek csak néhány megbilincselte akácfa jut a járda szélén. Őléljük hát magunkhoz bajtársak az első langyos napsugarat, simogassuk meg szemünkkel a búzavetést és sóhajtsunk egy hálaadást, hogy hiva-

tásunk, kenyérünk nem tépett el bennünket a szépségek legszebbjétől: a természettől.

Az egyik őrünkről most tudtuk meg, hogy a múlt év nyarán valamilyen kulturnappal kapcsolatban elismerésben részesült, mert neki volt legszebb a kertje. A hír elég régi, mégis érdemes visszatérni rá. Milyen szép dolog is az, amikor csendőroket dicsérnek meg a szép virágokért, egészséges növényekért, fákért. Csendőroket, akiknek a hivatása nem éppen rózsaszemezgetés. Mennyivel szebb az ilyen laktanya, mint a virágtalan, növénytelen, kopasz, rideg.

A csendőrnek elég alkalmá van rá, hogy megismerje és megszeresse a természet szépségeit. Nem nagy költséget és fáradságot jelent az sem, ha ott akarja látni ezt a sok szépséget a maga kertjében is. Aki csak egyetlen tő virágot, egyetlen fácskát, egy bokrot felnevelt egyszer életében, már megismerte a kerttel való foglalatosság örömeit. Rövidke idő erre mindig és mindenütt akad, csak neki kell fogni egyszer s aztán tavasztól őszig nincsenek szórakozási gondok, ha éppen arra is futná időből. Nem kellene hozzá holdak, tenyérnyi helyen is lehet szép kertet varázsolni. Csak egy kis szív kell hozzá.

Ha aztán a lakosság látja, hogy a csendőrök kertje milyen szép, milyen gondozott, milyen virágos és milyen hasznos, ez a legjobb ösztönző példa a követésre. Mert nemcsak a gaz ragadós, hanem a szépség, okosság is.

vitéz Falta László altábornagy a Vértanúk szobra előtt.

Ne áltassuk magunkat, se a kis vagy gyenge nemzeteket és ne hitessük el velük, hogy a Népszövetség megvédi őket a támadástól, — mondotta most az angol miniszterelnök az alsóházban. Amit tehát Mussolinótól és még néhány világpolitikustól hallottunk, azt most Anglia erősíti meg s így ebben a pillanatban igazi hívője a Népszövetségnek egyedül Franciaország és észak-amerikai, ha ugyan ezek is hisznek benne.

Hát ez így most már tiszta helyzet. Ebben benne van, hogy védje magát mindenki úgy, ahogyan tudja és bírja. Nekünk ez nem ujság, de ujság lehet azoknak, akik húsz évig aludták a népszövetségi békeálmot. Akik a nemzetközi jogrendre, a népszövetségi hátvédre a kelleszénél jóval többet alapoztak. Most már a legnépszövetségesebb ember is tudhatja, hogy egyetlen jól hordó puska többet számít, mint a világjogrendből font elméleti drótakadály. Világos beszéd az angol miniszterelnök beszéde: kiki bízzék a maga erejében.

Feltűnik aztán még, hogy az angol miniszterelnök kis vagy gyenge nemzeteket említ. Tudják tehát Angliában is, hogy vannak kicsi, de erős és nagyraöft, de gyenge országok. Mi ezt már régen tudjuk és számolunk is vele.

Huszonnégyezer hektoliterrel emelkedett a sörfogyasztás négy hónap alatt, ami negyvenszázalékos

növekedésnek felel meg. Hogy a bor és pálinka fogyasztásában mekkora a fellendülés, arról nincsenek hirtelenében pontos adataink, de föltételezhető, hogy ezek sem akarnak nagyon elmaradni a sör mögött.

Nemzetgazdaság ide, meg oda, ebben az esetben mi inkább annak örülnénk, ha a vízfogyasztás mutatna nálunk ekkora fellendülést. Azt hisszük, hogy a csendőrségnek nem sok érdeme van ebben a sörkarrierben. Ne is legyen. Ha már nemzetgazdasági okokból célszerű a kortyolgatás, hagyjuk ezt azokra, akik a maguk bőrére isznak s nem a másokéra is, mint a csendőr, ha iszik. Amilyen arányban nőne nálunk a szesz-statisztika, hatványozottan nőne tőle a kiderítetlen-statisztika, a kivizsgálás és egyéb nem kívánatos része a csendőréletnek. Különben most elkapjuk a ravasz sörital fülét és megmondjuk róla, hogy nem is olyan jámbor itóka az, mint az emberek gondolják. Megvan abban a szesz egész rendszeren s legfeljebb az benne előny, hogy literszámra kell inni, míg sárgaföldig rántja az embert. De odavisz és kifoszt, megmérgez, akárcsak a többi szesz ital. Aki tehát „csak“ sört iszik rendszeresen, ne higgye magáról, hogy ettől még nem alkoholist.

A carzanói árulás.

írta: Dr. RÉCZEY FERENC vkszt. alezredes.

Az alábbiakban a világháborús olasz haretéri déltiroli arevonál szakaszának 1917 szeptember 17—18-án Carzanonál lefolyt eseményeit ismertetem vázlatosan. Választottam azt főleg azért, mert húszesztendő távlatából nézve e szeptemberi éjszaka ma is maradéktalanul érdemes arra, hogy szélesebb körben ismertté válva, példát mutasson a jövőre is. Példát mutasson arra, hogy árulás útján keletkezett nehéz helyzetekben, kis és legkisebb egységeink erélyes parancsnokai öntevékeny harcászati gondolkodással, kimagasló egyéni bátorsággal és villámgyors helyzetmegítélés révén még akkor is javunkra billenthetik a mérleget, amikor már minden elveszetteknek látszik.

Valóban háborús multunk egyik legszebb gyöngyszemét jelenti a carzanói betörés elhárítása, teljes visszaverése és az árulók jól megérdemelt sorsa. Az időközben feltárt okmányok és a szakirodalom révén ma már teljes egészében tisztán állnak előttünk ennek az árulásnak előzményei. Pontosan tudjuk, mi tette lehetővé, hogy ellenséges zászlóalj csaknem zártrendben, jóformán puskaalövés nélkül juthattak el egészen a saját főellenállási övig. Az ellenség könnyű sikerre számított. Meglepett, elaltatott és így harcon kívül helyzetet harcélőreseinken túl is jutott. Nem tartotta fel őket sokszoros és villamosáramra berendezett drótakadály sem, mert áruló kezek előzőleg azokat is kikapcsolták. De a biztosítás és a főellenállási öv egynéhány embere, néhány raj, szakasz és század parancsnoka helyén maradt. Helyén maradt akkor is, mikor előlről, oldalról és hátulról is sokszoros túlerővel került szembe. Pár főből álló elárult és elárvelt járőrök, meg szakaszocskák küzdöttek ellenséges századok és zászlóaljakkal ellen.

A haretéri helyzet akkor a következő volt:

A 11. Isonzócsata után a saját déltiroli arevonál a felső Brenta völgyét — másképen Val Sugana — észak-déli irányban közvetlenül Borgotól keletre zárta le. Ennek a védelmi állásnak az volt a célja, hogy az ellenségnek Trient felé való előretörését megakadályozza. Saját hadosztályunk arevonala általában a Maso folyócska nyugati partján húzódott végig, csak közvetlenül Carzano felett és Mentrated előtt ugrott át a keleti partra. Ez volt a Mentrated-i hídfe.

A Maso völgye igen erős akadályt jelentett, mert a 4—5 méter magas védőgátak meredek falain csak különleges műszaki eszközökkel lehetett keresztüljutni. Egyébként csak hidakon lehetett átkelni. Használható hidak voltak az események idején még Carzanotól közvetlenül keletre, továbbá innen kb. 600 lépésre északkeletre és Scurellétől délnyugatra. Az ellenség a saját arevonaltól átlagban 1000—1200 m távolságra megerősített állást foglalt. Közvetlenül Carzanotól keletre Spera körül félkörben előretolt ellenséges biztosító részek voltak megfigyelhetők. Saját harceldőrseink ezeket 2—300 méterre is megközelítették.

A harcaterület terepviszonyait sűrű olasz művelés tette nehezzé. Nagyon sok és sűrű terepfedezet, terraszos szőlőkultúra, kőrakások, alig áttekinthető tereprészekkel és rossz megfigyelési viszonyokkal. A saját főellenállási vonal és a harceldőrsöké is, műszakilag igen jól meg volt erősítve, az állások előtt erős drót- és magas feszültségű áramakadály vezetett. Az ellenséges állás előtt hasonló drótakadályt állapítottunk meg. Az események idejében az arevonalon viszonylagos nyugalom állott be, melyet időnként szórványos gyalogsági és tüzérségi tűz élenkített csupán. Éjszakánként a védőállások előtt mindkét részről a biztosításon kívül járőrözés is folyt.

Az ámulás első tünetei azonban nem az arevonalon jelentkeztek. Az állásokat megszállva tartó saját hadosztályunk fogdájában pár nap óta egy gyámoltalan századzakács szomorkodott. Azért tartóztatták le, mert a carzanoi saját zászlóalj egyik századparancsnoka ellen első pillanatban hihetetlennek látszó feljelentést tett. Eleinte gyengeelméjűnek tartották a kétségbeesett kinézésű gyalogost, aki egy éjszaka holtfáradtan futott be az arevonálról a hadosztályparancsnoksághoz. Azt állította, hogy a századparancsnok és a zászlóalj idegen nemzetiségű legénységének bizonyos része, hetek óta összejátszanak az ellenséggel. Az ámulóknak — szerinte — az volt a tervük, hogy valamelyik éjszaka nagyobbszabású betörést készítenek elő és az ellenséget előre kidolgozott tervek alapján saját állásainkba vezetik. A századzakács jelentése egy tartalékos főhadnagyra vonatkozott, akit egyébként az egész zászlóalj egyik vitéz parancsnokaként ismertek és aki eddig számos kitüntetéssel a mellén, megbízhatóságának és bátorságának többször tanujelét adta.

A gyorsan bekövetkezett események azonban a hihetetlen feljelentésnek adtak igazat. A megnevezett és idegen nemzetiségű eszmékkel megfertőzött századparancsnok tényleg régebb idő óta dolgozott szegyetlenjel tervén. Az volt a célja, hogy a zászlóalj hasonló gondolkodású elemeit maga köré gyűjtve, ámulás útján hatalmas kaput ad az ellenségnek és megnyitja így a Trient felé vezető előnyomulás irányát.

Megbeszélések és tervek hosszabb idő óta folytak már. Az ámuló kebelbarátja, egy hasonló gondolkodású őrmester, hetekkel ezelőtt már színleg fogságba is jutott, — elkerült az ellenséges hírszerzőcsoport vezetőjéhez, majd a tervek előkészítése és részletes megbeszélése útján újra visszazökött hozzánk, itt-hon persze kalandos és vakmerő mesét költve szökése és megmenekülése igazolásához.

Az ámulás végrehajtását kölcsönösen szeptember 17-ről 18-ra éjjelre tűzték ki. Megelőző este az ámulók a harceldőrsök és a századok legénységének vacsorájába az ellenségtől kapott altatóport keverték. A távbeszélő állomások és vezetékek mentén a tervekkel tisztában lévő és egyetértő emberek helyezkedtek el, akiknek a támadás kezdetén az összeköttetéseket kellett megszakítani. A fő értelmiszerző — az ámuló századparancsnok — az őrtálló legénységet aludni küldötte, majd ellenőrző szemle ürügye alatt az előterepbe távozott, hogy az első ellenséges osztagokat személyesen vezesse át. A betöréshez első áttörő csoportként öt zászlóaljat állítottak készenlétbe, melyet további tartalékban álló erők — így közvetlen második lépcsőként egy teljes gyalogdandár — követtek volna.

Az ámuló által vezetett első mozzanatok tényleg programszerűleg játszódtak le. Egyik harceldőrsünk mélyen aludt és puskalövés nélkül került kézre, majd az ellenséges zászlóaljak csaknem zártrendben vonultak át a villamos drótakadályon is. Az elektromos vezeték megszakítását ugyancsak az értelmi szerző végeztette el. A ravaszul kiagyalt ámulás további folyásába azonban zökkenők vegyültek.

A harceldőrs elfogott emberei közül egynek sikerült visszajutni. Izgalmas és kimerítő menekülése után átjutott a hidon és riadóztatta a Carzanonál állásban levő balszárny-század északj szakaszát, ahonnan a riadó szinte percek alatt gyorsan tovább terjedt. Hasonlóan kicsúszott az ellenség kezéből egyik felderítő járőrünk pár embere, akik az ámuló tervekről mitsem tudva, a csatlakozó védőkörletből indultak volt el. A riadó folytán rövidesen az egész arevonál mozgásba jött. A távbeszélő összeköttetés az előkészített erőszakos megrongálás folytán azonnal megszakadt ugyan, de az itt-ott kezdődő tüzelésből, felvillanó rakétákból és a hirtelen keletkezett zürzavarból a legelől lévő alparancsnokok azonnal és helyesen arra következtettek, hogy nagyobbszabású események történnek. Eleinte csak 2—3 emberből álló gyorsan kiküldött új harceldőrsök és egész kis csoportok álltak szembe a betörni készülő ellenséggel. De lármájuk és merész fellépésük megzavarta a támadókat, akik erre nem számítva, észrevétlenül akartak átjutni a főellenállási övön is és e kis osztagok fellépése folytán önmaguk jutottak a legnagyobb bizonytalanságba. Véletlen okozta azt is, hogy az egyik ilyen kiküldött harceldőrs bátor magatartása következtében megszakadt az összeköttetés az ellenség első osztaga és a további részek között.

A helyzet szinte pillanatok alatt érlelődött tovább. A leginkább érintett szakasz parancsnokát az események teljesen váratlanul érték, mert emberei az aránylag szűk árkokban és állásokban összetömörültek a betöréssel ellenkező szárnyon, mégsem vesztette el a fejét, hanem határozott és gyors intézkedéssel elreteszeltette a támadást. Dacára annak, hogy legénységét egyenként kellett a betörés által támadt rés felé fordítani, okosan és célszerűen azon-

nal gondolt arra is, hogy zászlóaljparancsnokát a helyzetről rögtön értesítette, mert százada többi részével a kapcsolat megszakadt.

A zászlóaljparancsnokságnál természetesen az első percekben teljesen tájékozatlanok voltak. Legelőször befutott jelentések szerint az ellenség a harc-előrsőknél támadott. Azután hirtelen megszakadt az összeköttetés a balszárnyszázaddal, majd rövid idő múlva ellentmondó jelentés érkezett, hogy az ellenség már az állásokba is betört. A teljes sötétségben a beérkezett jelentések ellenőrizhetők nem voltak. Még a kezdődő tüzelés is alig adott támpontokat, mert abból bajosan lehetett nagyobb mérvű támadásra következtetni. Az általános benyomás mégis az lett, hogy a támadók nagyobb erőben és már igen közel lehetnek. Közben az említett szakaszparancsnok határozott jelentése felfedte a támadás valódi irányát, amit megerősített az is, hogy a többi századoktól kapott értesülés szerint az ellenség nyugodtan maradt. Így aránylag rövid idő alatt tisztábban alakult ki a betörés igazi helye.

Az események alapján a zászlóalj tartalékegységei is gyorsan riadókézsültségbe helyeztetek és megindultak Carzano felé. Hasonlóan sikerült az érintetlenül maradt tüzértávbeszélő vonalak útján Castellare és Carzano területére az előkészített zárótűzet megnyitni.

E bizonytalan és nem várt éjszakai vállalkozásnál rövidesen nyilvánvalóvá vált, hogy az ellenség igen erős részekkel bejutott a hídnál lévő század jobbszárnnyán a saját állásokba. A század védőkörletének legnagyobb része az ellenség kezébe került és csak az a kicsi rész maradt meg, mely a hősiessen küzdő balszárnyszakasz védelméhez tartozott. Ezt a pár embert a jobbról való sokszoros túlerejű támadáson túlül még az a veszély is tenyegette, hogy saját tartalékjaink hátba foghatják. Percek kérdése lehetett, hogy az ellenséges támadás teljesen bekeríti őket. A szakaszparancsnoknak gyorsan kellett dönteni. Vagy visszamegy a szakasz háta mögött még érintetlen keskeny sávon át a zászlóaljparancsnokság felé, vagy kitart és megkísérli oldalról tüzellel fékezni a betörés továbbterjedését.

Elismeréssel kell adóznunk ennek a szakaszparancsnoknak, aki a vázolt és elveszettnek látszó helyzetben arra a döntő elhatározásra jutott, hogy 25—30 emberével nem hátrál meg az ellenség túlereje elől sem. E maroknyi kis csapat sokszoros erővel szemben folytatta tovább a harcot és magatartásával olyannyira bénította a támadást, hogy annak ereje és lendülete megtörött.

A hamarosan meginduló ellentámadás és ellenrendszabályok sikerét elsősorban ennek a szakasznak a kitartása tette lehetővé. Még akkor sem tágitottak, amikor a támadás első lépcsői a község északi szegélyén lévő kis erdőcskébe szorították őket.

Igy történt, hogy az ellenségnek több mint 2000 főből és 12 géppuskából álló erőit legelőször ezek a kis járőrök és osztagok hidegvére és elszántsága állította meg. Ez öntevékeny fellépést egészítette ki azután a zászlóaljparancsnoktól és röviddel utána a magasabb parancsnokoktól tervszerűen irányított erősebb saját kötelékek ellentámadása, bár ezeknek legnagyobb részére szükség már alig volt, mert a hajnali szürkület beállta után az ellenség rendetlen futásban, számos fogolyvesztéséget visszahagyva, — menekült.

Mi a község?

— Versenyfeladat. —

A versenyben résztvevőknek röviden le kell írniok:

1. Mi a községi elöljáróság összetétele?

2. Melyek legnagyobb vonásokban a községi elöljáróságok legfőbb feladatai?

A versenyben csak a csendőrség legénységi állományú tagjai vehetnek részt. Határidő: április 1, az eredményt az április 15-i számunkban fogjuk közölni. A legjobb munkát szép asztaliórával jutalmazzuk.

Beszélgetés a föld alatt.

A megdermedt föld alatt
Két parányi búzamacog
Összesimul kedvesen.
Az egyik szól csendesen:

Magtestvérem! — nem jó élni.
Nem tudok már jót remélni.
Majd megfagyok! Jég a fészke.
Hátamon a hatált érzem.
Elpusztulok tél jagyában.
Ó, pedig én élni vágytam...
Vágytam nőni, felszaladni,
Kincseslelkű kalászt adni.
Aranykalászt, acélmagot,
Dús kéréket, dús asztagot.
Jaj, de látom, sok szép álmom
Valóra már sose váltom.
Elfonnyadok, elsenyvedek,
Új élet már sosem teszek...

A megdermedt föld alatt
A másik kis búzamacog
Kezd a szóba csendesen,
Bizakodón, kedvesen:

Magtestvérem, ó, ne fájjon,
Hogy hideg van a tanyánkon.
Van jó ruhánk, Isten adta,
Mégvéd ez a téli fagyba!
Van paplanunk, puha, fehér.
Nem halunk meg, ne félj, ne félj!
Jó apánk is arra intett,
Edzeni kell szíveinket.
S szabad szívvel, égbe törve,
Minden gátat elsöpörve
Nagyok leszünk, kincses-szépek,
Kalászt ontunk dúsát, szépet.
Aldást osztunk asztalára
Mindenkinek, aki árva!...

A megdermedt föld alatt
Két parányi búzamacog
Átöleli egymást szépen
S együtt biznak, bizakodnak
A tavaszi ébredésben.

Lovak pólyázása.

Írta: Dr. MIKECZ BÉLA, 2. o. főtörzsállatorvos.

A belügyminiszter úrnak az a rendelete, amely a csendőrség lovas örseinek a lovaknak különböző járásművekben való alkalmaztatását szükségesnek jelölte meg, egyik célkitűzésében azt akarja, hogy a lovak lélekzési és vérkeringési szerveit, csont-, valamint izomrendszerét, inait, izületeit és szalagkészülékét a rendszeres és következetes használati móddal olyan állapotban tartani és azokat úgy megedzeni, hogy nagyobb teljesítmények végrehajtása közben se mondhatók fel a szolgálatot.

A régi kényelmes és lassú portyázási rendszerből az élénkebb ütembe való átmenet természetesen a lóállomány teljesítőképességét teszi próbára, amely minden egyes lónál annak fajtája, vérmérséklete, fejlettsége, kora és tápláltsága szerint alakul ki.

Eddigi tapasztalataim szerint legjobban beválnak ebben a szolgálatban a kisebb termetű, könnyebb testalkatú félvérek, legkevésbé pedig az úgynevezett keresztezett lófajták, melyek háttérében hidegvérű befolyás látszik érvényesülni. Ezek nagytű, 170 cm-en felüli marmagasságú pettyhüdt szervezetű, puha lovak, Lomha testük továbbmozgásához több energia szükséges.

Az idegesebb vérmérsékletű lovakra a fokozott járásművekben való igénybevétel és kihasználás megnyugtatólag hatott. Kevesebb a sérülés, a rossz szokások, melyek az állandó istállózás, rabságra kárthatóság következményei voltak (szítálás, karórágás, lánccsiszolás, zablarázás) nem jelentkeznek oly mértékben, mint eddig.

A fiatal, jól fejlett lovak — ha nem túltápláltak — hamar hozzászoknak a rendszeres kihasználáshoz, szervezetük hozzáedződik a teljes értékű munkához, szinte megkivánja azt. A rendszeres, következetes, észszerű munkával a hátsó nem veszít erejéből, csak nyerhet, mert megizmosodik és megacélosodik, anyagcseréje, vérkeringése élénkebb lesz.

Korosabb 17—18 éves és ezen felüli lovaktól természetesen nem várhatjuk ugyanazon lendületes munkát, teljesítőképességet, mint a fiatal életerős állománytól. Ha meggondoljuk, hogy a ló életében az évek majdnem háromszorosan számítanak, mint az embernél, könnyen megértjük ezt.

Elhízott, elkényeztetett, meleg istállóhoz szoktatott (fényes szőrre dolgoznak) lovak ilyen szolgálat szempontjából nem jöhetnek tekintetbe, hogy miért, arra a választ mult év október havában a „Csendőrségi Lapok“-ban megadtam. Már a pótlóidomítás alatt mindent el kell követni és a lovastanosztály azon irányban is dolgozik, hogy a pótlósorványok elhízását megakadályozza, különben idő előtt mennének lovaink tönkre, mert fejlődésben lévő izületeik nem bírnák a sok úgynevezett holt súlyt. Hozzávesszük még azt is, hogy a belovagoltság, hajlítás, elengedettség és átengedettség eléréséhez az inak, izületek és szalagok fokozott igénybevétele szükséges. *Ne várjunk izommunkát az olyan lótól, mely csak zsírt raktározott. A téllenségre kárthatatott*

izomzatnak el kell sorvadnia. A pihentetés mindig legyen arányban az elvégzett munkateljesítménnyel.

Az egy órai kis lovardázás után nem jár 23 órai istállóra kárthatóság. Elég baj az, hogy hosszú a tél és sokat kell a fedeles lovardában lenni. Ezért törekedni kell arra, hogy tereplovaslással (jó levegő, napfény, szabadmozgás) edzük lovainkat.

Mint említettem a gyors mozgásra használt lovak inai, izületei, szalagkészüléke fokozott mértékben van igénybevéve, így azokat kezelni tudni szintén az edzéshez tartozik.

Ha egy ló nagyobb munkateljesítmény után 1—2 napot kénytelen istállóban tölteni — még ha kézen meg is jártatják — lábvégei, bokái megduzzadnak a vívőeres vérpangástól. Az ilyen lovak inait és izületeit megfelelő eljárással kell kezelni, mely a *lábvégek bepólyázása* néven ismeretes.

A *bepólyázás*, lovak lábvégeinek a lábtőtől, illetve csántól a csüdig, esetenként a csüdhajlás közepéig, rugalmas kötöző anyagokba takarása. A pólya anyaga flanel, gyapjú, vászon, tricotszövet, gumizott vászon.

Pólyázhatunk szárazon és nedvesen. Az előbbi mint védőeszköz szerepel, különösen ugratásoknál, amikor a lábszár felületét érhető ütések ellen akarunk oltalmat. Idegesebb természetű, értékes lovak lábszárait ápolás közben is be szokták pólyázni. Jó szolgálatot tesz a pólya vasúti vagy hajón szállításkor. Pótlólovak lábvégeit gyakran pólyázzák a bokázás, valamint a bevágások folytán keletkezett csonthártagyulladások és csontkinövések kifejlődésének megakadályozására.

A *nedves pólyázás*, mint felmelegedő „Priessnitz“-féle borogatás, vagy mint fertőtlenítő gőzölő kötés fejti ki hatását. Ez utóbbiaknál két pólyaréteget használunk; az alsó réteg egy vászonpólya, állott vízbe, fertőtlenítő oldatba, alkoholos, fluidos oldatba mártva, az ezt fedő felső réteg egy flanel- vagy posztópólya.

A pólyázáshoz legalkalmasabb az 1.85 cm hosszú, 9 cm széles és egy-egy 20 cm megkötő szalaggal ellátott szövetpólya. A pólyák szélei szabadok (beszegés nélkül). A pólyák egyik vége derékszög-alakban van levágva, a másik vége háromszög-alakban beszegve. E beszegett vég egy-egy 20 cm hosszú és 2 cm széles megkötőszalag felvételére szolgál. A bepólyázásnál a pólya derékszög-alakban levágott szabadvégét a bepólyázandó lábszár belső felületén a kapocsont felső harmadára illesztjük. (L! 1. sz. ábrát.) Azután előre és kifelé haladva a lábszár, valamint a hajlítónak felett 4—5 csavarmenetet fektetünk a csüdig (L! 2. sz. ábrát.), majd ismét felfelé haladva a menetekkel mindig a szabad széleket fedjük be. Végül a szalagokat simán felfektetve (L! 3., 4. és 5. ábrát) úgy kötjük meg, hogy a csokor a külső inbarázdába legyen elbujtatva.

Ügyelni kell arra, hogy a pólya ne legyen szorosra meghúzva, mert vérkeringési zavarokat és a bőrben elhalást okoz. Lefekvéskor a nem kisimított szalag megfeszülhet, tartósan nyomja a bőrt, s így a bőrfesték anyagát teszi tönkre, amely miatt az illető felületen fehér szőrzet nő ki.

A hallgató ember — lepecsételt levél.

A beszélő ember — kirakódó láda.

GARDONYI GÉZA

Senki sem született csupán önmagának. Aki önmagának él, senkinek sem él.

QUARLES

A nedves pólyázás, illetve „Priessnitz“ főleg megerőltető munka után fejti ki jó hatását. Célszerű a nedv. pólyát az esti órákban felhelyezni és reggel, munkába indulás előtt egy jó órával levenni, levétel után a bepólyázott lábvéget lapos tenyérrel szőrmentén masszírozni.

Felmelegedő pólyázást minden lovasember belátása szerint alkalmazhat. *Fertőtlenítő, fluidos és egyéb gyógyító eljárásokat csakis állatorvosi rendelésre szabad.* Ha felmelegedő borogatást alkalmazunk, tanácsos a csüdajtást sótalan disznózsírral, vagy faggyúval bekenni.

Ilyen pólyát selejtes lepedőkből és selejtes pokrócokból házilag is el lehet készíteni. Gumipólyául ajánlatos az úgynevezett „Ideál“-pólyát használni. A gumipólya használata olyan lovaknál indokolt, amelyek ingyulladás miatt már bliszterezéssel vagy egyéb gyógykezelési eljárásokkal lettek kezelve, a visszaesések megakadályozására.

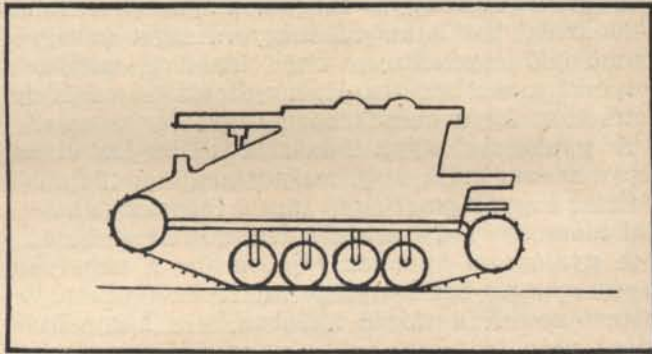
Szükségesnek tartottam erre az eljárásra az érdekeltek figyelmét felhívni, mert sok dagadtlábú lovat láttam az örsökön, melyeknek szakszerű kezelése lovascsendőrségünk igen fontos szolgálatai érdeke.

(A közölt képek Horst—Bötticher „Lehrmeister Pferd“ c. munkája nyomán készültek.)

Harekocsi és gyalogsági ágyú.

A világháború harmadik évében egy új harc-
eszköz bukkant fel a franciaországi hadszíntéren, a
harekocsi. Annak a szükségességnek a felismerése
teremtette meg, hogy a döntést elodázó állásharc-
ban a németek ellenállását a használatban levő
fegyverekkel nem lehet megtörni. A harekocsi fel-
adata volt a haremező természetes és mesterséges
akadályain át utat törni a gyalogságnak, szétfor-
gácsolni a védő tüzet és azt fedezékbe szorítani.

Kezdetben kizárólag a nagy súlyú harekocsikat
gyártották, melyek kicsiny sebességük (3–4 km/óra)
és nagy célfelületük következtében az ellenséges
tüzérés könnyű zsákmányaivá váltak. Így például
1916 szeptemberében a Somme-i csatában a támadó
angolok 49 harekocsijából 17-et a német tüzéréség
még a támadás megindítása előtt szétlőtt, 14-et
pedig a támadás alatt helyezett hanconkívül. Egy
évvel később a Chemin des Dames körüli harcok-
ban a harekocsi bevetése néha ugyan eredményes
volt, de a veszteségek még mindig túl magasak vol-
tak: így például az egyik támadásnál 63 harekocsi-
ból 48 nem tért vissza. Említésreméltó az 1918
augusztusi amiens-i áttörés, ahol most már új elvek

1. ábra.

(Kis angol harekocsi. Súlyja 1,4 tonna. Magassága 1 m.
Legénysége 2 fő, fegyverzete 1 géppuska, sebessége
óránként 45 km.)

szerint tömegben vetették harcba a harekocsikat
Ennél az áttörésnél, ahol a területnyereség mély-
ségben 12 km volt, 430 harekocsi vett részt és abból
a németek 130-at tettek hareképtelenné.

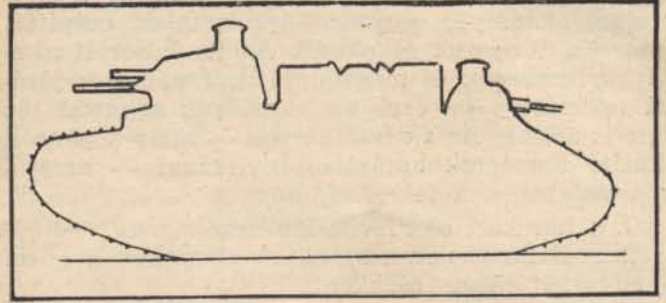
A világháborút követő hatalmas technikai fej-
lődés a harekocsik építésénél is érezhető volt. Álta-
lában 3 típus alakult ki: a kis, a könnyű és a nehéz
harekocsi.

Ez a három típus külsőleg a méretek különbözö-
ségében jut kifejezésre, amennyiben a kis harc-
kocsik közül a legkönnyebb 1,5 tonna, míg a nehéz
harekocsik között 80 tonna súlyúakat is ismerünk.

A harekocsi felfegyverzésére nézve annak har-
cászati rendeltetése a mérvadó. A különböző típu-
sok szerint a harekocsiba golyószórót, géppuskát,
különböző ürméretű löveget, aknavetőt vagy láng-
szórót építenek. A kis harekocsik többnyire egy
iker géppuskával vannak ellátva, addig a nehéz
harekocsiba több löveg és számtalan géppuska van
beépítve.

A vezetéshez és a fegyverek kezeléséhez szük-
séges legénység létszáma a harekocsi típusa szerint
2–20 fő között változik.

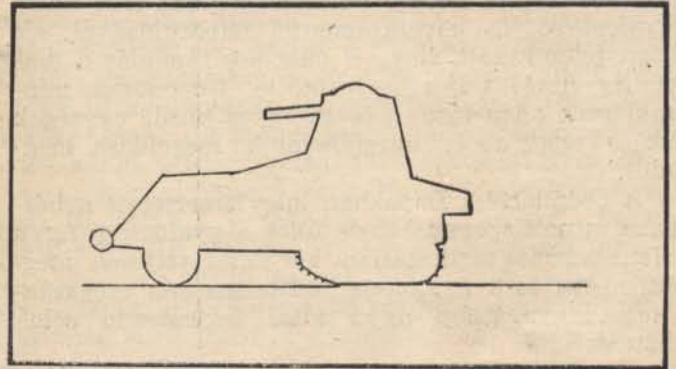
Különösen nagyot fejlődött az utóbbi években
a harekocsik sebessége. Etekintetben csak átlagos
számot lehet említeni, mert az elérhető sebesség
erősen függ a talaj minőségétől. A sebesség általá-

2. ábra.

(Nehéz francia harekocsi. Súlyja 70 tonna. Hossza 10 m.
magassága 4 m, szélessége 3 m, motorja 600 lóerős, fegyver-
zete 1 ágyú és 4 géppuska. Legénysége 1 tiszt parancsnok-
sága alatt 10 fő. Sebessége óránként 10–15 km.)

ban az óránkénti 20–50 km között ingadozik. Álta-
lában azt mondhatjuk, hogy a korszerű harekocsi
gyorsabb, mozgékonyabb és erősebben páncélozott,
mint elődei, tehát a tüzéréség által történő leküzdés

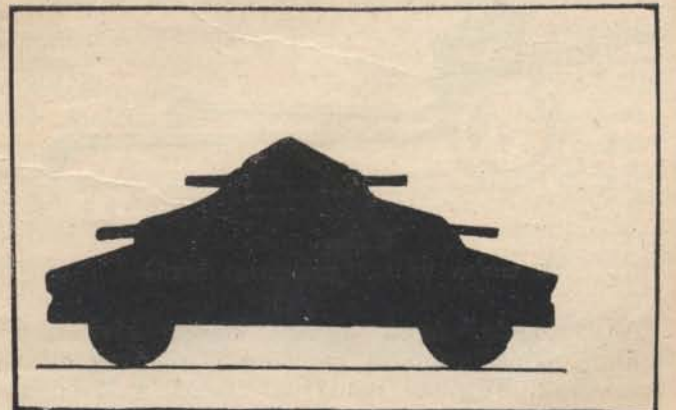

3. ábra.

(Francia terepjáró páncélgépkocsi. Súlyja 3 tonna. Fegyver-
zete 1 ágyú és 1 géppuska. Sebessége úton 60 km, a terepen
20 km óránként.)

is sokkal nehezebbé vált. A másik páncélos jármű,
melynek az elhárítása a gyalogság szempontjából
szintén rendkívül fontos, a páncélgépkocsi.

A páncélgépkocsik feladata a felderítés, ellen-
séges osztagokon való rajtaütés, menetbiztosítás stb.

4. ábra.

(Cseh páncélgépkocsi. Súlyja 8 tonna. Fegyverzete 4 gép-
puska. Legénysége 6 fő.)

Vásári családok.

írta: ÁRBÓCZ JANOS szds.

Több ízben érkeztek be a nyomozó alosztályhoz panaszok, hogy a vásárló közönséget a vásári kereskedők (segédek) becsapják, megesalják. A család nem az áru minőségével, vagy mennyiségével történik, hanem a pénz visszaadásánál. Amilyen érzékeny károkat okoznak a vásárosoknak a vásáron megjelenő tolvajok, éppen olyan károkat okoznak egyes vásárosok is a tapasztalatlan és megfigyelőképességgel nem rendelkező közönség körében.

A vásárokon elkövetett tolvajlásokra vonatkozólag már megjelentek cikkek e lap hasábjain. Ezekben azok az esetek voltak tárgyalva, amikor a vásáros szenvedti a kárt. Még nem foglalkozott azonban senki azokkal az esetekkel, amikor a vevő lesz a kártszenvedő.

A vevő legtöbbször észre sem veszi, hogy becsapták. Rendszerint csak hazaérkezése után bosszankodik, mert nem érti sehogyan sem, hogy pénze nem egyezik számításaival. Hiába töri a fejét a 2-3 (vagy esetleg még több) pengő hiánya miatt, nem jön rá. Bosszankodik, de végeredményben napirendre kell térnie a hiányon s talán azzal vigasztalódik, hogy elvesztette, vagy pedig egy pár fröccsel többet ivott, mint amennyire emlékszik.

Eszébe sem jut — mondjuk — a Sugár úr, akinek sátrában fejkendőt, zsebkendőt stb. vásárolt. Hiszen a barátságos mosolyú és előzékeny Sugár úr a tízpengősből visszajáró 6.50 pengőt saját tenye-

rén kiszámolta, vele is ellenőriztette és csak az ismételt számadás után öntötte bele a pénztárcájába. Határozottan emlékszik a számadás pontosságára és hogy a pénzt akkor nem ejtette le. Pedig mégis közben történt a csalás.

Hol lehet itt csalás? — kérdezhetik a megfigyelőképességgel nem rendelkezők és azok, akik eddig erre a lehetőségre nem figyeltek. A kérdést egy előfordult eseménnyel világítom meg.

Az alosztály egyik nyomozója a lőrinci országos vásáron egy eladósegédet figyelt, aki egy asszonyt szolgált ki. A vásárló tízpengőssel fizetett s visszajárt 6.50 pengő. A visszajáró összeget a kiszolgáló segéd saját tenyerén számolta ki s eközben egy darab tízfillérest, kettő darab húszfillérest, valamint két darab egypengőst rakott tenyerébe. A tíz- és húszfilléreseket ujjai hegyére, a pengőöket a tenyere felé helyezte el. Tenyere közepén kettő darab egypengős feküdt. A kiszolgáló segéd a vásárlóval is megszámloltatta és elismertette a visszajáró összeg helyességét. Amikor a vásárló így meggyőződött a pontos számadásról, a segéd felkérte a vásárlót, hogy tartsa oda neki a pénztárcáját, a visszajáró pénzt oda bele fogja önteni. A vásárló gyanútlanul oda is tartotta. A segéd most hirtelen összezárta tenyerét — kezefejét megfordította s a pénzt beleöntötte a pénztárcába. Közben azonban hüvelykujjával letartotta a tenyere közepén fekvő kettő darab egypengőst. Ezzel a letartással természetesen a két darab egypengős a segéd markában maradt s a vásárló nem is vette észre a csalást. Meg volt róla győződve, hogy teljesen megkapta a visszajáró 6.50 pengőt.

Villám.

írta: MADOS GYÖRGY.

Luceskos, őszi idő volt. Az eső keményen verte az ablakot, odabent pedig a kocsmában Gelencsér Péter olyat ütött az asztalra, mint aki egyetlen öklöcsapással akarja a világ szemébe vágni minden bánatát.

— Hé, ide fülejj! — kiáltott a cigányra — azt nyikorgasd, hogy nincs cserepes tanyám.

A cigány megrendítő pofát vágott és bütykös, barna ujjával igyekezett lehelletfinoman fogni a vonót.

Péter nekivadult keserőséggel nótázott:

Niines cserepes tanyám,
Sem ménem, sem gulyám
Neékem...

Az öreg Kengyel-Szabó János, aki szemben ült vele, az apró disznószemével rápislantott:

— Nem is lesz sosé! — mondta ravaszul.

Péter felvetette a boglyas kis parasztféjét:

— Mán miért ne lenne? — kurjantotta oda a hetyke szót.

— Csak azir, mert itt nyivákolysz, ahelyett, hogy azt csinálnád, amibül a haszon jön.

— Mibül, no?

— Hát abbul, amit tegnap este mondtam.

Péter arca hirtelen elborult. Felhajtott egy pohár italt s nagyon a füle tövét vakargatta.

— Hát iszen, abbul tán lenne is, de...

— Csakis abbul! — zugatta rá keményen Kengyel-Szabó.

Péter szeme felesillant:

— E' mán igaz! Innen is egyet, onnan is egyet, osztán tavaszra együtt lesz a tanya ára.

Kengyel-Szabó óvatosan közbevetette:

— De felesbe megy ám, úgy ahogy mondtam.

— Felesbe, a tinó is, a ló is — vágta rá most már mohón Péter s miután kibuberálta az ital árát s lökött valamit a cigánynak is, kezét nyújtott Kengyel-Szabónak s elloholt a kocsmából. Az arca lassan mosolygósra világosodott s ha lehunyta a szemét, képzeletben már maga előtt is látta azt a szép kis cserepes-tanyát, amely majd az övé lesz, sőt olyan tündérkastélynak látta, amelyről csak gyermekkorában olvasott meséket a pesti kalendárium-ban.

Mikor hazaérkezett, táncos jókedvvel rugta be a pitvar ajtaját s hejehujázva kiáltotta a dagasztóteknővel foglalatostkodó asszony felé:

— Sárikó, te! Hallod-é? Ide süss, amit most mondek. Szent György-napkor mán a tulajdon tanyánkon dagasztod ám a kenyeret. Hallod-é, te gyenge jószág?

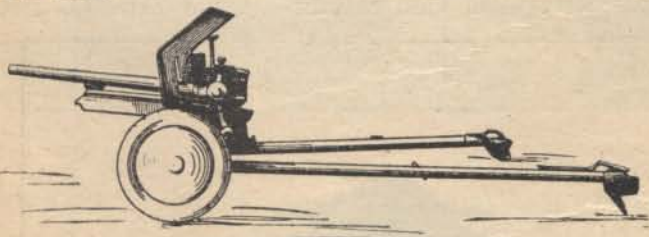
A páncélos járóművek hatásában mutatkozó fölény az elhárítás erős ütemű fejlődése következtében mind jobban csökken. A páncélos járóművek elleni védekezésnél passzív és aktív eljárást különböztetünk meg. A passzív elhárítás eszközei a mesterséges akadályok, úgymint árkok, falak, beépített sínmezők, torlaszok és aknák. Az itt felsorolt akadályok hatásosak és megkönnyítik a páncélos járómű leküzdését, ha ezek az akadályok egyúttal tűz alatt is állnak. Az aktív elhárítás — mely a páncélt elhárító fegyverek hatásában nyilvánul — arra a tapasztalatra van felépítve, hogy

1. a harcokcsiban levők látómezeje szűk,
2. a hallás útján történő megfigyelést a harci és motorzaj erősen csökkenti,
3. a tüzhatás a különleges viszonyok következtében erősen korlátozott,
4. a páncél megfelelő löszerrel átüthető,
5. a járómű mozgása közben vannak pillanatok, mikor a leküzdés számára különösen kedvező lehetőség kínálkozik.

A különböző fajta aktív elhárító fegyverek közül ez alkalommal a gyalogsági ágyút (harcokcsi-elhárító ágyú) ismertetjük. A multban páncélos erők támadásánál számolnunk kellett a küzdőknel a védtelenségből fakadó pánikhajlammal és a harcfejelem súlyos következményű felborulásával. Ez abban jelentkezett, hogy a páncélos támadás a csapat figyelmét teljesen lekötötte, ösztönösen mindenki ezek ellen fordult és az egyes küzdő egységek részére megszabott harcfeleladatok megoldása megakadt.

A Csendőrségi Lapokban már ismertetett nehézpuska és nehézgéppuska, de főleg a gyalogsági ágyú a fent vázolt tarthatatlan helyzetet teljesen megváltoztatta és a gyalogság védtelenségét megszüntette. A gyalogsági ágyú által leküzdendő célok lehetnek

- a) a terepen nagy sebességgel haladó, állandóan irányt változtató, sohasem egyedül, hanem nagyobb számban támadó harcokcsik,
- b) az utakon nagy sebességgel (60—80 km) és a terepen is mozgó páncélgépkocsik,
- c) páncélvonatok,
- d) helyi ellenállások, más szóval kis kiterjedésű, beasott, jól álcázott célok, melyeknek megsemmisítése sürgős, de az más fegyverrel nem oldható meg.

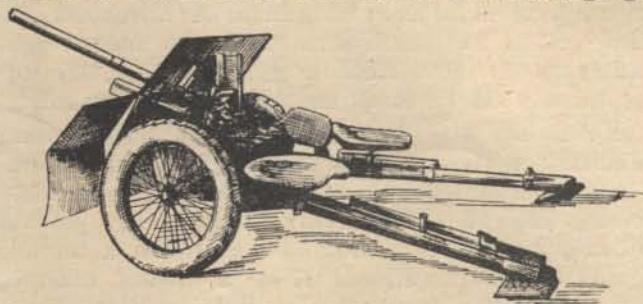
5. ábra.

(47 mm-es holland gyalogsági ágyú.)

A gyalogsági ágyú löszere kétféle kivitelben készül. A páncélgránátot páncélos járóművek ellen alkalmazzák. Fejrésze rendkívül tömör, a lövedékfala erős és a csúcs különleges acélból van edzve. A gránát szerkezete lehetővé teszi, hogy nem a páncélra csapódás pillanatában, hanem egy bizonyos idő elteltével robban. Hatása abban nyilvánul, hogy

átüti a páncélt és a páncélos járómű zárt terében robbanva, repesz darabjaival sebesít. A gránát fenekébe fényjelző elegyet helyeznek. Ez a kilövés pillanatában meggyullad és erős napsütésben is kb. 1000 m-ig jól láthatóan jelzi a lövedék pályáját.

A repesz-gránát rendeltetése helyi ellenállások leküzdése. A robbanó töltetet és a falvastagságot

6. ábra.

(37 mm-es Bofors harcokcsielhárító ágyú.)

úgy méretezik, hogy nagyszámú repeszdarabot adjon. Különleges gyújtója olyan érzékeny, hogy a legkisebb ellenállásra is azonnal robban. (A 37 mm-es ágyú gránátja 1,3 kg, a 47 mm-es ágyúé pedig 1,7 kg súlyú).

A gyalogsági ágyú tűzgyorsasága percenként 15—20 lövés. Ezt a magas tűzgyorsaságot az ágyú felőnműködő berendezése teszi lehetővé, melynek segítségével a zár becsukását, kinyitását és a hüvely kivetését az ágyú önműködően végzi.

A gyalogsági ágyú feladatát többnyire olyan terepszakaszon oldja meg, mely gyalogsági tűz alatt áll. Ezért a gyalogsági ágyú tüzeiő magassága rendkívül alacsony, hogy nehezen legyen telfedezhető.

A gyalogsági ágyúnak főjellemzője a nagyfokú mozgékonyosság. Érzékenysége miatt csak pillanatokig tartózkodik a tüzelő állásban, s néhány lövés leadása után fedezésbe megy, vagy állást változtat. Sok esetben arra is szükség van, hogy a gyalogsági ágyukat az arcvonal valamely veszélyeztetett részén vonják össze. Az így megkivánt nagyfokú mozgékonyaságot a vontatás és szállítás külféle formáival oldották meg. A gyalogsági ágyú (a tüzelő löveg) súlya 2—4 q között változik. Szállítása történhetik:

- a) máhás állatokon egységekre szétszedve,
- b) két vagy négy ló által vontatva,
- c) gépkocsin szállítva,
- d) terepjáró gépkocsi által vontatva.

A tengely golyóscsapágyas és a kerekein többnyire tömlős gumiabroncs van. Az ágyú a tüzelőállásban kerek aljatról, vagy a kerekek levétele után gyorsan kitámasztható állványról tüzel.

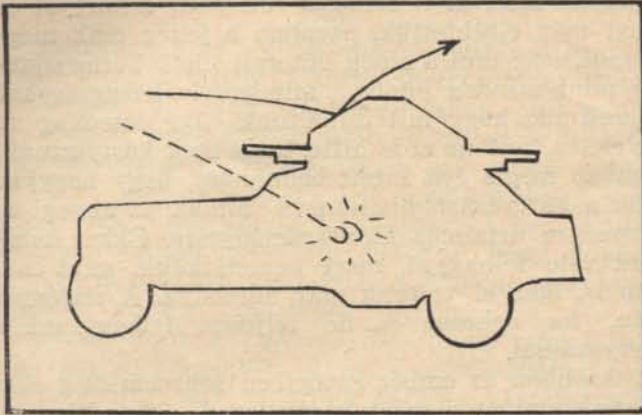
A gyalogsági ágyú szórása a kedvező szerkezeti megoldások következtében igen csekély. Például 200 m-re 20×20 cm., 800 m-re 80×80 cm. Fontos feltevéle a páncéltűtésnek, hogy a lövedék meredek szög alatt csapódjék a páncélfelületre: ellenkező esetben a lövedék lesiklik.

A lőtávolság fokozásával együtt jár a szórás növekedése és az átütő képesség csökkenése. Ezért a gyalogsági ágyúval páncélos járóműre a tüzet általában 800 m-en belül nyitják meg.

A gyalogsági ágyúnál a célzást a csőre szerelt irányzó táveső könnyíti meg, melynek középpontját egy fonálkereszt képezi. A mozgó célra való lövésnél a célnak elébe kell tartani. A különböző előretartási mértékeket a távesővön jellel rögzítik. Az

irányzó az első lövéseket a becsült céltávolság és előretartás alapján adja le. Az irányzó a további lövéseket a nyomjelzés és a becsapódás megfigyelése alapján helyesbíti.

A gyalogsági ágyú harcban rendszerint rajonként, esetleg szakaszonként nyer beosztást az egyes

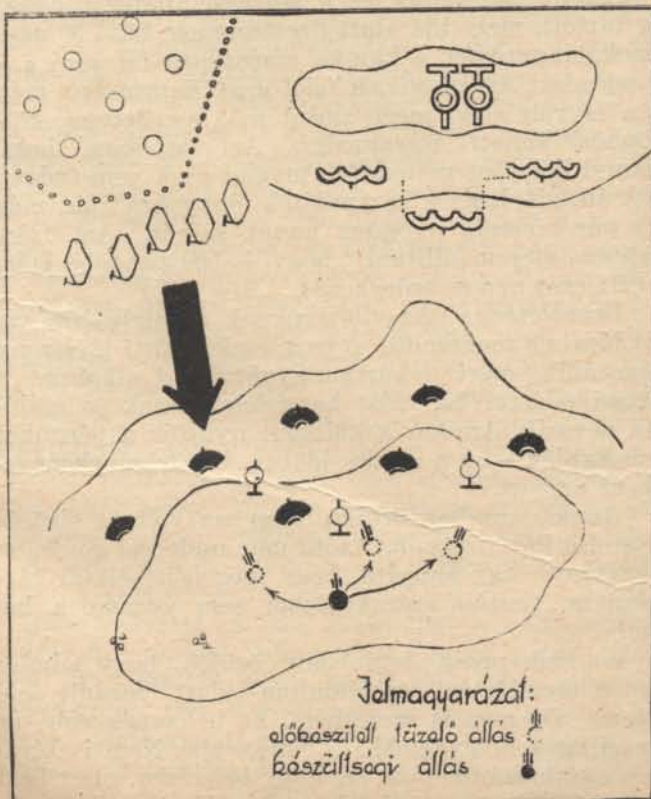

7. ábra.

küzdő zászlóaljához. A legszorosabb együttműködésben dolgozik a küzdőkkel és kizárólagos feladata azok támogatása. Lőszerjavalmazása csekély, a lőszerpótlás nehéz és az ágyú könnyen leküzdhető. Ezért hosszabb tűzharera nem alkalmazzák, hanem csak fontos célok leküzdésére kap parancsot.

Legszembeötlőbb az ágyú elhárító szerepe menetek alatt, amikor a mozgás következtében a csapat fegyverei azonnal nem tűzkészek. Ilyenkor gyakran kell számolni azzal, hogy különösen páncélgépkocsik a menetelő csapaton nem várt irányból rajtaütnek.

Harc közben a gyalogsági ágyút úgy helyezik el a küzdők vonalában, hogy harcokosi felbukkanása

8. ábra.

esetén azonnal tűzkész legyen, viszont ne legyen kiteve addig az ellenséges tűznek, míg tüzelnie nem kell. Elvileg az ágyú a készenléti helyen vár az alkalmazásra. Innen viszik gyorsan előre a tüzelőállásba.

A harcokositamadás rendkívül gyorsan, percek alatt játszódik le, tehát az elhárító tüzeléshez aránylag rendkívül csekély idő (1—4 perc) áll rendelkezésre. Ez a rövid idő is elég azonban ahhoz, hogy a nagy pontossággal tüzelő ágyú 20% találatot érjen el.

A gyalogsági ágyú alkalmazásának rövid ismeretetéséhez vegyük a következő példát.

Küzdőinket meglepetésszerű harcokositamadás éri az 1000 méter távolságra levő erdő irányából. A 30 km/óra sebességgel haladó harcokosiknak átlagban 2 percre van szükségük, hogy a küzdőket elérhessék. Nézzük, mi a helyzet a harcokosik felbukkanásának pillanatában a gyalogsági ágyúnál. A figyelők jelentésére a kezelők a készenléti állásban levő ágyút azonnal feltöltik a tüzelőállásba, majd ezt követi a tűzparancs kiadása és az ágyú megtöltése. Ehhez az időszükséglet 30 mp., tehát mire az ágyú tűzkész, a harcokosik 500 m. utat megtéve, a küzdőket 500, az ágyút 700 m-re közelítették meg. Az ágyú a kedvező távolságon lévő harcokosokra a tüzet azonnal megnyitja. Ebben a sürgető helyzetben — mivel a tüzelésre mindössze 1 perc áll rendelkezésre — az irányzó az ágyú legnagyobb tűzgyorsaságát kihasználva gyors egymásutánban veszi tűz alá a harcokosikat. Összesen 20 lövést ad le, tehát minden harcokosra 4 lövés jut. A lövések egy része a kedvezőtlen csapódási szög miatt lepattan a harcokosikról, egy része a harcokosik kevésbé érzékeny részét éri és számolni kell azzal is, hogy egyes lövések célt tévesztenek. Mindent összevetve ebben a helyzetben a küzdők számíthatnak arra, hogy a gyalogsági ágyú 2—4 harcokosit fog leküzdeni.

Befejezésül megemlítjük, hogy a gyalogsági ágyú rendszerint századkötelékben van szervezve 6 db ágyúval és ezredközvetlen alakulatot képez a korszerű gyalogezrednél. A fogatolt ágyús század létszáma 5 tiszt, 140 fő legénység, 57 ló, 19 kocsi. A gépkocsizó század mindössze 5 tisztből és 70 fő legénységből áll és ezeket 15 db terepjáró gépkocsi szállítja.

1920 május hatodikán küldte el Millerand, a francia köztársaság elnöke a magyar kormányának a trianoni békeszerződés szövegét. A parancsbékével egyidejűleg levelet adott postára, az azóta hírhedtté vált „kisérőlevelet”, amelyben megnyugtatta a magyarokat, hogy ha a helyszíni vizsgálat szükségessé tenné a békeszerződésben megszabott határok módosítását s a határmegállapító bizottság véleménye szerint a békeszerződések igazságtalan megállapításokat eszközölnék, úgy bármelyik érdekelt fél kérheti a határok igazságosabb megvonalását.

Abban a pillanatban, amelyben a Millerand levelet Budapesten kézbesítették, a nagykövetség tanácsa is kapott egy írást. Ebben a másik levélben értesítették a diplomatákat, hogy semmi változtatáshoz hozzá ne járuljanak, ami a legcsekélyebb mértékben is módosítaná azokat a határokat, melyeket Trianonban megállapítottak.

Vallomások a kártyáról.

— Egy pályázat anyagából. —

VI.

Alig multam 17 éves, bevonultam katonának. Katonaéveim alatt elég szorgalmas voltam. Így kaptam egyik csillagot a másik után, míg elértem a szakaszvezetői rendfokozatot. Ugyanaz évben ütegemnek egy szakaszvezetőt kellett vezényelni a karpaszományos iskolához segédoktatónak. A választás egy nálamnál öregebb szakaszvezetőre esett, de mivel az beteg lett, nekem kellett menni helyette. Ekkor azonban már a karpaszományos iskola több mint két hete működött. Az iskolához történt bevonulásomkor láttam, hogy az iskolánál levő, nálam idősebb szakaszvezető bajtársaim szabadidejüket kártyázással töltik, ami nem volt valami bizalomgerjesztő játék, mert ramslit játszottak, még pedig igen belemerülve, 16 filléres alapon. Én azelőtt ezt a játékot csak hírből hallottam, de játszani nem tudtam, míg végül is az ár magával ragadott és nekem is játszani kellett. Amikor már így elsajátítottam a játék művészetét, magam is jobban belemegedtem a játékba, egyrészt az elvesztett pénzem visszanyerése, másrészt nyereségvágy miatt, mert a „tandíjat” tőlem is megkövetelte a kártya. A lejtőn elkezdtem csúszni és megállás nem volt. Nem ismertem magamra, mert amíg az ördög bibliáját nem kezdtem forgatni, addig mindig volt pénzem, bezzeg attól kezdve nem. Még a legszükségesebb dolgokat is alig tudtam beszerezni, mindent a kártya emésztett fel. Gyakran előfordult az is, hogy kölcsönhöz kellett folyamodni, amit bizony sokszor nagy szégyenérzet között is alig kaptam.

Az eddig leírtak abban az időben voltak, amíg az iskolán a gyakorlati kiképzés folyt. Azután kezdődött még csak az igazi kártyacsata, az eldorádó, mert ekkor már naponta csak 1—2 óra foglalkozás volt. Nekünk ez nagyon tetszett, mert a rengeteg időt kártyaszenvédélyünk kielégítésére tudtuk használni. Nem is mulasztottunk el egy percet sem. Ekkor már kezdtem én látni, hogy mennyire belekerültem az örvénybe, de nem volt szabadulás, mert szerettem volna elvesztett pénzemet visszanyerni s a kölcsönvett pénzeket visszafizetni. A lejtő azonban mind meredekebb lett, már jelentkeztek a kisebb szolgálati hanyagságok. Amikor a karpaszományos elméleti oktatáson voltak, nekünk kellett napos tizedesi teendőjünkben helyettesíteni őket. Csakhogy ám a kártyaszenvédély és a nyereségvágy tombolt és gyakran előfordult, hogy amikor a folyosón kellett volna lenni, éppen akkor ült az ember a kártyasztalnál.

Gyakran előfordult, hogy a nappal már nem is volt elég, szenvedélyünk az éjszakába is belevitt. Ekkor a vacsorázás is rendszerint elmaradt. A szolgálatvezetőm pedig, ha véletlenül találkozott velem, nem győzött eleget csodálkozni és kérdezni, hogy mi van velem, hogy ennyire rosszul nézek ki. Persze nem árultam el az okát. Én azonban tudtam, hogy miért nézek ki rosszul, aminek oka volt a hiányos étkezés, a kártyajátékkal járó izgalom, továbbá az izgalommal járó rengeteg dohányzás.

Igy tartott ez hat hónapon keresztül, míg végül is attól kellett tartanunk, hogy lelepleznek bennünket, mert már nagyon sokan tudták, hogy mi folyik

nálunk. Egy esetben a laktanya ügyeletes tiszt úr is majdnem rajtunk csapott, azonban mivel a karpaszományosok is tudtak róla, amikor a laktanya ügyeletes tiszt úr a folyosóra lépett, a napos karpaszományos igen hangosan jelentkezett nála, amit mi is meghallottunk a szobában. Mikor tehát az ügyeletes tiszt úr a szobába belépett, a kártyát és pénzt már eltüntettük, azonban a jelleg csak megmaradt, már ami a szoba bútorait illeti. Természetesen mint minden bűnös, mindenféle hazugságokat kitaláltunk, hogy mit csináltunk. Így látszólag az ügyeletes tiszt úr el is hitte, hogy nem kártyáztunk, azonban mégis óva intett bennünket, hogy hagyjuk abba a kártyázást, hivatkozva annak az anyagi és egészségre ártalmas következményeire. Ekkor kezdtünk vele felhagyni, mert némelyikünk, mint magam is, igen el voltunk már adósodva. A történetek után, ha nehezen is, de teljesen felhagytunk a kártyázással.

Azonban az ember kezdetben sohasem elég okos és csak amikor a saját kárán tanul, akkor hiszi el, milyen káros következményei is vannak a kártyázásnak.

Időben: Azt a rengeteg időt, melyet bűnös szenvedélyünk kielégítésére használtunk fel, sok más hasznos dologra és tudásának fejlesztésére is felhasználhattuk volna, ami nem lett volna az ember egészségére ártalmas.

Anyagiakban: Még ez ideig nem is próbálkoztam kiszámítani, mennyit jelentett anyagiakban, mert azután a kártyának még a gondolatától is irtóztam. Azonban ha már ennyi időt szenteltem a kártya gondolatának, szentelek még egy kevés időt annak kiszámítására is, hogy mennyibe is került az ördögi szórakozás. Természetesen pontosan nem tudom már, hogy mennyit vitt el a kártya, így az alább leírt számok csak körülbelölíek.

Amint már írtam, ez a szörnyű állapot 6 hónapig tartott, mely idő alatt fizetésemnek, havi 50 pengőnek, nagyrészt a kártya emésztette fel, ami a 6 hónap alatt 300 pengőnek felel meg. Ez azonban még nem is volt elég, mert amint már említettem, kölcsönhöz kellett folyamodni. Azt azonban, hogy mennyi kölcsönt vettem fel, megint csak nem tudom, csak annyit, hogy a kártyajáték elhagyása után még egy pár hónapig nyögtem annak súlyát. Azt azért biztosan merem állítani, hogy 4—500 pengőbe belekerült ez a nemes szórakozás.

Becsületben: Az előljáróknak az emberben vetett bizalma megrendül. A bajtársak közötti jóviszony megszűnik, mert a kártya gyakran ad alkalmat a torzsalkodásra. Egymást hamiskártyásnak és csalónak nevezik. Amikor a kölcsönt nyújtók a pénzüket nem kapják meg a rendes időben, beestelennek nevezik az embert.

Annak azonban örülök, hogy az volt az első és az utolsó kártyázásom. Azóta már undorral gondolok a kártyára, úgy annyira, hogy még pénznélküli kártyázásra, tisztán szórakozásból sem veszem a kezembe.

Aminek pedig legjobban örülök, hogy mindez nem a csendőrségi szolgálatom alatt fordult elő velem. De nem is szeretném, ha beleessen ebbe az orvosilag nem gyógyítható betegségbe. Nem is kívánom egy bajtársamnak se, hogy beleessen, mert igen szomorú következményei lehetnek. Mert amikor már valaki ebben megbetegedik, képtelen szolgálatát úgy

ellátni, mint ahogyan azt kellene, mert a kártya még akkor is foglalkoztatja az embert, amikor nem is kártyázik. Azonkívül anyagilag és testileg is tönkre teszi. Szórakozást meg egyáltalán nem nyújt, hanem lasan sorvasztja az embert.

VII.

Tizennégy éves voltam, mikor először a kártyát megismertették velem és kártyázni kezdtem. Szomszédunkban egy olyan fiatalember lakott, akit a felesége néhány heti házasság után elhagyott és anélkül, hogy törvényesen elváltak volna, egy másik emberrel állott össze. Hogy mi volt a különválásuk oka, nem tudom, mert azt szomszédunk sohasem árulta el nekem. Azután hallottam másoktól, hogy a fiatal nő azért hagyta ott, mert férje állandóan kártyázott és emiatt minden éjjel távol volt.

Szomszédunk az asszony elmenetele után láthatólag otthon ülő ember lett és a gazdaságában foglalatzkodott. Egy vasárnap délután házuk elébe az utcára kiálltam és láttam, hogy a szomszédunk is az ő kapujában áll. Odaköszöntem neki, amit ő viszonzva hívott, hogy menjek a lakására beszélgetni. A hívásnak engedtem és a szomszédal lakására mentünk. Odaérkezésem után, kis idő múlva, egy csomag kártyát vett elő. Mondtam neki, hogy nem tudok kártyán játszani, mire ő mutogatni kezdte, hogy a „Máriást“ hogy játsszák. Pár óra múlva már játszottam vele, a Máriást, késő estig játszottunk s mikor onnan nővérem hívására hazamentem, szomszédunk megkért, hogy amikor időm engedi, mindig menjek át hozzá, mert jól elszórakozunk. Én azután minden nap a felesleges időmet a szomszédnál töltöttem, aki megtanította a 21-es és ferbli játékot is. Állandóan 21-est játszottunk, eleinte gyufára, később pénzre, váltakozó szerencsével. Szüleim nappal nem elleneztek a szomszédnál való tartózkodást. Örültek, hogy nem megyek másfelé, kocsmába stb. szórakozni, de azt nem tudták, hogy ott kártyázással foglalkozom. Később egy másik szomszéd is odaszokott, azután hárman 21-egyeztünk minden éjjel. Szüleim az éjjeli távollétet eleinte nem tudták, mert én a konyhába aludtam, honnan mikor láttam, hogy azok lefeküdtek, azonnal kiszöktem és hol a szomszédnál, hol más dugott helyen kártyáztunk. Annyira rabja lettem a kártyának, hogy apám, aki megtudta és másképp erélyes ember volt, nem bírt leszoktatni. Ami pénzem került, azt mind arra fordítottam, sohasem volt egy fillérem sem, mert mindig vesztettem, nem nagy téteket, hanem kicsibe, mert nagyra egyikünknek sem telt. Mivel éjjel nem aludtam, nappal pótoltam munka közben és annyira megbízhatatlanná tett a kártya, hogy semmi munkával a gazdálkodásunk körében nem lehetett megbízni. Csak akkor vették szüleim — akik jó anyagi viszonyok között éltek — valami hasznomat, ha édesapám jelen volt, másképp aludtam, ha ugyan nem került ott is kártyapartner.

Elkövetkezett az idő, hogy 1904-ben besoroztak katonának, aminek édesanyám nagyon örült: No, majd ott leszoktatnak a kártyáról. Bevonultam a huszárokhoz. Ott eleinte nem is jutott eszembe a kártya. Hathetes ujone lehettem s egy alkalommal istállóőr szolgálatban állottam. A napos egy továbbszolgáló tizedes volt. Takarodó után az istállóba jött és azt mondta nekem: Hallottam a földieidtől, hogy

Kinek milyen a dolgozata?

(Reviczky szds. felv.)

civilben nagy kártyás voltál. Gyere, játszunk egy partit és kártyát vett elő. Éjfélig az istállóban s mert akkor felváltottak, reggelig a nyergesben kártyáztunk. Minden pénzét, óráját, kesztyűjét elnyertem ébresztőig, természetesen visszakérte a tárgyakat s nekem vissza kellett, hogy adjam, hisz előjáróm volt. Két koronát hagyott nálam. Azután a katonai időm alatt is, ahol csak tehettem, kártyáztam, de mert a szeszital nem szerettem, soha nagyobb kellemetlenségem nem volt belőle. Katonaidőm után csendőrnek jelentkeztem. 1906 júliusában a szegedi tanalosztályhoz vezényeltek próbacsendőri kiképzésre. Pár nap múlva egy reggel a laktanya udvarán láttam a századunktól a századtrombitást, az is csendőr lett. Ő volt a századnál a második kártyás, azzal a különbséggel, hogy ő kártyázás közben ivott is. Mikor megláttam, mindjárt a pokolba kívántam, mert előre láttam, hogy ott is kártyázni fogunk. Be is következett. A századtrombitás felszerelés után hozzám jött és kérdezte, hol lehet majd itt egy partit „le húzni“.

Én könnyen tanultam, délutánonként a pince folyosója alá mentünk és ott kártyáztunk. Minden szabad időt azzal töltöttük. Én gondoltam, hogy ebből baj lesz, mert egyik segédoktató, aki már egyszer tettenért és figyelmeztetett, mindig utánunk leleskedett, a másodszeri tettenéréskor kihallgatásra rendelt. Ott az oktató tiszt úr figyelmeztetett. Én, mivel szilárdan elhatároztam, hogy csendőr leszek, felhagytam a kártyázással. Ez már a tanfolyam második felében volt. Csak akkor kártyáztam, ha

Patkóedzés.

(Bálint őrm. felv.)

semmi veszély nem fenyegetett. A századtrombitás azonban nem tágitott, egy alkalommal az egyik külvárosi kocsmába ment kártyázni.

Ott felöntött, goromba civilekkel a kártyán összeszólalkozott s hajnaltájban a katonai készütség hozta be a laktanyába. A századtrombitásnál a kártya azzal a hátránnyal járt, hogy 25 napi egyszerű fogságot kapott és a próbacsendőri szolgálat alól felmentették (elcsapták), haza kellett menjen a polgári életbe. Én e szigorú példán okulva, elhatároztam véglegesen, hogy nem fogok kártyázni.

A próbacsendőrtanfolyam elvégzése után egy bácsbodrogmegyei őrsre osztattam be. Estefelé érkeztem az őrsre. Az őrsparancsnok és négy öreg csendőr fogadott. Az ágyam fejénél nagy pipaállvány volt, rajta 3–4 szépen kiszítt tajtékpipa és egy csomag kártya. Mindjárt gondoltam, hogy itt nem jó helyem lesz, mert itt is van — úgy látszik — kártyás ember. Csodálkoztam, hogy még az őrsön is kártyázhatnak. Párnapi otlétem alatt megállapítottam, hogy az őrsparancsnokom erkölcsös, komoly ember, ellenben a csendőr címzetes őrsvezetők és csendőrökből ez hiányzik, mert már hajnalban pálinkáztak és rumoztak az ágyban, amit a főzőnő hozott nekik a szomszéd zsidó kocsmából. Engem is kínáltak, de mert nem fogadtam el, gúnyoltak, lezöldségeztek és leendő besugónak minősítettek. Őrsparancsnokunk nős ember volt és mikor a lakásán lefeküdt, elővették a kártyát, kis lámpát gyújtottak és reggelig kártyáztak. Engem is hívtak, de nem mentem, bár annyira szerettem volna kártyázni, hogy az örültség környékezett. Egy fiatalabb csendőr vitte a főszerepet, aki a községben is mindig kártyázott és züllött kinézésű volt, ez mindjárt komámnak szólított. Egy hét sem telt el, ketten maradtunk otthon. Azonnal felszólított, hogy kártyázzunk. Nem kellett sok biztatás, egész délután és éjjel huszonegyeztünk. Így ment november és december hónapban, hacsak tehetjük otthon, de szolgálatban, portyázás közben is „osztottuk a lapot”, a pihenő idő is azzal telt el, sohasem volt pénzünk és még az óra, pecsétgyűrű, magáncipő és fehérnemű is gazdát cserélt.

1907 január elsején őrsparancsnokunk a zsoldot kifizette. Újévet ünnepeltük, délután idős bajtársaim hívtak, hogy menjünk ki a községbe. Egy ka-

szinóféle helyiségbe tértünk be, akkor voltam szolgálaton kívül kint először. A tulajdonos tegezte a bajtársakat. Láttam, hogy nagyon otthonosak nála. Egyik asztalnál helyet foglaltunk és fröccsöt rendeltünk. Félórán belül az asztalunkhoz telepedett egy mészáros, egy fűszeres, egy segédjegyző és egy nyugalmazott katonai zenészmester. Ezután következett a kártyázás, természetesen 21-es. Ez alkalommal nem volt szerencsém, 6–7 óráig az összes pénzemet elnyerték a civilek s még a mészárosnál 180 korona kártyaadósságom merült fel. Este 7 órakor hazamentem, vacsora nélkül lefeküdtem, gondolkozva azon, hogy a századtrombitás sorsára jutok. Január másodikán délelőtt az őrsparancsnokom kiszólt a gazdálkodásvezetőnek, hogy a könyvet vigye be, hogy a napi betétet helyezték a pénztárba. Tőlem kérte a napi betétet, de nem volt miből befizesse. Ezen körülményt megjelentette az őrsparancsnoknak. Az behívott az irodába és előkapott: mi lesz helölem, ha már féléves csendőrkoromban így kezdem. Most feljelent és elcsapat. Kizavart az irodából, a nyaklevest csak gyors lehajlással bírtam kivédeni s így az ajtófélfát öklözte meg. A szobában vártam a letartóztatást, mert hiszen annakidején a századtrombitást is letartóztatták. Pár óra múlva őrsparancsnokom újból behívott az irodába, ott nagyon a lelkemre beszélt, hogy milyen képzett próbacsendőr vagyok s a kártya miatt szép jövőt dobok el magamtól. Egyben megígérte, hogy ha megesküszöm előtte ünnepélyesen, hogy soha többet, amíg csendőr leszek, nem fogok kártyát venni játszás végett a kezembe, nem jelent fel és a napibetétet befizeti helyettem. Én könnyezve beleegyeztem. Őrsparancsnokom kardot kötött és felesketett az egyelő Istenre. Az eskü letétele után 24 korona 80 fillért adott a napibetét befizetésére, mert 80 fillér volt a betét, azonkívül 5 koronát házikiadásra, szolgálatra azzal, hogy február és március elsején fizetem vissza. Nagyon megörültem és sírtam a jósága fellett. *Azóta soha életemben nem kártyáztam.*

Véglegesítesem után a kártyás csendőrt (akit szintén megkísérelt őrsparancsnokom, mint engem, leszoktatni a kártyáról, de nem sikerült) áthelyezték egy városi őrsre, utána két hónapra engem is arra a városi őrsre helyeztek. Az őrsön 36-an teljesítettünk szolgálatot. A csendőr a városban annyira vitte a kártyával, hogy teljesen lezüllött. Egy alkalommal a szobában 5 koronát kért tőlem kölcsön, hogy kimehessen kártyázni s mert már utáltam őt a kártyázása miatt, nem adtam. Megjegyzem, hogy az őrsön több hasonló társa volt. Mert nem adtam pénzt, egy másik csendőrrel lefoglaltak és az 5 koronámat a zsebemből kivették. Így szerzett kölcsönt a kártyás csendőr. Járásparancsnokunk az esetet megtudta, de én nem mondtam meg, hogy lefoglaltak. Így csak 20 napot kapott s azt letöltve telt a 3-ik éve, a kötelezőjét kártyázási szenvedélye miatt nem fogadták el, hanem leszereltették. Azután a vasútállomáson hordároskodott, de a kártyázást ott is folytatta.

A nagyváradi altiszti iskola elvégzése után őrsparancsnokhelyettes minőségben szintén egy bácskai őrsre kerültem; mikor az őrsparancsnoknál jelentkeztem, láttam, hogy egyhetes szakállt viselt. Érdeklődtem a csendőröktől, hogy talán beteg volt, hogy nem borotválkozott, mire az egyik öregebb

csendőr, címzetes őrsvezető felvilágosított, hogy nem beteg az, hanem már egy hete a kaszinóban kártyázott, most is csak azért van itthon, mert várt engem, mert tudta, hogy melyik vonattal érkezem. Egyben jelezte, hogy az ügy van nála állandóan, ha a puskát leteszi, soha nincs a laktanyában, állandóan kártyázik. Erről hamarosan meggyőződtem, mert már aznap délután hívott ki a kaszinóba, hogy bemutatót a tagoknak és ott kártya mellett elszórakozunk. Én eskümmre hivatkozva nem mentem vele, mire haragosan vénasszonyok nevezett. Őt hónapig voltam az őrsén. Semmivel sem törődött, csak a kártyával, bár nős és 7 gyermekes apa volt. Sokszor megtörtént, hogy 3—4 napig nem jött haza a laktanyába. Hogy honnan vette a pénzt a kártyázáshoz, nem tudom, mert az illetékét minden elsején fillér hiány nélkül a felesége vette át és attól nem kért soha pénzt.

Sokat kértem, feljelentéssel fenyegettem, hogy hagyjon fel a kártyával, nézzen a szolgálati ügyei és családja után, mind hiába. Szerencsés volt, hogy helyettesei — így én is — a szolgálatot az őrs tagjaival együtt szabályszerűen elláttuk, mert véletlenül azon az őrsön hasonló kártyás ember nem volt. Előfordult több esetben, hogy még az előírt ellenőrzést is unszólásra csinálta meg. Végre láttam, hogy itt előbb-utóbb az őrsparancsnok miatt bajba kerülünk, kértem áthelyezésem, de nem helyeztek át. Szolgálati időm leteltével leszereltem és másik kerülethez mentem át, csak hogy megszabaduljak a kártyás őrsparancsnoktól. Nehéz szívvel hagytam ott a megszokott szárnyamat, de nem tehettem másképp, mert nem akartam a nagyesaládú őrsparancsnokom nyakát törni.

Elmenetelem után egy évre azonban a kártyázásai miatt hivatalból nyugdíjazták. Neki is a kártya miatt tört ketté a pályája 42 éves korában. Kár érte, hogy nem tudott leszokni a kártyáról, mert máskülönben tehetséges ember volt.

Hatéves csendőr koromban előjáróim őrsparancsnoknak neveztek ki, azóta őrs- és szakaszsparancsnok vagyok. Az én őrsömön, sőt most a szakaszom őrssein sem engedtem és nem engedem meg a kártyázást semilyen formában sem. Sem Szilveszter-este, sem más alkalommal. Ha került valamely csendőröm, aki a kártyának hódolt, mindjárt észrevettem arról, hogy nappal levert volt, vagy az asztalra bukva, vagy a szék karján aludt. Utána jártam a dolognak és rájöttem, hogy éjjel kártyázik. Felhívtam a figyelmét a kártya hátrányára és felszólítottam, hogy hagyjon fel vele, vagy menjen a kezem alól, feltártam az én esetemet próbacsendőr koromból. Volt, aki megtért, volt, aki megígérte, sőt megesküdött, de sokáig nem bírta és elbukott. Később, mikor a csendőrök megismertek, nem is jött kártyás csendőr az őrsömre. A háború alatt Erdélyben 35—40 ember volt mindig az őrsömön csendőr és népfelkelővel vegyítve. Valóságos harcot kellett vívni velük, amiért nem kártyázhattak, de nem engedtem, pedig még letartóztatásra is sor került függelemsértő kártyás csendőrrel szemben.

Ma sincs egyetlen csendőr sem a kezem alatt, aki kártyázna. Én is annak köszönhetem, hogy eddig 32 évet szolgáltam a m. kir. csendőrségnél és hogy ennyire vihettem, mert őrsparancsnokom 1907 január 2-án erélyesen, de jóakarattal lépett fel velem szemben.

(Folytatjuk.)

CSENDŐR LEKSZIKON.

14. Kérdés. *Két orvvadász özet lőtt. Az erdőőr tettenérte őket és el akarta venni tőlük az özet és a puskát. Az orvvadászok az erdőört agyba-főbe verték, hogy úgy kell t t őt a helyszínéről elszállítani, az özet pedig magukkal vitték. Mit követtek el az orvvadászok? Befolyással van-e a cselekményük minősítésére, hogy felfegyverkezve követtek el?*

Válasz. Az orvvadászok cselekményét három szempontból kell elbírálni és pedig: 1. a vadászati kihágás, 2. az erdőőrnek ellenállás és 3. az őz eltulajdonítása szempontjából.

Az orvvadászoknak az a cselekménye, hogy az őz tettenérő erdőőrnek ellenszegültek és őt megverték, az 1883.XX. t.-c. 27. §-ába ütköző minősített orvvadászat. E §. szerint ugyanis súlyosabban büntetendő az orvvadász, ha „... azt, aki őt tettenkapja... veszélyesen fenyegeti, ellene fegyvert fog, vagy erőszakot használ...”

Ezzel azonban az ügy nincsen elintézve, mert itt az orvvadászatnál súlyosabb cselekmények is fennfognak. Nevezetesen: ha az erdőőr fel van esketve, az 1914.XL. t. c. 5. §-a értelmében hatósági közeg, az ellene kifejtett erőszak tehát az 1914.XL. t. c. 4. §-ának 2. bekezdésébe ütköző és a 6. §. 2. bekezdése szerint minősülő hatósági közeg elleni erőszak büntette. (Azért büntett, mert a tettesek felfegyverkezve követtek el). Az a körülmény, hogy a fegyvert nem ebből a célból, hanem orvvadászat céljából vették magukhoz, a minősítésen nem változtat, mert a hatósági közeg elleni erőszaknál a törvény nem kívánja meg, hogy a felfegyverkezés ebből a célból történt legyen; elég, ha a tettesek fegyvert viseltek, habár nem használták is.

A hatósági közeg elleni erőszak büntetvével eszméi halmozatban súlyos testi sértés gyanúja is fennforog és pedig a gyógyulás időtartama szerint ennek vétsége vagy bűntette.

Az elejtett őznek az orvvadászok részéről történt eltulajdonítása a vadászati kihágáson kívül nem külön bűncselekmény. A szabadon élő vad ugyanis nem a vadászatra jogosított tulajdona, hanem uratlan dolog; annak akár vadászati módon, akár másként való eltulajdonítása tehát nem lopás, sem nem sikkasztás. Ellopni vagy elsikkasztani ugyanis csak idegen ingó dolgot lehet, uratlan dolgot (vagyis olyat, amely senkié) nem lehet eltulajdonítani. A jogtalan elejtés ténye egymagában nem teszi a vadat a vadászterület tulajdonosának vagy haszonbérletjének tulajdonává: arra az utóbbi csak igény tarthat. Eppen ezért a gyanúsítottaknak az a cselekménye, hogy az elejtett őz megtartása végett erőszakot használtak, nem ú. n. erőszakos lopás (amit a törvény rablásnak tekint), mert nem idegen ingó dolog, hanem uratlan dolog megtartására irányult.

Aki azonban más által (a tulajdonos vagy más által) elejtett vagy pedig elhullott vadat tulajdonít el, annak az cselekménye lopással, illetve, ha az ily módon eltulajdonított vad megtartása végett használt erőszakot, rablásá minősül.

A vadászati jog tulajdonosának vagy haszonbérletjének a területén jogosulatlanul elejtett vadra tulajdonszerzési joga van, de ezt csak polgári per útján érvényesítheti. Tettenérés esetében jogában áll ugyan az elejtett vadat az orvvadásztól akár erőszakosan is elvenni (hogy arra a tulajdonát biztosíthassa) s ezzel szemben az orvvadásznak nem szabad ellenállást kifejtenie, illetve, ha kifejti, az nem jogos védelem. Ha azonban az orvvadász a tettenérő tulajdonos vagy haszonbérlet vadászterületét elhagyta és a vadat is elvitte, azt tőle erőszakosan elvenni többé nem szabad. (De a tulajdonos vagy haszonbérlet kártérítési igénye vele szemben ezután is fennmarad).

Megy a járőr a Balaton partján. (vitéz Balázs-Piri alezr. felv.)

Ha a csendőr az ügyben nyomoz, az elejtett vadat az orvvadásztól őrizetbe kell vennie és a községi előljárásának át kell adnia, amely azt, ha megőrizni nem lehet, elárverezi és a befolyt összeget a közigazgatási hatósághoz beszolgáltatja. Tiltott időben elejtett vadat a község szegényalapja javára kell elárverezni.

15. Kérdés. *Egy, az őr-szállomáson lakó polgári úr, akiről az őr tudja, hogy emléklapos zászlós, egy vasárnapon hadnagyj egyenruhát öltött és a korzón abban sétált. Joga van-e az őrnek vagy a járőrnek ilyen esetben fellépni; ha nem, mi a tennivalója?*

Válasz. Miután a kért esetben emléklapos tisztről van szó, igen tapintatosan kell eljárni.

Emléklapos tisztek egyenruhát általában csak kivételesen, ünnepélyes alkalmakkor viselhetnek. Ilyen alkalom pl. esküvőn, katonai ünnepélyen részvétel, a Kormányzó Úr születése- és nevenapján tartott istentisztelet stb. Különös alkalom nélkül, csak sétálás céljából emléklapos tisztnak nem szabad egyenruhát öltenie.

A megilletőnél magasabb rendfokozat viselése súlyos elbírálás alá eső cselekmény; tisztnél becsületügyi eljárást von maga után. A csendőr azonban ne lépjen fel közvetlenül az illető tiszttel szemben, mert ebből kellemetlen összetűzések származhatnak; az is lehetséges, hogy az illető tiszt elélepett, amiről a csendőrnek nem volt tudomása, ekkor pedig az illető úr joggal minősíthetné indokolatlan zaklatásnak a csendőr eljárását. Leghelyesebb, ha a csendőr a községben lakó másik úrhoz fordul, aki szintén emléklapos tiszt s őt kéri fel az ügy további intézésére. (Ha tényleges tiszt van a községben, akkor természetesen neki kell jelentést tenni). Ha sem tényleges, sem emléklapos tiszt nincsen, akinek a járőr fordulhatna, tegyen az ügyről bizalmas jelentést a szárnyparancsnokságnak. A további intézkedés a szárnyparancsnok úr dolga.

Általában ezt az eljárást kell követni mindig, ha tényleges vagy emléklapos tiszteknek olyan, katonai elbírálás alá eső cselekményéről vagy ténykedéséről van szó, amely miatt az illetők ellen való közvetlen fellépés nem indokolt és a késedelem sem jár veszéllyel. Ez azonban csak katonai természetű szabályok áthágásának esetére vonatkozik. Egyéb büncselekményt elkövetett személyekkel szemben az eljárást az illetőnek emléklapos tiszt mivolta nem befolyásolja.

16. Kérdés. *Egy uradalmi erdőőr az őrizetére bízott erdőből egy fenyőfát kivágott és eladott, a kapott pénzt pedig a saját céljaira használta fel. Lopás-e a cselekmény, vagy sikkasztás?*

Válasz. A cselekmény nem sikkasztás, hanem a Btk. 333. §-ába ütköző és a 336. §. 7. pontja szerint minősülő, magánindítványra üldözendő lopás büntette. (Tulajdon elleni kihá-

gássá a cselekmény akkor sem minősíthető, ha a kivágott fának — mint tüzelőszernak — értéke tíz pengőn alul van is, mert szolgálati viszony, tehát büntetési minősítő körülmény forog fenn).

A Btk. 355. §-a szerint sikkasztást csak a gyanúsított birtokában vagy birlalatában levő idegen ingó dologon lehet elkövetni. Az erdő, azáltal, hogy a gyanúsított őrzésére volt bízva, nem került sem a birtokába, sem a birlalatába; azt továbbra is a tulajdonos birtokolja. A birlalat ugyanis a dolog felett gyakorolt tényleges hatalmat jelent, ami azonban az erdőért az erdővel vagy annak fáival szemben nem illeti meg. Más az eset pl. a béresnél, aki a gazdájának reábizott állatát tulajdonítja el; itt már esetleg szó lehet sikkasztásról, ha az illető az állatot gondozta, etette, azzal dolgoztatott stb., vagyis az állat felett tényleges hatalmat gyakorolt. Hasonlóképpen sikkasztás pl., ha a számadógulyás a neki nyári legeltetés végett számbaadott állatot tulajdonítja el, mert az ilyen állat felett a legeltetés tartama alatt a tényleges hatalmat: a birlalatot a gulyás és nem az állat birtokosa gyakorolja. Erdőnél ilyesmirel nem lehet szó.

Az erdő ingatlan és az erdőben levő fa is ingatlan addig, amíg a földtől nincs elválasztva; mint ilyen tehát nem lehet lopás vagy sikkasztás tárgya. Ha a gyanúsított a fát kivágja azért, hogy eltulajdonítsa, azt ingó dologgá tette ugyan, de csak azért, hogy eltulajdoníthassa; a kivágás, mint erdei kihágás a lopásba, mint súlyosabb büncselekménybe beolvad.

TANULSÁGOS NYOMOZÁSOK.

Lopás kiderítése.

írta: DOBOS GYÖRGY tiszthelyettes (Pórcsalma).

1934 december 1-én a pórcsalmai őrön reggel 8 órakor Csik Gyula* szatmárökörítői lakos, juhász a következő feljelentést tette. Aznap virradóra az ő és Nemes Jenő szatmárökörítői lakosok közös tulajdonát képező 650 drb. magyar juh közül ismeretlen tettes 29 drb-ot ellopott. A kár 550 P. Az ellopott juhek között egy kos és egy barna szőrű anyajuh is volt. A tettes kilétére felvilágosítást adni nem tud.

A nyomozás lefolytatására Mészáros János II. törzsrőrmestert és Jakab Bernát őrmestert vezényeltem. Meghagytam a járőrnek, hogy a helyszín alapos átvizsgálása után tegyen jelentést a megállapításairól. A járőr küldönccel szolgálati jegyen még aznap jelentette, hogy a lopás valóban fennforogni látszik és a helyszíntől juhnyomok vezetnek Cégénydányád község irányába. A nyomozást Cégénydányád felé folytatják.

Másnap, miután a hó elsejével járó rendkívüli ősziro dai teendőimet elvégeztem, magam és Szabó Géza őrmester szolgálatba indultunk a nyomozó járőr támogatására. A helyszínen én sem tudtam mást megállapítani, mint az előző járőr. A birkanymokat egy darabig követtem, azután visszatér-

* A nevet megváltoztattuk. (Szerk.)

tem a helyszínre. A nyomokat az első járőr ügyis követte, ezért én más irányban szándékoztam puhatolni. Rövid idővel visszatértünk után azonban megjelent a helyszínen a járőröm is és jelentette, hogy a nyomkövetés nem járt eredménnyel, a nyomok elvesztek a határban. Az a gondolatom támadt, hogy a követett juhnyomok talán nem is a lopással állnak összefüggésben, hanem valamelyik környékbeli juhász juhaitól származnak. Utánajártam. Feltevésem helyesnek bizonyult. Azok a nyomok, melyeken a járőr haladt, valóban az egyik tanya juhaitól származtak.

Ezután két napig a községben eredmény nélkül puhatoltunk. A harmadik napon az első járőrt bevonultattam, mert az őrön akkoriban mindössze négyen voltunk. A nyomozást Szabó őrmesterrel most már magunk folytattuk. Eközben egy alkalommal a helyszínen Nemes Jenővel beszélgettem a lopásról. Egyszerre csak egy 11 éves gyermek, aki beszélgetésünket észrevétlenül hallgatta, közbeszólt, hogy ő november 27-én este 17—18 óra között látott egy juhászt, aki kisebb csapat juhot hajtott a sértett tanyavara felől Győrtelek irányába, a köves úton, a községen keresztül. A gyermek megjegyezte, hogy ezt még három másik kis barátja is látta. Erre a sértett megjegyezte, hogy a juhokat elsején viték el, tehát az, amiről a gyermek beszél, nem állhat összefüggésben a lopással. Én nem osztottam a véleményét. Az elkövetés idejére nézve csak az az időpont állott rendelkezésemre, amikor Csik, a juhász a hiányt észrevette. Kikérdeztük tehát a másik három gyermeket is. Előadásuk teljesen egyezett az első gyermek előadásával. Az idegen juhászt november 27-én 16—17 óra között látták az utcán. Egy kis puli kutyát vitt a zsebében. Kb. egy óra mulva már juhokat hajtott és a kis puli már nem volt a zsebében, hanem a juhász után szaladgált. A gyermekek az idegen juhásztól egybehangzó személyleírást is adtak. Most már felnőtt tanuk után is érdeklődtünk a községben. Akadt is egy ember, aki udvaráról annyit látott, hogy november 27-én este hajtottak egy kisebb csapat juhot Győrtelek felé. A juhászt nem figyelte meg.

Most már elindultunk Győrtelek felé. Útközben, Szin János juhász, kocsordi lakos személyében, újabb tanura bukkantunk. November 27-én déltájban járt nála egy juhászbojtár, akinek kis fekete pulikutya volt a zsebében. A bojtár be szeretett volna hozzá állni, de nem fogadta fel, mert van bojtárja. A személyleírás, amelyet Szin adott, ráillett arra a bojtárra, akit a szatmárökörítői tanuk láttak. Beszélgetés közben megemlítette Szinnek, hogy Nyirkarászra való.

Ekkor már az volt az érzésem, hogy helyes nyomon járunk. A tettest a fekete pulikutyas bojtár személyében kell keresni. Ezért Nyirkarászra mentünk. Hosszas puhatolás után egy juhászemberre találtunk, akinél a mi emberünk szintén járt szolgálatot keresni. Ettől a juhásztól megtudtuk, hogy a keresett bojtár szülei Gyulaházán laknak. Gyulaházán még is találtuk a bojtár édesanyját, aki előadta, hogy fia, Szép Márton, Vaja községben áll egy juhásznál szolgálatban. Átmentünk Vajára, ahol Szép gazdáját rövidesen meg is találtuk Kis Mihály juhász személyében. Mivel nem tudhattuk, hogy nem az orgazdával állunk-e szemben, Kisével nagyon tartózkodóan puhatoltunk Szép után. Róla csupán mint állítólagos ismerősünkről érdeklődtünk. A lopást nem is említettük neki. Kis elmondta, hogy Szép Márton már nem lakik nála. Elesapta, mert az apagi határból juhokat lopott, neki pedig tolvaj bojtár nem kell. November 27-én reggel távozott el tőle. Magával vitt egy kis fekete pulikutyát a zsebében és azt mondta, hogy Debrecen környékére megy szolgálni. Most már láttuk, hogy Kis nem ludas a dologban, ezért nyíltan megmondtuk neki, hogy Szép Mártont miért keressük. Kis azt mondta, hogy igazunk lehet, mert utána nézett, mikor a tanyáról eltávozott és Szép nem Debrecen, hanem Mátészalka felé vette útját. Ezután elmentünk a baktalóránt-házai őrre megtudakolni, hogy Szép Márton valóban lopott-e Apagyról juhot. Kis állítása valónak bizonyult, Szép Márton ellen, akinek tartózkodási helyét azonban nem ismerték, a lopás miatt eljárás volt folyamatban.

Lendvay Zsigmond Fiai

JAPAN EZÜST
FÉMFONAL
ÉS SODRONY

Csendőrségi és katonai arany,
ezüst egyenruházati cikkek,
zsinórok gyára.

"GOLDIN"
FÉMFONAL
ÉS SODRONY

Kicsinyben eladás nincs.
Bevásárlásánál kérje a véd-
jegyünkkel ellátott árukat.

TÁMOGASD

A HANGYA

SZÖVETKEZETET, MERT EZZEL
magad és családod
JÓLÉTÉT MOZDÍTOD ELŐ

Mivel Szép Márton holtartózkodására nézve semmiféle támpontunk nem volt, 6 napos nyomozás után bevonultunk az örsre és Szép Márton nyomozatának a Nyomozati Értesítőben való közzétételét kértük a csendőrségi hírközponttól. Ennek rövidesen meg is volt az eredménye. 6 nap elteltével a nyirbélteki örs táviratilag értesítette a poresalmi örsöt, hogy Szép Mártont elfogta. Jakab Bernát örmesterrel vonaton azonnal Nyirbéltekre siettünk.

Szép Márton a lopás elkövetését tagadta. Azt is tagadta, hogy valaha is fekete pulikutyája lett volna. Azt állította, hogy a lopás előtt már egy héttel a penészleki határban egy Fehér nevű juhásznál lakott és azóta megszakítás nélkül ott szolgál. Tagadta, hogy Kis juhásznál valaha is szolgált volna. Kijelentette, hogy nem is ismeri. Az apagyí birkalopásról sem akart tudni. Szép Márton tagadása ellenére biztos voltam a dolgomban, ezért Poresalmára kísértük, hogy felismerés végett szembesítsük a tanukkal. Bár az orgazdát Fehér juhász személyében gyanítottam, nem mentem ki a tanyájára a juhait megnézni, mert én a lopott juhokat néhány száz juh közül úgy sem tudtam volna felismerni. Felkértem azonban az egyik sértettet, Csik Gyula juhászt, hogy bojtárjával utazzon Penészlekre és a nyirbélteki örs támogatásával vegye szemügyre Fehér juhait.

A felismerés végett megtartott szembesítés csalódást hozott a számomra. A szatmárökörítói gyermekek Szép Mártonban nem ismerték fel azt az embert, aki november 27-én a juhokat hajtotta. Kétségeim azonban nem sokáig tartottak. Éjjel 12 órakor megérkezett Penészlekről Csik juhász a bojtárjával. Magukkal hoztak az ellopott juhok közül 28 darabot és egy juhna, a barnaszőrűnek, a bőrét. A juhokat a nyirbélteki örs járőre vette a penészleki határban Fehér juhász juhait közül őrizetbe, mivel a sértett azokat határozottan felismerte. Szép Márton még mindig tagadott és csak akkor tört meg, amikor a barnaszőrű juhbőrt megmutattuk neki.

Cselekményét a következőképpen adta elő. November 27-én reggel a vajai határból, előző gazdájától, Kis juhásztól, zsebében a pulikutyával elindult helyet keresni. Még aznap be is állt Fehér juhászhoz, de nem maradt ott. Azt mondta, hogy előző

szolgálati helyén van néhány juha, azokat először elhozza. Fehértől azzal az elhatározással távozott, hogy Csik és Nemes közös juhaiból vagy négy darabot ellop. El is indult Szatmárökörítő felé. Útközben déltájban Kocsordon betért Szin juhászhoz és bojtárnak ajánlkozott. Nem akart beállni, de mivel pénze nem volt és éhes volt, arra számított, hogy kap valamit enni. Nem is csalódott. Délután tovább indult. Szürkületkor érkezett Szatmárökörítőra. Itt a juhakolhoz ment és megbujt. A helyszínnel és a helyi viszonyokkal ismerős volt. Vagy két hónappal azelőtt ugyanis három napot töltött Csik juhásznál, akinél bojtárnak ajánlkozott és elhitette vele, hogy távoli atyafiságban vannak. Búvóhelyén megvárta, míg Csik és a bojtárja a juhokat ellátják, azután kinyitotta a kulccsal be nem zárt akol ajtaját. A juhok megindultak kifelé, az ajtót nem tudta rögtön becsukni, mert a hátullévő állatok az előlévőket nyomták és így az eredetileg tervbevetett négy juh helyett egész csomó juh tódult ki. A juhokkal elindult Győrtelek felé. Aznap éjjel Nyirbátorig jutott és ott a hajnali időben megpihent velük a vásártéren. Másnap este Fehér tanyájára ért, akinek a 29 darab juhot átadta. Fehér kérte, hogy a juhokról egyelőre ne szóljon senkinek, mert egy verekedési ügyből kifolyólag kártérítést kell fizetnie s így, ha megtudják, hogy juhait vannak, lefoglalják őket. A barnaszőrű juhot levágták és elfogyasztották, mert Fehérnek ilyen szőrű juha nem volt s így tartottak attól, hogy valaki felismeri.

Fehér az esetet ugyanúgy adta elő, mint Szép Márton.

Szép Mártont a nyiregyházai kir. ügyészségnek tényvázlattal átadtam, Fehért ugyanoda orgazdaság miatt feljelentettük. Szép Mártont hét hónapi, Fehért egy hónapi fogházra ítélték.

A nyomozás befejezése után a szatmárökörítói gyermektanuknál érdeklődtem, hogy a szembesítéskor vajjon miért nem ismerték fel Szép Mártont. A gyermekek azt válaszolták, hogy az az ember, akit ők láttak, sapkában és keményszárú esizmában volt, míg a szembesítéskor látott ember kalapot és puhaszárú eszímát viselt.

MEGJELENT 1938. ÉVI FŐÁRJEGYZÉKÜNK
KÉRJE INGYEN ÉS BÉRMENTVE
MEGNYÍLT ÚJ FIÓKÜZLETÜNK BAROSS-TÉR 16.
A KELETI PÁLYAUDVAR INDULÁSI OLDALÁNÁL
MAUTHNER ÖDÖN MAGTERMELŐ ÉS MAGKERESKEDELMI R.T.
BUDAPEST, VII., ROTTENBILLER-UTCA 33. SZ.

A legnagyobb csendőrségi szolgálati könyv-, nyomtatvány-, írószer- és felszerelési cikkek raktára

PALLADIS RT.

BUDAPEST, V., GÉZA-UTCA 2.

A csendőrséget érdeklő új cikkek forgalombahozatalát külön körlevelekkel hirdetjük.

A leírt, nagy kitartással végrehajtott nyomozásból a következő tanulságokat meríthetjük:

A helyszín távolabbi környékén talált nyomoknál elsősorban is a bűncselekménnyel való okozati összefüggésüket kell megállapítani. Ellenkező esetben könnyen az ügyhöz nem tartozó nyomokra építhetünk következtetéseket, illetve intézkedéseket.

Az elkövetési időt mindig igyekezni kell pontosan tisztázni. Erre a sértett bemondása egymagában nem nyújt mindig elegendő és feltétlenül megbízható támpontot.

A gyermekek jó megfigyelők, különösen olyankor, ha valami az érdeklődésüket felkelti. Ennél az esetről pl. a zsebből kikandikáló pulikutya. A szemleleírásnak és az illető személlyel lévő tárgyak leírásának jelentőségére ez az eset is rámutat. A fekete pulikutya volt elsősorban az az eszköz, amelynek segítségével a különböző helyen felbukkant gyanúsítottat azonosítani sikerült.

Szabály az, hogy a felismerés végett történő szembesítésnél a felismerendő személyt a tanuknak lehetőleg ugyanabban az öltözetben kell bemutatni, mint amilyenben az őt az eredeti megfigyelésük alkalmával látták. Ennek a szabálynak a mellőzése itt is zavart támasztott.

A sértettnek azzal az állításával, hogy a bűncselekmény elkövetésével nem tud senkit gyanúsítani, nem szabad egyszerűen beérni. A sértettet alaposan és szakszerűen ki kell kérdezni, mert nem lévén szakember, az esetleges korábbi események, jelenségek és a bűncselekmény között nem érzi meg az összefüggést s így magától nem is beszél róluk. Ha a szakszerű kikérdezés itt megtörténik, akkor a júhászbojtárnak kínálkozó állítólagos rokon személye már a nyomozás legelején felszínre vetődött volna.

Ki tudja?

Honnét ered az a babona, hogy ha 13-an együtt ülnek az asztalnál, az együttlevők egyike rövidesen meghal?

Önök is meg kell már venni a

Nikopáll SZIPKÁT
HA EGÉSZSÉGE ÉR EGY FABATKÁT.

**Vásároljunk
svájci órát
kényelmes
részletre!**

**Díjtalan
prospektus.**

ékszerkereskedelmi kft.

Bpest, V., Váci-út 4.

Tel.: 326—001.

HORA óra

A szombathelyi csendőr altiszt kör február 5-én tartotta meg közgyűlését, Perey László alezredes elnöklésével. Az elnök üdvözlő szavai után Sipőcz Győző tiszthelyettes jegyző a kör mult évi működéséről számolt be. Kálmán Géza számvivő tiszthelyettes, pénztárnok, a kör anyagi helyzetét ismertette. Zsedely István törzsrőmester, könyvtáros, a könyvtárra vonatkozó jelentését terjesztette elő. Soponyai József fegyverszaki tiszthelyettes, igazgató, ismertette a kör látogatottságát, megemlítvén, hogy a körnek jelenleg 282 rendes tagja van. A közgyűlés ezután az általános tisztújítás keretében 1938. évre megválasztotta a tisztikart.

Alelnök: Székely János alhadnagy;
Igazgató: Pataki István szv. tiszthelyettes;
Jegyző: Gulyás Mihály tiszthelyettes;
Pénztáros: Csóka István szv. tiszthelyettes;
Ellenőr: Jenői József szv. tiszthelyettes;
Könyvtáros: Nagy József III. tiszthelyettes;
Gondnok: Benczók József tiszthelyettes.

Ezenkívül a közgyűlés még 6 választmányi tagot, 3 póttagot, 3 tagot pedig a számvizsgáló bizottságba választott. Az elnök indítványára a lemondott tisztikarnak és választmányának önzetlen munkásságáért a közgyűlés elismerését és jegyzőkönyvi köszönetét nyilvánította. Végül különböző tárgyú indítványok előterjesztése következett.

A csendőrségi jutalmazási alap javára felajánlott jutalékok. A budapesti I. kerület állományából: Júhász Imre tiszthelyettes, Nagy György I. és Székely Lajos csendőr 5.00 P, Kertész József őrmester 9.04 P; a székesfehérvári II. kerületből: Hargitai József törzsrőmester 666.00 P, Gáspár József tiszthelyettes és Simon József csendőr 16.04 P, Magyar Mihály törzsrőmester 7.45 P, Szcenczy György próbaország 7.45 P, Fenyves József törzsrőmester 2.49 P, Halmos Ferenc csendőr 2.19 P; a szombathelyi III. kerületből: Csizmadia Antal őrmester 10.00 P, Kunsági János csendőr 10.00 P, Földi János törzsrőmester 1.71 P, Szita Ferenc törzsrőmester 1.71 P, Gézi István próbaország 1.17 P, Solyom Jenő törzsrőmester v. 1.17 P; a pécsi IV. kerületben: Fodor Gábor tiszthelyettes

**Hegedű, Harmonika, Tárogató,
Gramofon, Rádió**

és az összes hangszerek legjobbait a magyar gyárban kaphatók
Csendőröknek részletre is

MOGYORÓSSY HANGSZERMESTER

Budapest, VIII., Rákóczi-út 71. Árjegyzék ingyen.

A m. kir. csendőrség tagjainak szives figyelmébe!
MEGNYÍLT! TAVASZ LÁSZLÓ

sapkakülönlégességek, egyenruházati és felszerelési cikkek szaküzlete

**BUDAPEST, VIII., FESTETICS-
UTCA 13.** (A Keleti pályaudvar mellett, a Mosonyi-utcai rendőrfőparancsnoksággal szemben.) Telefon: 136-679.

Sport SZIVÁRKAHÜVELY 35 FILLÉR

Sport SZIVÁRKAPAPIR 10 FILLÉR

A nyomozó ekkor azonnal közbelépett, de a segéd már a zsebébe csúsztotta a két pengőt.

A közbelépés mégis eredményes volt, mert a segéd — régi vásári csaló (hilózó) — két pengővel meg akarta vesztegetni a nyomozót s ezzel beismerte nemcsak a csalás megtörténtét, hanem újabb bűncselekményt is elkövetett.

Az eset határozottan rámutat a vásári csalók eljárására. Leleplezésük — tettenérésük helyes időpontban közbelépve, feltétlenül sikeres. A tettenérés súlypontja a helyes időpontban való gyors közbelépésen nyugszik. Nem lehet tehát bizonyíthatólag addig csalásról szó, amíg a pénz a csaló tenyerén fekszik, de még akkor sem, amikor az a pénzt átadja a vásárlónak. Eddigi mozzanatokig a csalás nem bizonyítható s nem is állapítható meg.

Befejezett azonban a cselekmény, ha a vásárló erszénye (keze, zsebkendője) elválílik a visszaadó kereskedő kezétől. Ebben a pillanatban kell közbelépni és ha a tenyerében megvan a hüvelykujjal visszatartott pénz, úgy a csaló tetten van érve.

Ez a legtisztább tettenérés. Nehezebb már az eset, ha a csaló a közbelépésig a tenyerén visszatartott pénzt zsebébe csúsztatja, mert a zsebben levő pénz már nem teljes bizonyíték arra, hogy az bűnös származású. A pénz tényleges becsúsztatását ugyanis a megfigyelő a zárt tenyér miatt nem láthatja, s így nem állíthatja teljes bizonyossággal, hogy azt akkor tette a csaló zsebébe. Ezt csak akkor lehet bizonyítani, ha a vevő a pénztárcájában levő összeg nagyságát határozottan tudja s meg tudja állapítani a hiányt. Erre biztosan számítani nem lehet, mert

Az asszony darabig csak álmélkodva bámulta a nekitüzesedve hadonászó embert, majd olyat kacagott, hogy a teknő is kibillent a kezéből.

— Jaj Istenem, tótágasra áll bennem a nevetéstől mingyárt a lélek, olyat beszél kend, olyan bolondot — s most már a vállát is rázta a kacagás.

— Még a kilinése is aranybul lesz annak a tanyának! — mordult fel sértődött dühvel Péter. — Csak azír is megmutatom, csak azír is.

Az asszony egyre hevesebben kacagott:

— Osztán miből lesz rá a píz? — kérdezte gúnyoskodva.

— Nem a te tyúkeszedből, hanem az én tudományomból — fortyogta hetykélkedően, makaes önbizalommal Péter s ettől a nagy önbizalomtól a kedve is mindjárt felderült s dudorászva fordult be a házba. A rongyos ködmönét levágta a sarokba, lefeküdt s alig aludt el, nyomban rá már álmódott is. A Gál Sándor lováról álmódott, a Villámról.

... Odakünn az őszi szél kegyetlenkedve kezdte rázni a kútostort, de a pitvarból is behallatszott, amint az asszony a két tenyere közt táncoltatja a lisztes szitát.

Még pirkadni is alig kezdett, Péter már a harmadik határban taposta a szörnyű sarat. A dülöknön törte magát előre. Olykor átvágott a nagy esőktől mocsárra lucskosodott réteken. Fújt, libegett, s mikor a Gál Sándor tanyája mögött megállott, a mellében s a torkában a fáradságtól vad lánggal égett a levegő. — Ha az inam kiszakad, most mán akkor sé hagyom — ösztökélte magát s a boglyák és kazlak között feszült figyellel somfordált előre.

bizonyára lesznek olyanok is, akik már egy-két sátorban vásároltak s nem tudják pontosan, hogy mennyi aprópénzük van az erszényben.

A közbelépés után előfordulhat, hogy a csaló tenyerében nincs pénz. Ez még nem zárja ki a csalást, mert a pénzt esetleg becsúsztotta kabátja ujjába, vagy leejtette a földre és rálépett. A kabát ujjából előkerült pénz szintén teljes bizonyíték a csalás megtörténtére, míg a földön fekvő — ha szándékos ledobását nem tudta a közbelépő megfigyelni — csak közvetett bizonyíték.

Eppen ezért a csaló minden mozdulatát (ujj, kéz, test) alaposan figyelje meg a nyomozó, vagy a B. egyén, hogy a nyomozásnál hézag nélkül rávilágíthasson a csaló eljárására.

A vásári csalások egy másik esete a tévedésen alapszik. Ebben az esetben a kereskedő „tévesen“ ad vissza. Ha a vásárló nem veszi észre — mert nem számol utána — az egy pengő, vagy 10—20—50 fillér hiányt, úgy a tévedő minden nehézség nélkül jutott a jogtalan vagyoni haszonhoz. Ezt az esetet megfigyelni és leleplezni szinte lehetetlen. A vásárlók azonban rendszerint még a sátorban ellenőrzik a visszajáró összeget. Ha hiányt tapasztalnak, felhívják a kereskedő figyelmét a helytelen visszaadásra. A csaló rendszerint elkéri a visszaadott pénzt, megszámlolja s bocsnatkérés közben kiegészíti a hiányt. Ekkor azonban a pénz még mindig nála van s következőkben a csalást a már ismertetett módon hajtja végre.

Előfordulhat azonban az is, hogy a vásárló nem adja vissza a pénzt a csaló kezébe, hanem sa-

Pénteki napra virradt ekkor s Péter jól tudta, hogy Gál és fia a béressel együtt ilyenkor már befelé kocognak a városba, a hetivásárra. Bizonyos, hogy a tanyában most csak az asszony tesz-vesz, a kis gyermekkel bibelődik. A kutya alig vakkantott fel. Nem idegennek neszelte a Péter lépteit, aki pár perc múlva már kifelé is óvakodott az istállóból.

Kötőféken vezette a lovat. A Villámot. A gyönyörű állatnak úgy csillogott a szőre, mint hópihéek az angyalszárnyakon. A boglyák közt felkapott a Villámra. Most már aztán nem ő, hanem a ló dagasztotta a sarat. A saját, tulajdon lova. Péter legalább is így gondolta. De a faluba mégsem merészelt vele napvilágnál bemenni. Alkonyatig a nádasok közt rostokolt s csak a szitáló köd piszkos esti homályában lopakodott tovább.

Nemsokára a háza mögött állott. Az ér partján, a hátsó kertajtón fordult be az udvarra. A lovat mindjárt bekötötte az istállóba s amikor kifelé jöttében megegyeszer visszapillantott a pompás esikóra, valami megnyugtató öröm melegét érezte eláradni a tagjaiban. Ahhoz sem volt már türelme, hogy a házba, az asszonyhoz bekukkantson. Szó nélkül elloholt a pitvarajtó előtt s amint kiérkezett az utcára, egyenesen a Kengyel-Szabó háza felé nyargalt. Hírül vinni a „jó munka“ örömét. Mert ő most már elvégezte a dolgát, a többi, ami ezután következik, az már a Kengyel-Szabó dolga lesz, meg a cigánykupeceké.

Az utca tulsó oldalán, a községháza előtt két csendőrt pillantott meg. A hunyorgó petróleumlámpa alatt inkább csak az árnyalakjukat látta. Önkéntelenül elkapta rólunk a tekintetét, de amint

7.45 P, *Kecskés János* törzsrőmester 7.45 P, *V. Nagy Bertalan* törzsrőmester 4.98 P, *Garamvölgyi Adám* csendőr 4.98 P, *Gyövrári Sándor* törzsrőmester 2.58 P, *Fonyó Péter* törzsrőmester 2.58 P, *Tőke Imre* őrmester 1.27 P, *Kosaras József* csendőr 1.27 P, *Nagy Vince* törzsrőmester 9.94 P, *Bujdosó Benjamin* csendőr 9.94 P; a szegedi V. kerületben: *Kardos József* törzsrőmester 4.32 P, *Harmati János* csendőr 4.32 P, *Fazekas János* törzsrőmester 00.88 P; a debreceni VI. kerületben: *N. Juhász József* törzsrőmester 4.35 P, *Ujfalusi János* őrmester 4.35 P; a miskolci VII. kerületben: *Loránt Ferenc* őrmester 3.47 P, *Nagyházi Antal* törzsrőmester és *Varga András* csendőr 2.02 P, *Vincze János* tiszthelyettes 140.00 P, *Sáfrány József* csendőr 140.00 P, *Koncz Lajos* és *Nyeste Mihály* törzsrőmester 2.00 P, *Kerek Mátás* tiszthelyettes és *Varga József* törzsrőmester 2.26 P, *Butor József* tiszthelyettes 5.00 P, *Miklós Antal* törzsrőmester 2.50 P, *Fekete József* csendőr 2.50 P, *Szernai Endre* őrmester 3.39 P, *Makra Endre* csendőr 3.39 P feljeltetői és tettenérői jutalékban részesültek. A jutalmazott csendőrök a jutalékokat felajánlották a csendőrségi jutalmazási alap javára. A felajánlott összegeket a belügyminiszter elfogadta.

Pénzjutalom. A m. kir. belügyminiszter a közbiztonsági szolgálat önálló ellátása, vezetése, a legénység kiképzése, valamint a szolgálati lovak jó erőállapotban tartása terén kifejtett átlagon felüli tevékenységért a szegedi V. kerületben: *Papp Imre*, *Horváth István* III. adhadnagyot 55 P, *Gyapjas Ferenc*, *Bak András*, *Kertész István*, *Kiss Gyula* I., *Hargitai Gyula*, *Kisfügedi János*, *Kiss Kálmán*, *Csanádi Imre*, *Győri János*, *Nagy János*, *Szabolcs Lajos*, *Szikés András*, *Sebestyén Miklós*, *Prókai János*, *Szöllősi Mihály*, *Trombitás Ferenc*, *Pálfi Gergely*, *Sassi Lajos* tiszthelyetteseket 50–50 P, *Pataki Dénes* alhadnagyot 55 P, *Csordás Imre*, *Belényi József*, *Irmay (Kovács) György* tiszthelyetteseket 45–45 P, *Magyar István*, *Farkas Mihály* tiszthelyetteseket 25–25 P, *Szállás András* törzsrőmester v.-at, *Horváth Ferenc* törzsrőmestert, *Szell Miklós* törzsrőmester v.-at, *Abonyi Sándor* törzsrőmestert, *Károly Antal*, *Keszi József*, *Gyöngyösi György* őrmestereket, *Varju Balázs* törzsrőmestert, *Szemerédi Gergely* őrmestert, *Farkas István* I. törzsrőmestert, *Rétháti István* törzsrőmestert, *Timár János*, *Nagy Sándor*, *Orosz István*, *Böti János* őrmestereket, *Szerdahelyi János* tiszthelyettest, *Hegymegi Balázs*, *Pázmány Elek*, *Bagi Balázs* törzsrőmestereket, *Várnagy Imre* I., *Maros Dénes* őrmestereket, *Kiss Simon* csendőrt és *Horváth Ferenc* törzsrőmestert 20–20 P; a miskolci VII. kerületben: *Csik Ferenc*, *Gödri József*, *Szalai János*, *Orbán János*, *Lantos János* és *Horváth Vince* alhadnagyokat 55–55 P, *Fürjes József*, *Szekerés István*, *Kovács Lajos*, *Szakács Endre*, *Meggyes Béla*, *Barta József*, *vitész Szikszai Lajos*, *Tóth János* II., *Gócsa József*, *Ésik Benjamin*, *Deák Antal*, *Varga János* II., *Csontos Imre*, *Balázs István* II., *Szabó Ferenc* és *Oláh András* tiszthelyetteseket és *Kovács István* törzsrőmester v.-at 50–50 P, *Sárosi István* tiszthelyettest és *Kovács István* V. törzsrőmestert 45–45 P, *Székely József* tiszthelyettest *Széplaki János*, *Molnár Imre* törzsrőmestereket és *Szöke Sándor* őrmestert 25–25 P, *Bándi Károly* törzsrőmestert, *Mészáros László*, *Bánhidai Pál* őrmestereket, *Máté Sándor* törzsrőmestert, *Kovács György* őrmestert, *Kajor István* törzsrőmestert, *Zsolnai Imre* őrmestert, *Bazsó István*, *Agoston József* tiszthelyetteseket, *Bérczes György* csendőrt, *Szabó Gyula* őrmestert, *Kerek Mátás* tiszthelyettest, *Máté József* és *Farkas István* csendőröket 20–20 P; a nyomozó osztály állományából: *vitész Nitrai István*, *Dede Márton*, *Varga Lajos*, *Telek Miklós* és *Sipos István* tiszthelyetteseket 50–50 P pénzjutalomban részesítette.

Dicséretet. A m. kir. belügyminiszter dicsérelő okirattal látta el *Villányi Sándor* alhadnagyot és *Szedő Győző* fegyverszaki alhadnagyot az utolsó 8 évi értékes és igen hasznos szolgálataikért. — A m. kir. csendőrség felügyelője dicsérelő okirattal látta el: a budapesti I. kerület állományából:

ból: Kovács Ferenc, *Kertész Lajos*, *Lángi István*, *Hajdó Márton* tiszthelyetteseket, *Várnagy Sándor* alhadnagyot, *Baán Lajos* tiszthelyettest, *Horváth Gábor* I., *Csik András* törzsrőmestereket, *Szöllősi Pongrác*, *Kis Jenő*, *Hollós István* tiszthelyetteseket, *Juhász Nagy János* svz. tiszthelyettest, *Jegenyés Pál* törzsrőmester v.-at, *Bokor László*, *Fenyővári Károly*, *vitész Héjja Benedek*, *Cseh Kálmán*, *Pálmai László* tiszthelyetteseket, *Németh Kálmán* I. és *Szabó József* IV. törzsrőmestereket. — A pécsi IV. kerület állományából: *Biró Károly* tiszthelyettest, *Becze Máté* alhadnagyot, *Hidvégi Antal* tiszthelyettest és *Kulcsár István* svz. tiszthelyettest. — A szegedi V. kerület állományából: *Papp Imre* alhadnagyot, *Lányi György* svz. alhadnagyot, *Csedő Péter* svz. tiszthelyettest, *Kisfügedi János*, *Pülöp Lajos*, *Káplár János* tiszthelyetteseket, *Köszeghy Ferenc* svz. tiszthelyettest, *Csordás Imre*, *Belényi József*, *Pál Lajos* tiszthelyetteseket, *Mészáros János* és *Várhelyi Rudolf* törzsrőmestereket. — A miskolci VII. kerület állományából: *Deák Antal*, *Kárpáti János*, *Darvas József*, *Oláh Sándor*, *Apostol Lajos* és *Huszár György* tiszthelyetteseket. — A nyomozó osztály állományából: *Bárdos József*, *Bóta Sándor*, *Ihász Sándor*, *Bujáky Antal*, *Tóth Lajos* I., *Lovász Ferenc*, *Fogarasi József* tiszthelyetteseket, *Csikész István* törzsrőmestert és *Nyáry Dezső* őrmestert, mert szolgálati köteleiket mindenkor nagy szorgalommal, lelkiismeretes pontossággal és igen jó eredménnyel teljesítették. A budapesti I. kerület parancsnoka dicsérelő okirattal látta el: *Ferencz Mózes* tiszthelyettest, mert egy állambiztonsági ügyben körültekintően, leleményesen, öntevékenyen és eredményesen eljárta; *Daru Antal* őrmestert, mert a Kormányzó Úr Ö Főméltósága legmagasabb személyének biztosítása terén buzgón és eredményesen teljesítette szolgálatát. Nyilvánosan megdicsérte: *Kiss András* III. őrmestert, *Csordás Béla* törzsrőmester v.-at, *Boros Jenő* őrmestert, *Kocsis Gábor* törzsrőmestert és *Karacs László* csendőrt a Kormányzó Úr Ö Főméltósága legmagasabb személyének biztosítása terén kifejtett szolgálati buzgalmaért. A szegedi V. kerület parancsnoka dicsérelő okirattal látta el *Rác János* tiszthelyettest és *Márton Bálint* fegyverszaki tiszthelyettest, mert 15 évet meghaladó szolgálatuk alatt köteleiket mindenkor szorgalommal, szakértelemmel és jó eredménnyel teljesítették. A nyomozó osztály parancsnoka nyilvánosan megdicsérte: *Végh Lajos* II., *Kerekes János* I., *Kutai József* tiszthelyetteseket, *Papp Lajos* törzsrőmestert, *Szűcs József* törzsrőmester v.-at, *Polgár Mihály*, *Lukács Pál* és *Gerendeli Pál* őrmestereket, *Szabó Géza* tiszthelyettest, *Ribáry László* törzsrőmestert, *Virág Béla* őrmestert, *Arany István* törzsrőmester v.-at, *Hajgató László* csendőrt, *Herczeg Ferenc* I. törzsrőmestert, *Hegedűs Pál* őrmestert, *Pupos Imre*, *Baczkó György* tiszthelyettest, *Lenvári Ádám* törzsrőmestert, *Mádi György*, *Sóghi Antal* tiszthelyettest, *Paizs Károly* és *Mácsai József* törzsrőmestert, *Vidi István* és *Berek Lajos* tiszthelyettest, *Papp István* I., *Németh János* VII., *Deák Kálmán* törzsrőmestert, *Hassán Márton* és *Surányi József* őrmestert, *Madarasi-Papp Sándor* és *Hári Lajos* törzsrőmestert, mert a besorozásukból folyó tennivalókat igen nagy szorgalommal, hozzáértéssel és jó eredménnyel végezték.

Polgári iskolát végző csendőrök figyelmébe. A pécsi IV. honvéd vegyesdandár polgári iskolai előkészítő tanfolyamain — ahol egy évig mint előadó és két évig mint tanfolyamvezető működtem — szerzett tapasztalatok arra ösztönöztek, hogy kizáróan a m. kir. honvédség, vámpórség és csendőrség tagjai:

ELŐLEGNÉLKÜLI RÉSZLETFIZETÉSRE

SEZLONOK TAKARÓVAL . . . . . P 65-től
EBEDLŐSZÖNYEGEK . . . . . P 28-től

Fotelágyak, paplanok, vasbútorok, futászőnyegek, lehneművasznak, ruhaszövetek. „Baross” Szőnyeg- és Kárpitoszat Budapest, VIII., Baross-utca 74. sz.

A m. kir. csendőrség tagjainak árengedmény!

ÍRÓGÉP

új és újáptett hordozható és nagy irodai írógépek

HUNGÁRIA és RHEINMETALL

hordozható írógépek tökéletes kivitelben, messzemenő jótállással

FORBÁTH és RÉVÉSZ

Budapest, V., Bálvány-u. 26. — Tel.: 1-102-19

A m. kir. csendőrség tagjainak árengedmény és kedvező fizetési feltételek

A csendőrnök nélkülözhetetlen
óra- és ékszereműt a

»KRONOSZ«

óra- és ékszerkereskedelmi rt.-nál
Budapest, IV, Eskü út 3. vásárolja!

Részletfizetési kedvezmény!

nak polgári iskolai magánvizsgákra előkészítésével foglalkoztam. A tanfolyamra minden csendőr jelentkezhetik, bárhol teljesít is szolgálatot, mert a jelentkezőket levelezőoktatásban részesítem, úgyhogy tanulmányait mindenki az állomáshelyén, önképzés útján folytathatja, csupán a vizsgák előtt kell 2-4 hétig nálam tartózkodni, ahol akkor a tanulók délelőtt és délután is alapos oktatásban részesülnek. Erre csak szabadságon van lehetőség. A személyes oktatás tartama alatt a magántanulók elhelyezéséről és ételmezéséről az étkezési pénz ellenében gondoskodom és így a nálam tartózkodás nem jár nagyobb költséggel, mint az örsön. Az oktatás legalább egy havi előkészítési díj befizetésével veszi kezdetét. Vizsgázní lehet az év júniusában, decemberében és kivételes esetekben szeptemberben. Tehetséges tanulók az első és második osztályból összevont vizsgát is tehetnek. Ha valakinek a négy középsikolája már megvan és érettségit szeretne tenni, úgy reál, reálgimnáziumi, gimnáziumi vagy kereskedelmi magánvizsgára is előkészítem. Az első polgári leteléséhez legalább négy elemi szükséges; ha ez valakinek nincs meg, az elemi iskola negyedik osztályára díjtalanul előkészítem. A honvédség, határőr- és csendőrség sok tagját készítettem elő szép eredménnyel. Voltak, akik a négy polgári osztályt 18 hónap alatt végezték el. Legutóbbi mult év december havában öt csendőrtanítványom tett magánvizsgálatot. Négy az első-második osztályból összevont vizsgálatot, egy pedig az első osztályból, vagyis öten összesen kilenc osztályból tettek sikeres magánvizsgálatot. Buzdításul megemlítem, hogy amikor is, mint teljesen árva, minden támogatás nélkül, magánúton végeztem el tanulmányaimat. Öt középsikolával vonultam be és mint katona érettségiztem, elvégeztem a kereskedelmi akadémiai tanfolyamot, az egyetemet és két doktori diplomát szerezttem. Többek érdeklődésére közlöm továbbá, hogy az örsökön lakó nős csendőrök fiú- és leánygyermekének magánúton való előkészítését is vállalom. Ezek természetesen külön csoportban részesülnek oktatásban. Ez főleg a nehéz helyzetben levő, többgyermekes családokra kedvező, mert az iskolázási költség így lényegesen kevesebb, mint a rendes tanuló költsége, akiket tíz hónapon át a távoli városban kell iskolába járatni. Minden levélben való érdeklődésre kettős válaszbélyeg ellenében készséggel adok felvilágosítást. Német, francia és angol nyelvek, továbbá számtan és mértan tanítását külön is vállalom. *Dr. Stimáczy Dömjén*, Budapest, VI., Aréna-út 140. sz. 12.

Vitéz téssől Móríc Kálmán százados: Évszázados külpolitika. Ritkán jelenik meg a magyar könyvpiacra külpolitikai tárgyú mű, még ritkábban olyan, melyet a nagyközönség is élvezettel és teljes megértéssel forgathatna. Ez az oka annak, hogy nálunk a külpolitikai közvéleményt túlnyomóan a különböző politikai irányzatú napilapok formálják. Éppen ezért örömmel kell üdvözlönnünk vitéz Móríc százados: „Évszázados külpolitika” című művét, mely megtanít minket különbséget tenni két külpolitikai fogalom: az évszázados és a gyakorlati külpolitika között. Előbbi: a nemzet évszázadokra előrenéző célkitűzései, a külpolitika vezető eszméi, a nem-

zetnek a jövőbe vetített történelme. Az utóbbi: a történeti események háttérét képező tényezők által követelt állandóan változó napipolitika, egy nemzetnek a közeljövőre szóló célkitűzése.

Aki Móríc százados könyvét elolvassa, megismeri az idegen nemzetek évszázados külpolitikai célkitűzéseit és ezáltal mind a mult, mind a jelen eseményeit más megvilágításban, sokkal szélesebb látókörben és messzebbi távlatban látja, mint eddig. Így a ma zajló élet sok kérdésére is megtalálja a választ. E könyvet olvasva megismerjük, hogy hazánknak is volt, van és lesz évszázados külpolitikai célkitűzése. Megismerjük, hogy nemzetek céljaink hol haladnak együtt és hol keresztezik az európai nagyhatalmak évszázadokra előre tekintő világpolitikai erővonalait. Ezeknek az erővonalaknak az irányát pedig jó ismernünk, mert az Európa történelmét formáló népmozgalmak országútra hazánkon is átvezet.

Móríc százados — példákat vetítve elénk — beigazolja, hogy a multban is voltak hozzánk hasonló kicsiny, letiport nemzetek, akik kétségbeesést és kishitűséget nem ismertek, merészen megfogalmazott, messze előre tekintő külpolitikai célkitűzéseik mellett szívóssággal kitartottak, végül feltámadtak, nagyra lettek. Erre azonban csak az a nép volt képes, mely önmagából tudott kitermelni évszázadokra szóló külpolitikai eszmekört és azt nemzete közvéleményébe mélyen beplántálta. Nemzeti nagy célok iránt fogékony közvélemény erő jelent. Kiformálása nehéz munka, támogatását a gyakorlati külpolitika nem nélkülözheti. Ma — a gyorsaság korszakában — külpolitikában is — térben és időben — a távolságok megrövidültek. A gyakorlati külpolitika irányítójának nincs ideje minden egyes eseményhez és az ezt követő elhatározásához nemzete közvéleményét hozzáhangolni. Ezért századokon át soha nem szűnő fejlődésben élni akaró népek meg kell hajolnia a — sokszor súlyos áldozattal járó — külpolitika követelményei előtt. Ezt egy nép csak akkor tudja hosszú időn át megtenni, ha tájékozódott a külpolitikai nagy célok, nemzeti ideálok, reményiségek és ezek nemzetközi lehetősége felől, ha ezeket az eszméket meggyőződésszerűen magáévá teszi. Az évszázados külpolitikai célok felől tájékozódott nép, ha a sors időnkint mostoha is hozzá, bukásában is nagy marad és újra talpra áll, újból keresi az évszázadokra előre tekintő külpolitikai céljai felé vivő utat.

Ennek az elvnek nálunk, trianoni magyaroknál szent hitté kell válni. E hitet akarja Móríc százados is művében a ma magyarjainak lelkébe vétni. Annak hitét, hogy Trianon, bár súlyos, de nem örök. Csak össze kell fogni minden magyar embernek, nem szabad egy pillanatra sem megfedekezniük évszázadokra előre tekintő nemzeti eszméinkről és céljainkról. Ha így cselekszünk, diadalmaskodni fogunk.

Az Évszázados külpolitika olvasása több, mint élmény. Megjelenése több, mint hézagpótlás. Szeretnénk, ha a csendőrség tagjai közül minél többen olvasnák. Megrendelhető szerkesztőségünkben levelezőlapon is. Ára 4.80 P.

Öngyilkosság. A szabadszállási örs állományába tartozó Lendvai József csendőr február 14-én 9 óra 15 perckor az örs-laktanya padlásán szolgálati pisztolyával szívenlőtte magát és meghalt. Tettének oka: reménytelen szerelme miatti bánata. Az ügyben kivizsgálás indult.

Újrendszerű bútorhitel!

Lakását berendezheti bútorral, szőnyeggel minden csendőr **ELŐLEG NÉLKÜL** **harminc egyenlő havi részletre,**

vagyis minden P 100.— után 3,33 pengő havi részletre. Egy éven belüli törlesztésnél a kamatokat visszatérítjük.

KARDOS TESTVÉREK

Budapest, VII., Wesselényi-u. 18. Kazinczy-u. mellett.

MERCEDES IROGEP

megbízhatósága vitán felül áll. A m. kir. csendőrség tagjainak kedvező fizetési feltételekkel.

Vezérképviselőt:

Bemutató terem:
V., Nádor-utca 15.

IROGEP BEHOZATALI RT.
Budapest, V., Nádor-u. 24.

A két

elválaszthatatlan!

A Buvár februári számában a bányakincsekről *Lóczy* Lajos egyetemi tanár nagyszabású tanulmányt írt, amelyet a tudós szerző eredeti fényképei és térképvázlatai kísérnek. Nagy-Budapest egészségügyének fejlődését és mai állását *Melly József* ismerteti. *Weis* István a környezet hatásáról és a lélek erejéről értekezik, *Moravék* Endre a gyarmatbirodalmak kialakulását követi nyomon, *Rácz* Kálmán pedig az önvilágazdasági szerepének szentel tanulmányt. A legszélesebbkörű érdeklődésre tarthat számot *Aczél* Márton tudományos riportja egy félelmetes ellenség, a burgonyabogárnak felénk közeledő végeláthatatlan seregéről. *Kádár* László a szél és a föld örök harcát mondja el és mutatja be ritka fényképeken. Hasonlóan értékes, művészi képek teszik szemléletessé báró *Fejérváry* Gézáé, *Révay* Zoltán, *Görög* Henrik és *Rovó* Aladár tanulmányait a kigyóról, az agyag keletkezéséről, a mesterséges esőről. C. *Králik* Vilma hangulatos képet fest Bugacáról, *Warga* Kálmán a madárvédelem gyakorlati kérdéseiről, *Horváth* Árpád az évezredes szövöszékről, *Cavalloni* Ferenc elfelejtett természettudományi emléktárgyainkról ír. A dr. *Cavallier* József szerkesztésében megjelenő folyóiratot melegen ajánljuk olvasóink figyelmébe. Magasszínvonalú, változatos, színes, hasznos olvasnivalót talál benne mindenki. Előfizetési ára egy évre 9 pengő 60 fillér. Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, IV., Egyetem-utca 4.

Házhely Zuglóban, Horthy Miklós kertvárosban 220□-öles, összes közművekkel, bekerítve, termőfákkal, külön kúttal ellátott. Bővebbet *Kovács* János tórnél (Budapest eső. ker. ügyészség).

Csendőrségi tollforgót árusít, köt, javít *Várfai (Vlahina)* Mihály ny. szakaltiszt, Budapest, XIV., Újvidékköz 5. fsz. 2. (69-es villamossal Amerikai-útnál leszállani.) *Dél József* ny. tthts. Rákosszentmihály, Matild-utca 11. sz. *Fekete Imre* ny. törzsőrmester, Új-Hatvan, Toldi-utca 2. Árak és munkadíjak: szép, új dísztoll, válogatott tollból 10 P, szolgálati tollforgó nagyság szerint 5-6 P, régi toll átkötése 1 P, pótlással 2 P, beküldött új toll vágása és megkötése pótlás nélkül 3 P, pótlással 3 P 50 fillér. A postaköltséget a megrendelő viseli. — *Papp Ferenc* ny. törzsőrmester (Hajdúböszörmény, Szilágyi Erzsébet-körút 35.) kappanfarokból különleges gondtal készült tollforgókat 30, 25 és 20 P-ért árusít. Megtekintésre vételkötelezettség nélkül küld tollforgót, az esetleges visszaküldés postai költségét azonban az érdeklődőknek kell viselniük.

Melléklet. Lapunk mai számához csatoltuk a Tribon ruházati rt. (VIII., Üllői-út 14.) árjegyzék-mellékletét.

SZEMÉLYI HIREK.

Doktorráavatás. *Papp* János III. alezredest a pécsi Erzsébet Tudományegyetemen doktorrá avatták.

Új alezredest: *Veres* Antal tiszthelyettes a debreceni 6. nyomozó alezredesté.

Új őrsparancsnokok: a budapesti I. kerületben *Szalontai* Zoltán, *Tóth* Mihály, *Járdánházy* Gábor törzsőrmester v.-ak és *Zólyom* János tiszthelyettes.

Házasságot kötöttek: a budapesti I. kerületben: *Bóta* Sándor tiszthelyettes *Pethő* Máriaival Szerencsen, *Tóth* Mihály törzsőrmester v. *Kapusi* Emilia-Máriaival Debrecenben.

A m. kir. csendőrség kedvelt bevásárlási helye

VÉRTES ÉS TÁRSA BARTA

CSENDŐRSÉGI SZAKÜZLET
BUDAPEST, VII., KIRÁLY-UTCA 93. SZ.

TELEFON: 1-436-51.

Kedvező fizetési feltételek! Minőségben elsőrangú. Mintacsomagot bérmentve vételkötelezettség nélkül küldünk.

A „Steyr-Waffenrad“ Puch „Evert“ világűr KERÉKPÁROK csendőrségi használatra kiválóan alkalmasak 10.-, 15.-, 20.- pengős havi részletre. A védjegyzett „Evert“ tura kerékpár már P. 135.-től részletre megrendelhető.

Szigeti Károly
Budapest, V., Visegrádi-utca 12.
Kérjen díjtalan árjegyzéket.

Tar Albert törzsőrmester v. *Fehér* Mária-Magdolnával Homokterenyén; a szombathelyi III. kerületben: *Szili* Ferenc törzsőrmester *Várad* Máriaival Kiskomárom községben, *Pongrácz* János őrmester *Bergendi* Annával Sárváron, *Fehér* Gábor törzsőrmester *Kovács* Erzsébettel Kőszegen, *Katona* József törzsőrmester *Magyar* Máriaival Pákan, *Vadász* István törzsőrmester *Kocsis* Irmával Beleden, *Tóth* Sándor IV. törzsőrmester *Ambrus* Rozáliával Kaposvárott és *Németh* József X. törzsőrmester *Kovács* Juliannával Barcon; a pécsi IV. kerületben: *Pelei* János törzsőrmester *Arva* Katalinnal Nagylétán, *Békési* Pál őrmester *Varga* Máriaival Pestszent-erzsébeten, *Fejes* József II. őrmester *Ferkó* Teréziával Kiskörösön; a szegedi V. kerületben: *Csordás* Béla törzsőrmester v. *Luczó* Juliannával Apátfalván, *Tornyai* Alajos törzsőrmester v. *Gémes* Máriaival Csanyteleken, *Angyal* Ferenc I. törzsőrmester *Piros* Viktóriával Orosházán, *Jeszenszki* István törzsőrmester *Csavajda* Margittal Izsákon, *Várnagy* Imre I. őrmester *Bárdos* Teréziával Mezőturon, *Timár* János őrmester *Bárdos* Erzsébettel Mezőturon, *Kovács* István XII. törzsőrmester *Medve* Máriaival Kétegyháza; a debreceni VI. kerületben: *Kocsis* Bertalan törzsőrmester v. *Szabó* Amáliával Nyírmeggyesen, *Nagy* András törzsőrmester *Mihalovics* Ilonával Buj községben; a miskolci VII. kerületben: *Kiss* Sándor törzsőrmester *György* Máriaival Miskolcon.

Családi hírek. Született: *Kovács* Ignác főhadnagynak *György-Ignác-Csaba* fia; a budapesti I. kerületben: *Herczeg* Ferenc törzsőrmesternek *Ferenc* fia, *Takács* János törzsőrmester v.-nak *Béla-János* fia, *Hegedüs* Tóbiás tiszthelyettesnek *Eva-Ilbolya* leánya, *Szakál* Pál tiszthelyettesnek *Károly* fia; a székesfehérvári II. kerületben: *Kádár* András II. törzsőrmesternek *András* fia, *Nagy* Ferenc VI. törzsőrmesternek *Ferenc* fia és *Ilona* leánya, *Máté* György tiszthelyettesnek *Gábor-Vince* fia; a szombathelyi III. kerületben: *Palotai* János törzsőrmesternek *Katalin-Juliana* leánya, *Lakatos* István törzsőrmesternek *Gabriella-Izabella* leánya; a pécsi IV. kerületben: *Halász* Antal tiszthelyettesnek *Antal-Balázs* fia, *Szegő* Ferenc törzsőrmesternek *Piroska-Erzsébet* leánya; a szegedi V. kerületben: *Bárdos* Mihály törzsőrmesternek *Mihály* fia, *Varsányi* Antal törzsőrmesternek *Irén* leánya; a debreceni VI. kerületben: *Szeverényi* László tiszthelyettesnek *László* fia, *Joó* János törzsőrmesternek *Róza* leánya, *Végyvári* Albert törzsőrmesternek *Géza* fia, *Szabó* Gyula II. tiszthelyettesnek *Hajnalka* leánya, *Kertész* Ferenc II. törzsőrmesternek *Katalin* leánya, *Kövári* Antal tiszthelyettesnek *Zoltán* fia, *Farkas* Ferenc törzsőrmesternek *Ferenc* fia; a miskolci VII. kerületben: *Kozma* László törzsőrmesternek *Margit* leánya, *Pápai* József törzsőrmester v.-nak *Piroska-Juliana* leánya és *Baráth* István törzsőrmesternek *Eva-Magdolna* leánya. Meghalt: *Harmat* István székesfehérvári II. kerületbeli tiszthelyettesnek *Györgyi* leánya, *Gerencsér* András pécsi IV. kerületbeli őrmester felesége, szül. *Finta* Matild és *Mészáros* József II. törzsőrmesternek *József* fia.

A csendőrség-levelezőlapok szépek, művésziek. Magunkat becsüljük meg, a magunk népszerűségét és tekintélyét emeljük, ha izléstelen cífraságok helyett a magunk levelező-lapjain üdvözljük rokonainkat és ismerőseinket.

Önök által megszabott időre terjedő előleg nélküli hitel a m. kir. csendőrség m. t. tagjai részére

Bútorok, szelzonok, matracok és sodronyok, szőnyegárak, futó- és ebédlőszőnyegek, dísztárgyak és az összes vászonárak, abroszok, ágyneműdamasztok.

Vidékre árajánlatot mintákkal küldünk!

Lakásberendező vállalat, VI. Andrassy út 66

ELŐLEG NÉLKÜL KEDVEZŐ RÉSZLETFIZETÉSRE

BÚTOR, SEZLON, MATRAC, SZŐNYEG, PAPAN, PÜGGÖNY, ÁGYNEMŰ ÉS FEHÉRNEMŰ ANYAGOK, KÉSZ RUHÁK, KABÁTOK, SZÖVETEK NAGYVÁLASZTÉKBAN.

SZONDY-BOLT BUDAPEST, VI., SZONDY-U. 25. SZAM.

Olvassa el, mielőtt ír nekünk!

Közleményt nemcsak a csendőrség tagjaitól, hanem bárkitől elfogadunk, de tizenöt gép- vagy kézírásos hasábnál hosszabbat csak előzetes megegyezés után. A közlemények fogalmazási átciszolásának és ha szükséges, tartalmi módosításának, valamint a törlés és kiegészítés jogát fenntartjuk magunknak. Aki azt akarja, hogy közleményét változtatás nélkül közöljük, írja rá a kézirat oldalára piros íróval: „Szó szerinti közlését kérem!” A kéziratot kérjük a papírnak csak egyik oldalára, félhasábosan, trógéppel, kettes sortávolságra, kézírással pedig jól, olvashatóan és nem túlsűrű sorokban írni. Olvashatatlan kézirattal nem foglalkozunk. A kéziratokban semmiféle rövidítést nem szabad használni. Kéziratot csak akkor küldünk vissza, ha a szerző megcímzett és válaszlevéllel ellátott borítékot mellékel. Kéziratok sorsáról szerkesztői üzenetben adunk választ. Fényképfelvételek beküldése alkalmával csatolni kell a felvétel készítőjének írásbeli nyilatkozatát, hogy a felvételnek a szokásos tiszteletdíj ellenében való közléséhez hozzájárul. A megjelent közleményeket tiszteletdíjban részesítjük, de tulajdonjogunkat fenntartjuk, azokat tehát beleegyezésünk nélkül nem szabad másutt közölni, sem pedig utánnyomatni. A nyomdai korrektúrát mi végezzük, korrektúralevonatot csak kivételes esetben adunk. Szerzőink

különlönyomataikat közvetlenül a Stádium-nyomda igazgatóságától (Budapest, V., Honvéd-utca 10.) szíveskedjenek megrendelni, amely azt velünk kötött szerződésének árszabása szerint köteles elkészíteni. Minden hozzánk intézett levélre választunk, de csak szerkesztői üzenetekben; magánleveleket akkor sem írunk, ha a beküldő válaszbélyeget mellékel. Minden levelet teljes névvel és rendfokozattal alá kell írni és az állomáshelyet is fel kell tüntetni. Névtelen levélre nem választunk. Hozzánk intézett levelet szolgálati útra nem terelünk, azok tartalma vagy beküldők kiléte felől senkinek sem adunk felvilágosítást. Jeligéül legcélszerűbb kisebb helység nevét vagy ötjegyű számot választani. Annak, aki jeligét nem jelöl meg, nevének kezdőbetűi és állomáshelye alatt választunk. Közérdekű kérdésekre nem szerkesztői üzenetben, hanem a „Csendőrlekszikon” rovatban választunk. Előfizetést csak a csendőrség, honvédség és az állami rendőrség, továbbá a bíróságok, igazságügyi és közigazgatási hatóságok tényleges és nyugállományú tagjaitól fogadunk el, mástól nem. A csendőrség tényleges és nyugállományú legénységi egyénei az előfizetési díj felét fizetik. Legkisebb előfizetési idő: félév. Az előfizetéseket kérjük pontosan megújítani, mert felszólítást nem küldünk. A nekünk szánt pénzküldeményeket kérjük a Csendőrségi Lapok 25.342. számú postatakarékpénztári csekk-számlájára befizetni. Címünk: „A Csendőrségi Lapok szerkesztőségének, Budapest, I., Bösörmentényi-út 21. szám.”

Többeknek. A folyó évi február 1-i számunkból már nincs tartalékpéldányunk. Aki be akarja köttetni, év végén kérje a pótlást, amikor az évközben szerzett példányokból esetleg pótolhatjuk.

W. esendő. Elkéstek, a múlt számunkban sorozatot közöltünk a csendőrök sieléséről. Jó szeme és jó gépe van. Szívesen látjuk képeit.

Arad, 1. Ha előírta a les időtartamát, azt teljes egészében meg kell tartani, nem lehet annak egy harmadát pihenőre fordítani, ellenben a les tartamával meghosszabbodott szolgálat után több pihenő lesz illetékes, s ezt a les előtt vagy után tartja meg. 2. Az öngyilkosságnál is nyomoznia kell, azt kutatni, hogy annak kapasan van-e bűnselekmény vagy nincs. Ha nem ez volna a kötelessége, akkor épp úgy nem volna joga abban nyomoznia, mint pl. egy polgári peres ügyben. Az öngyilkosság körülményeinek részletes, alapos vizsgálata már sok bűnt hozott nyilvánosságra. A járőr vagy őrsparancsnokság az ily eseteket a kir. ügyészséghez

Miskolc:

A m. kir. csendőrség tagjai bizalommal vásárolhatnak csendőrségi felszerelési cikket, fehérműt, keztyűt, uri és női divatcikket stb.

Halmos Divatáruházában

MÉLTÁNYOS SZABOTT ÁRAK
KÜLÖN GYERMEK OSZTÁLY
A „TAKARÉKOSSÁG” TAGJA

MISKOLC
Korona szálló mellett

PONTOS ÓRA
VALÓDI ÉKSZER
EZÜST ÉS FÉMÁRUK
44 ÉV ÓTA
LEG MEGBÍZHATÓBB
BESZERZÉSI FORRASA

WEISZLOVITS SAMU
ÉKSZERÉSZNÉL
Miskolc, Széchenyi-utca 31.
A csendőrség tagjai 10% árengedményben részesülnek.
„TAKARÉKOSSÁG” tagja

ASZTALOS ÉS KÁRPITOS BUTOROK
MINDEN ÁRNAK MEGFELELŐEN KEDVEZŐ FIZETÉSI FELTÉTELEK MELLETT

PICK JAKAB

MISKOLC
A SZINHÁZ MELLETT
„TAKARÉKOSSÁG” tagja

írógépek

KRÄMER GYULA

írógép-töltőtoll és fotó szaküzlete
Miskolc Széchenyi-u.21. Tel.: 9.92

vezető márkák gyári képviselete.
KÉRJEN ÁRJEGYZÉKET!

A m. kir. csendőrség tagjainak árengedmény és kedvező fizetési feltételek!

Nyiregyháza:

RÁDIÓ és
KERÉKPÁR

alkatrészek, javítás.
Kedvező fizetési feltételek.
a STEYR-WAFFENRAD
körzetképviselője.
BICZÁK,
NYIREGYHÁZA, Bethlen-u 27

Bodnár György

NYIREGYHÁZA, Kiss Ernő-utca 12.
Csendőrségi egyenruhaszállító szabómester
Egyesületi és bajtársi egyenruhát mérsékelt áron, a legjobb
kivitelben készítek. Frontharcosoknak 5% engedményt adok.

A vidéki csendőrség előnyösen ismert szállítója

SÁNDOR REZSŐ

órasmester, ékszerész, NYIREGYHÁZA
Elsőrendű márkás órák 5 évi jótállással, ékszerek
a csendőrség tagjainak részletre is. Választékot
portómentesen küldök. Szakszerű javítás.
Képes árjegyzék ingyen.

tartozik bejelenteni, hiszen az adja meg a temetési engedélyt. Engedélyt pedig csak akkor ad, ha az örs jelentése világosan megjelöli, hogy büntetőjogi felelősség gyanuja senkit sem terhel. Ezt kell megállapítania a nyomozásnak, nyilvánvaló és természetes, hogy a legkisebb gyanus körülmény arra kell indítsa a nyomozót, hogy az öngyilkossággal összefüggésben látszó minden adatot megszerezzen, így: önakasztás esetében a köteleit is. Ismételtlen közöltünk cikkeket az önakasztás és egyéb öngyilkossági esetekről, azokban nem egy gyilkosságot találtunk — beigazolva. Amit azonban — ismételjük — csak szigorú alapossgal végzett nyomozás eredményezhet. Tekintse így ebbeli kötetmeit. Ajánljuk figyelmébe ezenkívül ily vonatkozású cikkeinket, amelyek könnyen megtalál, ha a Pinczés-féle „Csendőr Lexikon“ kézikönyvet előveszi. Ez nem azt jelenti, hogy mi nem örömmel állunk rendelkezésre, hanem csupán kérdéseim túlmenőleg is útbaigazítást adunk Önnek, aki — látjuk — sürűn keres fel soraival. 3. A kertfeladás költségét fel kell venni a becslési jegyzőkönyvbe, úgy, amint a Cs—20. Ut. 198. és 199. pontjaiban olvashatja. 4. Olvassa el a csendőrségi Btk. 1505. oldalán írtakat a községi bíróságról. Személyi vonatkozású adatait írja meg újból.

Lesz még miénk a Hargita. A 20%-os emelésre jogot ad a Cs—20. Ut. 113. pontja, amely szerint: „A közétkezés annyiban különbözik a közzgazdálkodástól...“ Ha ehhez a megállapításhoz a megjelölt utasítás 26/b. pontját is tekintetbe veszi, a felemelés utasítászerű volta nyilvánvaló s megnyugtatta önt is.

Szakál thtts. Az 1933. évi 47. lexikon-válaszunkban adtunk véleményt arról: kihágást követ-e el az, aki kerékpárját az utcán felügyelet nélkül hagyja.

Fonyód. Az örökbe fogadási eljárásról az 1928. évi csendőrségi Lapok 719. oldalán a lexikonban és az 1932. évi Csendőrségi Lapok 93. oldalán „Nagykanizsa“-jelige alatt írtunk. Testvérszeretete szép megnyilatkozásához örömmel küldjük jókívánatainkat.

88—888. Ahhoz, hogy a rangelsőséget megállapíthassuk, egyéb adatokra is szükségünk van. A legénységi előléptetési rendelkezésekben (9. pont) megtalálja ezeket a támpontokat.

K. S. Siklós. Az 1925. évi 7000/M. E. rendelet 109. pontjában foglaltak értelmében: ha az újból szolgálatba lépett alkalmazott új állásából nyugállományba megy, nyugellátását a külföldi nyugállományba helyezések időpontjában betöltött állásai közül azután az állása után kell megállapítani, amely állással magasabb összegű fizetés jár. Levele szerint mint községi alkalmazott havi 160 P. törzsfizetést kapott. Mint volt 3. o. tiszthelyettesi rendfokozat után ezidőszereint havi 150 P. javadalmazásra lenne igénye. Ezért nyugellátásra a községi alkalmazása után igényjogosult, összeg tekintetében.

Adony. A közzgazdálkodást tekintve, úgy, mint egy kis (csendőőr-) család gazdálkodását, arra való együttes törekvést, hogy a család minden tagja bőséges, jó étkezést kapjon. Miért akar kiválni onnan? Hogyan gondolja ezt? Hová akar menni? Napibetétjét visszakapja (Cs. 20., 29/c. pont) s talán csak nem a napi 50 filléres hozzájárulást fájlalja?

Fegyelem 1886. Kézirata meg van a közlendők közt. Nem tudhatjuk, mikor kerül rá sor, mert igen sok az elfogadott cikkünk. Egyebekben válaszunk levelére: nem szabályozás kell ide, hanem parancsnoki erély. Ezér ilyen apróság van, amire már hajszálhasogatással sem volna szabály kiséthető. Ha azonban mégis úgy érzi, hogy ezekben a dolgokban is szüksége van előjárói irányításra, kérje azt szolgálati úton, mert mi erre nem vagyunk hivatottak. Utolsó kérdésére: nincs rendelet a korcsmák ablakainak befedésére, redőnnyel vagy más, a be- és kilátást gátló berendezésére. Ha onnan más szobájába belátnak, védekezzen az, akinek ez nem tetszik, az természetes.

Turul. A MÁV. igazgatóság jogügyi osztályához kell fordulni kérdésével. Meg kell írni a velünk közölteket, valamint a kötvények számát és elnevezését. Az egyházi adóról az 1932/10. Cs. K.-ben megjelent 45.495/eln. VI. c., B. M. 1932. sz. rendelet tájékoztatja.

Dunaszekeső. Az ismertetett nyilatkozat nem zárja ki a bérbeadó háztulajdonos béremelési jogát. Az Önök között létrejött szerződés csak a felmondást szabályozza, béremelésre vonatkozó intézkedést nem tartalmaz. Így — sajnos — a bérbeadó jogilag szabálytalanságot a béremeléssel nem követett el. A béremelést viszont visszautasíthatja és a lakást felmondhatja. Ez utóbbira a nyilatkozat Önnek lehetőséget ad. Bocskátokozék tárgyalásba a bérbeadóval és kínáljon fel valamivel nagyobb bérösszeget. Végül lehetne bírói intézkedést is kérni, de mert az körülményes, hosszas, Önök által saját személyükben el nem látható, így tehát költséges is, ezt a módot a legkevésbé tanácsoljuk.

Szombathely:

Órárt, ékszert

a legkedvezőbb fizetési feltételek mellett ajánl

DUKESZ FERENC
órárs és ékszerész, Szombathely

arany, ezüst ajándéktárgyakat, evőeszközöt, a legolcsóbb árban —

Elismerten megbízható minőségű és kivitelű
BÚTOR- és KÁRPITOSÁRUK,

rekamier, fotelok, paplan-és gyermekkoosi-szükségletünket szerezzük be

Braun Zsigmond cégnél,

Szombathely, Erzsébet királyné-u. 17.

LEGKEDVEZŐBB FIZETÉSI FELTÉTELEK. A csendőrök kedvelt bevásárlási helye.

IRÓGÉP

(WANDERER—CONTINENTAL)
ALKATRÉSZEK, KELLÉK, TÖLTŐTOLL, IMA-
KÖNYV SZÜKSÉGLETÜNKET SZEREZZÜK BE

DUKESZ PÁPIRKERESKEDÉSSEN
cégt. ZALÁN FERENC
SZOMBATHELY FŐTÉR

A m. kir. csendőrség tagjainak kedvező fizetési feltételekkel!

Elsőrendű
bel- és külföldi

KERÉKPÁROK-at,
ALKATRÉSZEK-et és KELLÉKEK-et

a legkedvezőbb fizetési feltételek mellett vásároljunk

KIRMER GYULA szakképzett műszerésznel

Szombathely, gr. Széchenyi-u. 2. (Premontrei-rendház)

PONTOS
JAVÍTÓ
ÜZEMI

Nagykanizsa:

KERÉKPÁR és kerékpár-ALKATRÉSZEKET
IRÓGÉP és írógép-ALKATRÉSZEKET,
valamint írógép-KELLÉKEKET

Rádiót — Csillárt

elismerten elsőrangú minőségben VÁSÁROLJUNK

SZABÓ ANTAL-nál, NAGYKANIZSA

Fő-tér 5. Telefon: 91.

A m. kir. csendőrség tagjainak a legkedvezőbb fizetési feltételek.

ÓRA, ÉKSZER,

LÁTSZERÉSZETI CIKKEK

arany, ezüst ajándéktárgyak, evőeszközök, megbízható bevásárlási forrása

RABINEK DEZSŐ cégt.

NAGYKANIZSA, ERZSÉBET-TÉR 1. (Piac-tér)
LEGKEDVEZŐBB FIZETÉSI FELTÉTELEK. — JAVÍTÁS.

VÁSÁROLJUNK

bútor

megbízható minőségben és kivitelben a legkedvezőbb fizetési feltételek mellett.

VAJDA BÚTORCSARNOKBAN

NAGYKANIZSA

ERZSÉBET-TÉR (PIAC-TÉR)
Ügyeljünk a címre!

21

Zúg az erdő.

(Regény.)

(15)

Írta: NYÁRY ANDOR.

Istráte Pável körülnézett, nem azért, mintha nem tudta volna, hogy a szobában rajta és a parancsnokon kívül senki sincs, csak úgy megszokásból, csúnya mesterségéből támadt második természete kényszerítette rá és megszólalt:

— A minap gyámoltalannak nevezett engem.

— Elégtételt akarsz érte?

— Nem.

— Ha szükséged van rá, adok elégtételt, korbácesal, pofonnal, amivel parancsolod. Választhatsz.

— Köszönöm... Az elégtételt magam szereztem meg magamnak.

— Ugyan!

Istráte Pável magasra nyult:

— Az életemre fogadtam, hogy ha ebben a faluban vannak összeesküvők, a vezérüket pár nap alatt idehozom. A parancsnok részegsége mintha elszállt volna, hirtelen a kém felé fordult:

— No, és?

— A szavamat beváltom.

— Hürookra került a vezér?

— Még nem... Holnap reggel azonban itt fog állani.

A parancsnok kacagott, aztán a szivaros skatulyát Istráte Pável elé tolta:

— Gynjts rá!

Aztán rákönyökölt az asztalra:

— Hogyan csináljuk?

Istráte Pável leült, megfogta a borosüveg nyakát, töltött, aztán ivott, aztán megint töltött és megint ivott. A harmadik ivás után az asztalra esapta a poharat, kezefejével végig simított a bajuszán és eléggülten mosolygott:

— A dolog simán fog menni. Mindössze két embert kérek.

— Megkapod.

Istráte Pável csengetett.

— Kinek csengettél?

— A tisztiszolgának. Hogy hívja ide az őrparancsnokot. A két emberre vonatkozólag.

A tisztiszolga belépett.

— Az őrparancsnokot!

Pár perc múlva koppant az ajtó s az őrparancsnok jelentkezett:

— Parancs!

— Ha Istráte Pável megjelenik a laktanyában, minden további kérdés nélkül melléje adsz két embert... Megértetted?

— Igenis.

— Mehetsz!

Az őrparancsnok tisztelgett, sarkon fordult és kemény lépésekkel kiment a szobából. Istráte Pável még egyszer töltött, a poharak összekoccentak. Ittak, aztán a kém eltávozott. A parancsnok ivott, sokat ivott, éjjel felé végigbukott az ágyon, elaludt és borgözös álmában mámoros álmot látott. Magyar vérben gázolt... A holttestek szanaszéjjel heverték az utcán, a falu csendes volt, csak a házak esücskén gubbaszkodott egy-egy borzas, fekete madár s düledt szemével rámeredt véres holttestekre...

XLI.

A hold már lebukott, a nap még csak rózsás leheletét lehelté az égbe, éppen hogy szürkült. A csillagok egymásután hűnyták be az álmos szemöket.

Az országúton kerék zörgött, a legelső kocsit. Istráte Pável megállt a két katonával:

— Maradjatok itt... Ha jön, megállítjátok a kocsit és elfogjátok... Megértettétek?

— Igenis!

— Vigyázatok!... Ha fűttenek, ő jön. — Istráte Pável visszament a faluba s a falu végén a körakás mögé húzódott és lesett.

Jász Suba Gáspár megnézte a kocsit:

— Megvan minden? — Takács Mária az udvarra lépett:

P é c s :

vásároljon a

Pécsi Takarékság

útján, mert így előleg nélkül vásárolhat 50 előkelő, megbízható pécsi cégnél 6-7½ havi hiteltre s havonta

csak 1x1 helyre

kell fizetnie. Központi iroda: DUNÁNTÚLI BANK R.-T.-nál, PÉCSETT.

csendőr

Kaposvár:

Kerékpár, rádió

BOSKOVITZ LÁSZLÓ

és alkatrészre részletre is beszereshetők.

KAPOSVÁR, FŐ U. 8.

ROGEP

CONTINENTAL, ERIKA képviselő.

Javítás, karbantartás, kellékek. **Töltőtollak.**

SOÓS VENCEL

KAPOSVÁR, FŐ UTCA

A m. kir. csendőrség tagjainak kedvező fiz. feltételek.

KERÉKPÁROK
ALKATRÉSZEK
JAVÍTÁS

állandó raktára
KISASZONDY LAJOS
műszerésznél
PÉCS, MÁRIA-UTCA 32. SZ.

Telefon: 22-79. • Legkedvezőbb fizetési feltételek.

SZAKSZERŐ

ÓRÁK,

ÉKSZEREK, EVŐESZKÖZÖK, AJÁNDÉKTÁRGYAK MEGBÍZHATÓ MINŐSÉGBEN. — KEDVEZŐ FIZETÉSI FELTÉTELEK MELLETT

KÓTA JÓZSEF ÓRÁS ÉS ÉKSZÉSZMÉL
KAPOSVÁR, DEÁK-TÉR 4. SZÁM

ÚJ JAVÍTÓMŰHELY

MERCEDES ÍRÓGÉPEK

LERAKATA. TELEFON: 27-33.

Ellásmerten megbízható szaküzlet. ALKATRÉSZEK, KELLÉKEK, JAVÍTÁS, KARBANTARTÁS

A csendőrség tanjainak kedvező fizetési feltételek.

PÉCS
DEÁK-U. 2.

Vásároljunk

BÚTORT, rekamiert, fotelokat megbízható minőségben és kivételben, a legkedvezőbb fizetési feltételek mellett

KÁRPELESZ LÁSZLÓ bútornagykereskedő
KAPOSVÁR, GRÓF TISZA ISTVÁN-U. 1/a.

— Indulhatunk! — A mindenes gyerek felült a deszkára, kezébe fogta a gyeplőt. A pihent lovak táncoltak, megrántották a kocsit.

— Pszt!... Hó! — Mária fellépett a kocsira.

— Szimeon levele nálad van?

— A keblembe tettem, hogy el ne vesszen.

Jász Suba Gáspár megszorította a leány kezét:

— Vigyázz, Mária!

Mária mosolygott: — Délutánra itthon leszek. — A mindenes gyerek megsuhintotta az ostort, a lovak elindultak, kikanarodtak a kapun, s amikor az országútra értek, trappos prüszköléssel röpítették a kocsit a szépen kövezett uton. Gáspár kiment az útra, mosolyogva nézett a futó kocsi után, s amikor a kocsi lekanyarodott a völgybe, visszament, egymásra csukta a kapu két szárnyát, aztán felnézett az égre.

A nap akkor bukott fel a hegyek mögül, gyenge sugarával végigcsókolta a földet. Pipiske röppent a háztetőre, megmozgatta a kis bóbítóját, tollászkodott, aztán a nap felé fordult, örült, kicsi teste megremegett és dalra nyílt a csőre és édes dallal köszöntötte a lángoló napot. Jász Suba Gáspár tele szívvel sóhajtott az égre, aztán átment a maga házába.

A kórakás mellől éles fütty hasított a párás levegőbe. A két katona az út közepére lépett:

— Állj! — A gyeplő megfeszült, a lovak megálltak. Mária ijedten nézett a katonákra:

— Mit akarnak?

— Szálljatok le a kocsiról!

A mindenes gyerek remegett, lassan fészkelődött, Mária leugrott a kocsiról. Pillanatnyi ijedelmé elmúlt, büszke önérzettel állt a katonák előtt:

— Mit akarnak?

A katona az útra mutatott:

— Előre!

Mária felkapta fejét:

— Nem vétettem semmit. Hova akarnak kísérni! —

— Majd megtudod! —

Mária szeme megvillant:

— Ha gyanakosznak rám, kutassák át a kocsit, motozzának meg, de az utamat ne szakítsák félbe. A mogorva katona unta a beszédet, ráordított a leányra:

— Kuss!... Fogd be a szádát. Különben majd befogom én, azt nem köszönöd meg. Azt tedd, amit parancsolok! — Előre mutatott:

— Mars!

Mária az ajkába harapott, a katona durva szavai a szívébe vágtak, lázongva zúgott a vére, mondani akart valamit, de magába fojtotta a szót, végtelen megvetéssel végigmérte a lompos, piszkos katonát, aztán megfordult és megindult a falu felé. A mindenes gyerek szepegve kullogott mellette. A román katonák szóvalán bárgyúsággal követték.

Istrate Pável kidugta fejét a kórakás mellől, nézte a menetet s ördögi mosoly torzult az arcán. A gazdátlan kocsihoz ment, felült az ülésre, kezébe vette a gyeplőt és rávágott a lovakra:

— Gyí! — A két ló megrántotta az istrángot, a kocsi fordult és nagy kanyarodóval bekanyarodott a község háza udvarára. Istrate Pável leugrott a kocsiról és elrohant.

A parancsnok felkapta fejét s az elmúlt részegség vissza maradt bambaságával nézett az előtte álló emberre:

— Te vagy Istrate Pável!... Mit akarsz már megint!

A kém kihúzta magát:

— Az összeesküvő magyarok vezérért elfogtam.

— Hol van?

— A község házán.

A parancsnok kiugrott az ágyból és kiabálni kezdett:

— Fülöp!... Hé!... Fülöp!

A tisztiszolga berohant.

— Vize!... A ruhámat!... A kardomat! — A megrémült tisztiszolga azt sem tudta, merre szaladjon, mit vigyen először gazdájának, fél szemével a korbácsra pislogott, amilyen gyorsan ügyetlen voltától csak kitelt, vitte a megrendelt vizet, a ruhát, a kardot.

A parancsnok lázasan öltözött, vad vére hajtotta, bele dugta fejét a hideg vízbe, aztán hóna alá kapta kardját és elrohant a község háza felé.

XLII.

Mária a padon ült, maga elé meredt, az eseményeket bogozta, melyek tegnap óta történtek vele. Ezek pedig olyan gyorsan követték egymást, hogy összezavarodott eszével csak nehezen tudta nyomon kísérni. Fáradt agyában, mint visszaterő ütem, zúgott a kérdés:

— Miért fogtak el?... Miért tartanak fogva?

A piszkos fal hidegen meredt rá s az ajtóra rajzolt akasztott ember mintha vigyorgott volna s a pad, a deszkaprices beszélni kezdett:

— Rajtam egy gyilkos feküdt.

— A hátamon rabló pihent.

— Ember, aki megölte az apját.

— Haramia.

— Betörő.

— Hazaáruló.

Mária tenyerébe temette az arcát, a füle zúgott, az arca égett, testét paraszak sütötték és szégyelte, hogy itt van ebben a piszkos oduban, ahol gyilkosok tanyáztak. Összeregett... A motozásra gondolt. Úgy rárohantak a románok, mint a megvadult kutyák a vágó állatra... letépték róla a ruhát s amikor ott állt, úgy, ... ruha nélkül, rámutogattak és röhögtek.

Eltakarta szemét, hogy ne lássa a képet, ne lássa a szégyenét, amely örökös nyomot égetett a lelkén, mint megjelölt állat nyakán a tüzes betű. A nyugtalanság hajtotta, felállt, nem tudott egy helyben ülni, az emlékek jobban kínozták, mint az átélte valóság. Nem tudta, hova nézzen, nem tudta, hova fordítsa fejét, akármerre nézett, akármerre fordította fejét, mindenütt kínzó képek kínozták...

Azok pedig motoztak és lármáztak. (Folytatjuk.)

Ki tudja felsorolni

legpontosabban és legteljesebben a világ legnagyobb felfedezőit és feltalálói?

Csak a csendőrségek vehet részt a versenyben. Határidő: április 1, az eredményt az április 15-i számunkban közöljük. A legjobb munkát bekeretezve, csendőrtárgyú, művészeti festménnyel jutalmazzuk.

A szerkesztésért és kiadásért felelős:

MOHÁCSY LAJOS százados.

Stádium Sajtóvállalat Részvénytársaság, Budapest, V., Honvéd-utca 10. — Felelős: Györy Aladár igazgató.

KIVÉTELES FIZETÉSI KEDVEZMÉNY

A M. KIR. CSENDŐRSÉG TAGJAI RÉSZÉRE

EGY HELYEN — EGY SZÁMLÁRA

Egyes bútorok és teljes berendezések. Kárpitozott bútorok, ebédlő- és futószőnyegek. Paplanok, függönyök, ágynemű- és fehérnemű-vásznak, ruhaszövetek.

6-tól 24 hónapig terjedő részletfizetés.

KÖLTSÉGMENTES MINTAJÁNLATOT KÜLDÜNK.

BÚTOR- ÉS TEXTILKERESKEDELMI RT. Budapest, VI, Liszt Ferenc-tér 5

Magyar gyártmány!

Cipők, csizmák, szíjazatok, nyergek, tölténytáskák, tisztolytáskák fényesítésére és ápolására.

Országos Ruházati Intézet Rt.

Budapest, V., Eötvös-tér 1. Telefon: 1-848-32, 1-404-10.

Mint a honvédi jóléti alaphoz tartozó vállalat, szállít 12 havi gh. levonás mellett: egyenruhát, polgári ruhát, fehérneműt és minden felszerelést. ● Vidéki megbízottak!

ját tenyerén számolja ki. Ilyenkor a csaló pótolja a hiányt. Ebben az esetben csalás kísérletéről lehet szó, melyet azonban bizonyítani nehéz. Az ember jóhiszeműleg is tévedhet.

Közelbélésre ilyen körülmények között csak akkor kerülhet sor, ha a nyomozó, vagy B. egyén ezeket a „tévedéseket“ ugyanannál a kereskedőnél rövid idő alatt sorozatosan észleli. Ekkor már lehet szó arról, hogy a „tévedések“ szándékosak.

Az alosztályhoz beérkezett panaszok szerint olyan esetek is előfordulnak, amikor a szórakozott vásárlót már nagyobb összeggel — tíz pengővel csapják be. Ennek előfeltétele, hogy a vásárlónál a csaló több tíz- és húszpengőst lát. Ha a vásárló húszpengőssel fizet, úgy a csaló gyorsan (elfordulva) kieseréli egy tízpengőssel s a visszajáró pénzt is a tízpengős után számítja. A csaló ebben az esetben a vásárló szórakozottságára alapítja cselekményét. Arra számít, hogy a vásárló nem figyelte meg, hogy a tízpengőseiből, vagy húszpengőseiből vett ki. Számít azonban arra is, hogy a vásárló észreveszi a cserét s közbeszól: „húszpengőst adtam.“ „Tudom“ — válaszolja a csaló — „a tízpengőssel s az apróvat akarok visszaadni.“

Igy is jár el s az aprópénz visszadásánál esetleg a már ismertetett módszer szerint csapja be a vásárlót. Ha azonban a vásárló nem követeli határozottan a húszpengősét, hanem bizonytalanságra vallóan úgy kérdezi a kereskedőt: „Nem húszpengőst adtam?“, akkor a csaló azonnal kész a válaszal a maga nyelvén: „Eltalálta, apám! Csak tízpengőst vett ki s azt adta.“ Ebben az esetben kinek

tovább haladt, mintha a sárban megecuppanó lépéseiket hallotta volna. Azok ugyan ellenkező irányba mentek, de Péter úgy vélte, hogy visszafordultak. Megrettent s a gyomrában hideg remegést érzett. Rohant tovább, de kisvártatva hátraktapta a fejét. Az utca üres volt és megnyugtató a csend. — Tán nem is láttam őket — gondolta Péter és restelkedve csóválta a fejét.

Mikor a Kengyel-Szabó háza elé érkezett, izgatottan kopogtatta meg az ablakot.

— János bátyám, megjöttem! — szolt be suttogó hangon.

Bentről asszonyi szó rikoltott vissza:

— Ereggy utána a kocsimba, ott áztatja a bendőjét a bitang!

Péter máris robogott a kocsma felé.

— Aggyon a teremő... — nyitotta rá nagy sebbel-lobbal az ajtót Kengyel-Szabóra, aki egymagában ült, de mégis iszonyú kedvvel nyakalta a piros bort.

— No te akasztófárávaló, fene a szívedet, tedd csak ide mellém magadat! — harsogta Péter felé. Az leült s máris mohó izgalommal sügni akart a Kengyel-Szabó fölébe valamt.

Az öreg róka leintette:

— Először igyál, aztán forgasd ki a begyedből, ha van benne valami.

Péter nagyot nyelt, először a levegőből, aztán az italból. Nemsokára már ő is dudorászni, majd nótázni kezdett. A cigányt is maga mellé parancsolta, de mint akkurátus emberhez illik, előre megmondta nekik, hogy a muzsika árát csak a jövő szombaton fizeti, mert akkor már lesz pénz... már hogysisne lenne... lesz annak, akinek az istállójában

van bizonyíthatólag igaza? A vásárló rendszerint nem tudja bankjegyének számát s a csalónál utólag megtalált húszpengős így nem bizonyíték, mert neki is lehet pénze. Az így elkövetett csalást szintén csak a megfigyelést eszközlő nyomozó, vagy B. egyén tudja bizonyítani. Helyesen közelbélni ebben az esetben is közvetlenül a visszaadás után kell.

Ezeket a vásári csalásokat — a tapasztaltak szerint — a vásárról-vásárra járó ügynevezett „hílózók“ követik el, akik a rendes és becsületes kereskedőkhöz ingyenes kíségetőül ajánlkoznak. De előfordulhat az is, hogy a kereskedő ismeri ingyenes segédének csalásait, de a segítsége (esetleg részese-dése) fejében szemet húny. Ezek a csalók (hílózók) működésükkel nemcsak a vásári közönségre károsak, hanem érintik a tisztességes vásári kereskedők érdekeit is.

Leleplezésük és működésük meggátlása éppen ezért fontos. A vásáron rendszerint több járőr jelenik meg. Egy része az érintett örsről, a másik része pedig a szomszédos örsökről. Egyenruhás járőrök a csalások enge módját csak kivételesen tudják, mert a hílózó óvakodni fog a csalást a járőr jelenlétében végrehajtani.

Ebből kifolyólag a csalásokat a vásáron megjelent polgári ruhás nyomozók ellenőrizhetik sikerrel. Közreműködhetnek azonban polgári egyének is, akiket az örs legénysége megelőzőleg fentiek szerint kioktat. A B. egyéneket számításba kell venni, mert ezekre a szolgálatokra nyomozók nem mindig s nem elegendő számban állhatnak rendelkezésre.

ban olyan gyönyörű... Hát hogyan lenne pénz. Rücskös legyen annak a képe, aki mást mer állítani.

— Ninesen pénzem, de majd lesz, ezt húzzad te pokolbéli! — kiáltotta a cigány felé.

A nagybögös verni, csapkodni, döngetni kezdte a hurokat. Péter felugrott az asztalra s rúgta a lábát jobbra, rúgta balra, tenyerével a taktust csatogta, kurjongatott s már-már olyan forgószeles kedve kerekedett, mintha sikerült volna a bőréből kibújni.

A szomszéd asztalnál a szőrösfülű Sutyi-Molnár Ábris, az uradalmi juhászszamadó a fejét csóválgatva nézte ezt a nekivadult táncot s találgatva dörmögte: — Vagy megtanálta a hun király kincsét ez az ágrulszakadt, vagy megkergült, de az bizonyos, hogy tüzet érez a talpa alatt.

Péter pedig inkább csak azt érezte, hogy most már rendben van a szénája. Csodálatosan harmónikusnak észlelte maga körül a világot. Csupa ígért volt számára a holnap és beteljesedett álomként szívárványlott eléje a jövő... a cserepes tanya.

Vaksötét volt az éjszaka, amikor hazakeverközött a kocsimból. Úgy óvakodott be a házba, hogy az asszony még csak fel sem neszelt. Mindjárt lefeküdt s a tarka dunyhát a feje búbjáig magára húzta. A nagy tánc mámora még itt is erőre kapott benne s dudorászni kezdett. Valami betyárnótát susogott az ajka.

Nemsokára elcsendesedett. Elaludt. De kisvártatva már átfordult egyik oldaláról a másikra. Fészkelődni kezdett s makogott. Karját kinyújtotta a dunyha alól, beletapogatott a szoba sötétjébe, majd

Minél több ismerőst kér fel egy-egy járőr erre a megfigyelésre, annál jobban van a vásár ellenőrizve. Egy-egy ember — nagyobb siker elérhetése végett — nem is elegendő, mert a B. egyén nem ácsoroghat hosszabb ideig kizárólag egy sátonál. Feltűnik s a csaló óvakodni fog jelenlétében működni. Bár így a megelőzés sikeres, de a cél — leleplezés és ártalmatlannátétel — még sines teljeseu elérve.

B. egyének felkérése nehézségbe nem ütközik, mert bizonyára ismer az őrs legénysége megfelelő számú, erre alkalmas és hajlamos egyént, akik a vásáron amúgy is megjelennek. A vásáron megjelenő szomszédos őrs járőre szintén felkérhet ismerősöket. Legkésőbb útközben. Ezt a ténykedést a Szut. 251. pontjának utolsó bekezdése alapján kell felfogni s végrehajtani.

Számolni kell azzal is, hogy a felkértek közül egyesek visszautasítják a kérést, vagy ígéretük ellenére nem tesznek semmit. Helytelen volna ezeket szemrehányással illetni, mert a családoknak ezt a módját megismerve, vásárlásaiknál fokozottabban ügyelnek s ha őket akarják a „hílózókat” becsapni, bizonyára fel fogják jelenteni a csalókat.

A családok megakadályozásának egyik módja az is, ha az őrs felkéri a községi elöljáróságokat, hogy a vásárosokat ellenőrizze. A vásárosokra vonatkozólag 1937. XII. 1-én megjelent „Csendőrségi Lapok” lexikon-rovatában jelent meg ismertetés. Az ebben foglaltak alapján azonban a járőrökre hárulhat azoknak az egyéneknek az igazolása, akiknek nincs rendben az igazolványuk, vagy pedig alkalmilag

ingyenes kísérettől ajánlkoznak. A „hílózókat” utóbiak sorából kerülnek ki s a megelőzés szempontjából célszerű ezeknek igazoltatását az őrsön, vagy a község elöljáróság által erre a célra rendelkezésre boesátott helyiségben végezni.

Az igazoltatások alkalmával megtalált ilyen csalókat azután a járőr a Szut. 370. pontja értelmében a Szut. 310/b. pontja alapján elővezetheti a község elöljáróságához, vagy a körülményekhez képest (tettenérés esetén) a már büntetett egyéneket az 1913. évi XXI. t.-c. 3. §-a értelmében a Szut. 312/23. pontja alapján el is foghatja.

Nem lehet azonban azt hinni, hogy egy-két vásáron foganatosított fokozottabb ellenőrzés, megfigyelés és tettenérés már véget vet a csalók működésének. A csalók működési területe az egész országra kiterjed, s ha egyik helyen el is fogják, átteszik működésük színhelyét az ország tulsó felére arra számítva, hogy ott nem ismerik őket. Szolgálatunk akkor lesz eredményes, ha a csalók érezni fogják, hogy szándékuk az őrsök éberségén mindenhol hajótörést szenved.

(A f. évi január 1. számunkban, 7. lexikonunkban, foglalkoztunk a vásári csalók szokásainak ismertetésével, mégis, ha most közöltük ezt az ismertetést, azért tettük, mert ezzel hangsúlyozni akarjuk ennek az eljárásnak a falusi kisemberek zsebet súlyosan károsító voltát és annak a szükségességét, hogy az egyenruhás járőrök működésébe minél gyakrabban kapcsoljuk be a polgári ruhás bajtársak segítségét. (Szerk.)

megemelte a fejét s fülelt. Egy-két ködös gondolat derengett át az agyán.

— A csikó... a csikó... — motyogta s már újra elaludt.

Füledt csend nyomta a szobát. Messziről jött ez a csend, azért volt olyan ereje, hogy hangokat süvöltött a Péter fülébe.

— Mi a' no! — kapta fel riadtan a párnáról a fejét és tágra meredő szemmel figyelt. Pillanatig hallgatózott, aztán levágta magáról a dunyhát és felordított:

— Nyerít a Villám! Hallod-é Sáríki, nyerít, nyerít!

Az asszony felrettent álmából, belebámult a sötétbe, majd bosszusan ráförmedt Péterre:

— Nyerít a kend eszeveleje.

Az ember visszazuhant a párnára, de alig hunyta le a szemét, ismét felriadt s valami szörnyű belső érzéshullám úgy vágta ki az ágyból, mint viharzó tengerből a felkorbácsolt ár a fadarabot.

— Jönnék, én értem jönnék! — kiáltotta torkaszakadtából, mert tisztán látta maga előtt a két csendőrt. Lengett a tollforgójuk, szigorú volt a szemük és jöttek feltartóztathatatlanul feléje. Hideg-élős félelem kezdte szorongatni a szívét. Hallotta, hogy odakünn az utcasoron a kutyák egymást riasztgatva ugatnak. A ruhája után kapkodott. Felráncigálta magára a nadrágot, majd a lajbiba kinlódta bele a két karját s már rontott is kifelé. Most már csak egyetlen gondolata volt... menekülni!

Az istállóba rohant.

— Gyere, te gonosz — kapott reszkető mozdulattal a Villám kötőfékje után s szédülő fejével maga sem tudta, hogyan került ki a lóval együtt az

utcára. Amikor eszmélkedni kezdett s égő szemével jobban belekémlelt a ködös szürkületbe, már a Gál Sándor földjén, a pocsolyaszínű vadvizek közt vágatott vele a ló. Nem kellett azt most irányítani, rohant lobogó sörénnyel, vidámakat nyerítve, árkon-bokron át, hazafelé. Közel a tanyához, egy tőcsa előtt pillanatra ijedten megtorpant, majd hirtelen előrevágta a fejét s nagyot, lihhent ugrott. Péter lerepült róla s kitárt karokkal, szétrugott lábakkal hanyatt zuhant a pocsolyába. Felnyekkent a fájdalomtól s a derekát tapogatva, bamba nyögdecseléssel tápázkodott fel. A feje búbjáig fekete volt a csurgó iszaptól s kezének egy-egy törölgetni akaró mozdulatával arcára még jobban rámázolta a sűrű sarat. Úgy tűnt elő ott a pocsolya közepén állva, mint a moesarak ördöge.

A ló ezalatt már bevgatott a tanya udvarára. Péter rákapta a tekintetét s látta, amint a gyönyörű állat ficánkoló kedvvel beugrik az istálló ajtaján.

— Most már jöhetnek a csendőrök! — pihegte maga elé s tekintete a sárálarc alatt felderült. A derekában már nem érzett fájdalmat, a szíve feszültsége is kiengedett s a visszavezető úton olyan könnyű léptekkel vágott neki a határnak, mint a bilincseitől megszabadult rab.

Este pedig, mielőtt lefeküdt volna, odasomfordált az asszony elé és kesernyően mosolyogva mondta:

— No Sáríki, elvitték a csendőrök a cserepes tanyát. De én itt maradok... — és boldogan nevetett.

Az asszony meg csak ránézett s mivel nem értette a dolgot, csak ennyit mondott:

— Mi lesz mán kedd, hogy mindig iszik!

A csendőrnapi megünneplése.

Február tizenegyedikén ünnepeltük az ötödik csendőrnapiot. Az ünnepély minden csendőrségi állomáshelyen szerény, de méltóságos keretek között, a testületi együttérzés és meleg bajtársiasság jegyében zajlott le.

Budapesten a róm. kath. tisztkar és legénység részére a helyőrségi Kapisztrán-templomban Hász István tábori püspök, a protestánsok részére a Budahegyvidéki református egyházközség imaházában Bátorkeszi Kiss Sándor tábori alesperes tartott ünnepi istentiszteletet.

Az istentisztelet után tiszti és altiszti küldöttség megkoszorúzta a Hadimúzeumban elhelyezett csendőr- emléktáblát. 11 óra előtt a fellobozózott budapesti csendőrlaktanya udvarán elhelyezkedett a díszszázad, a be nem osztott tisztkar és legénység és külön csoportban azok a tiszték és legénység, akiknek dícsért okiratuk, illetve pénzjutalmuk az ünnepség keretében került kiosztásra. 11 órakor érkezett a laktanyába Kézdivásárhelyi Nagy Gyula tábornok, a m. kir. csendőrség felügyelőjének helyettese, aki elhaladt a díszszázad és a tisztkar arcvonala előtt. Ezután Dr. vitéz Damasy Farkas alvezéres, a budapesti I. csendőrkerület parancsnoka a Vértanuk szobránál az alábbi beszéddel méltatta a nap jelentőségét.

Méltóságos Tábornok Úr! Bajtársak!

Emlékezni és fogadalmat tenni jöttünk hősi bajtársaink emlékművéhez. Eljöttünk, hogy jelképes sirjainkra borítsuk a kegyelet koszorúját és porladó hamvaik fölött meggyujtsuk az emlékezés lángjait.

Eljöttünk ide a csendőrségnek ehhez az ottárhoz, ehhez a szent oltárhoz, mely a vértanuhalált halt bajtársaink dicső emlékét hivatott örök időkre hirdetni és eljöttünk azért is, hogy a Nemzet erejébe vetett rendíthetetlen hitünkről hitvallást tegyünk.

Csendőrnapiot ünnepelünk. Ma 57 éve szentesítették a mi csendőrtörvényünket. A Kormányzó Úr Ó Főméltóságának magas kegye pedig ezt a napot emelte csendőrnappá, csendőr ünnepé.

Ma az ország valamennyi csendőrlaktányában ünnep van. Minden magyar csendőr szívében ünnepi érzés kél szárnyra. Az országban szerteszórt csendőrörsök, mint a magyar hazafias érzés őrtüzei világítottak. Mintha ezek a kis őrtüzek ma élénkebben, tüzesebben fénylenének. Heviti a lángot a Ti kiontott véretek melegéből fakadó összetartozandóság érzése is. Ezek a kis lángok együttesen, mint a hatalmas máglya feltört lángjai csapnak a magasba, hirdelve, hogy a m. kir. csendőrség készen áll arra, hogy a Haza békéjét megbontani törekvőket megsemmisíti s a nemzeti, hazafias gondolatot bántani nem engedi.

57 évvel ezelőtt indult el az első kakastollas csendőrzáró a magyar ugaron. Azóta büszkén lengti a szél a csendőr tollforgót, a béke katonájának jelvényét és díszét, a derék, hazaszerető magyar ember öröme s a törvényszegők féltelmére. Fárasztó, nehéz sors a csendőrellet. Egész embert, talpig férfit követel. De aki ezt kiállja, az részese egy halhatatlan célkért küzdő hatalmas erőnek. A csendőrség 57 év alatt erőteljes, meg nem tántorítható hatalommá erősödött.

Az 57 évvel ezelőtt elültetett csemete terebélyes tölggyé nőtt. A háború nyomán ránk szakadt összeomlás még ezt a hatalmas tölggyet is megrázta. Már-már úgy látszott, hogy nemcsak leveleit tépi és egy-egy galyát törli le a vihar, hanem kidönti a törzset is, amibe pedig bele kellett volna pusztulnia ennek a szegény országnak is.

De nem! Ez a nép ezerebe Isten tenyerén él és Istenünk most is megsegített bennünket. Ez a tölggy ezer magyar esztendő véreben, könnyében, világra szóló hőstetteiben vert gyökeret s ebből a talajból kitépni ezt a fát semmilyen vihar sem tudja.

Ti, néhai bajtársak, kiknek nevét ez az emlékmű aranybetűkkel örökíti meg, ennek a magyar tölggynek letört, de soha meg nem hajlott galyái voltatok. A törzs, az ág azon-

ban él, amelynek mi is egy-egy galyacskája vagyunk s az örökölő ágból ugyanaz a magyar hit, akarat és elszántság árad a szívünkbe, ami benneteket áthatott, amikor a megalkuvás és a kötelesség között választanotok kellett. Ti megmutattátok, hogy a magyar csendőr a Hazáért a legszebbet, a legtöbbet, az életét is feláldozza.

Szemünk tele könnyel, lelkünk tele bánattal, hiszen az, amiért Ti véreztetek, a mi szeretett szép édes Hazánk, ma csonkán éli sorsának küzdelmes éveit. Az új Mohácsnak ebben a sötét éjszakájában a Ti szellemetekhez fordulunk, hogy a Ti hittel vértezett szenvedéseitekből merítsünk erőt nemcsak a kényszerű, fogcsikorgató türéshez, hanem a feltámadás rendületlen hitéhez is. A Ti vasakarattól áthatott, áldozatos magyar szíveteknek dobbanását érezzük e kegyeletes emlékműben, mely arra buzdít bennünket, hogy emlékezzünk Rétek s ha eljön az ideje, kövessük magasztos példádotok, kövessük azt a jelszót, amit Ti követeltetek „A Hazáért mindent! Hiven, becsülettel, vitézül!”

Midőn az emlékműre helyezem a kegyelet koszorúját, cselekszem ezt azzal a fohással, vajha bajtársaink kihullott vére és porladó hamvai mihamarább megtermékenyítenék a magyar földet a nagy föltámadáshoz!

A megkoszorúzás után Kézdivásárhelyi Nagy Gyula tábornok kiosztotta a dícsért okiratokat és a pénzjutalmakat. A díszelgés befejezéséül a század díszmenetben vonult el a m. kir. csendőrség felügyelőjének helyettese előtt.

A díszelgést követőleg, amelyen néhai Fery Oszkár altábornagy, a csendőrség vértanú-felügyelőjének özvegye fiaival, számos nyugalmazott csendőrtiszt és nyugállományú legénységi egyén is résztvett, tiszti és legénységi küldöttség megkoszorúzta a Fery Oszkár-utcai tanítóképző intézet falán elhelyezett emléktáblát és a Farkasréti temetőben fekvő Fliess György csendőrhadnagy sírját. Délben bajtársi ebéd volt a tiszti étkezdében, a legénység részére az altiszti étkezdében.

A tiszti bajtársi ebéden, amelyen Hász István tábori püspök és Bátorkeszi Kiss Sándor tábori alesperes is résztvett, Kézdivásárhelyi Nagy Gyula tábornok, az altiszti étkezdében pedig Kricsfalussy-Hrabár Sándor őrnagy éltette a Kormányzó Úr Öfőméltóságát.

A csendőrnapi méltatások, tudósítások jelentek meg *Az Est*, *Friss Ujság*, *Kis Ujság*, *Magyar Hírlap*, *Magyarország*, *Magyarság*, *Nemzeti Ujság*, *8 Órai Ujság* és az *Uj Nemzedék* című napilapokban. Különös melegséggel emlékezett meg a csendőrnapi és a csendőrségről a *Magyar Rendőr*, a *Községi Közlöny*, a *Budapesti Hírlap*, a *Függetlenség*, a *Pesti Hírlap* és az *Uj Magyarság*.

A *Magyar Rendőr*-ben a következőket olvassuk:

„A magyar királyi csendőrség, ez a mintaszerű testvér-intézményünk, országszerte ünnepet ült február 14-én, azon a napon, amelyet a Kormányzó Úr Öfőméltósága öt évvel ezelőtt csendőrnappá nyilvánított. E napon ünneplésre és kegyeletes megemlékezésre gyülekezett össze a legkisebb őrs és a legmagasabb parancsnokság tisztikara: ezen a napon lett 57 éves a m. kir. csendőrség.

Ötvenkét év! Egy nemzet életében nem nagy idő. De ez az 57 év, amely alatt a m. kir. csendőrség a kezdeti nehézségek tömkelegében elindulva, a fejlődésnek és a tökéletesedésnek olyan magas fokára jutott, mint ahova elérkezett, sokkal hosszabb multnak is épp úgy dicsőségére válna.

Azóta egy kicsit megváltozott a világ. Azóta egy kicsit fénykorát élte a magyarság, míg csak rá nem szakadtak a világháború ezerféle csapásai s azóta minden idők legborzalmasabb módján szétdarabolták az országhatárokat. De azóta: az elindulás óta minden küzdelemben és minden nehéz viaskodásban ott volt a m. kir. csendőrség, felvillant a kakastoll, melynek derék viselői épp oly céltudatos, szilárd kötelességtudással állták meg helyüket távoli kis falvak duhaj-

Csendőrnapi Budapesten: Kézdivásárhelyi Nagy Gyula tábornok átadja a dícsérő okiratokat.

codói és felizgatott tömegek garázdálkodóival szemben, mint amilyen bátran és vitélül harcoltak a világháború alatt.

Hősi halottak és a csendőri hivatás vértanúinak emelt fejjük jelzik azt a göröngyös utat, amelyet csendőrségünk 57 év alatt megtett s ez alatt az 57 év alatt nemcsak saját testületének, hanem az egész magyarságnak is újabb dícsőséget szerzett. A nemes, dícső hagyományokat mindenkor ápolta.

Mindenkor igaz bajtársi szeretettel és mélyen átértzett, őszinte megbecsüléssel figyeljük testvérintézményünk: a m. kir. csendőrség működését. Örömlük a mi örömlük is. Sorsuk a mi sorsunk is. A kiváló csendőrlégénység ugyanabból a magyar faluból indul el sok veszedelemmel járó, nehéz pályájára, ahonnan a magyar rendőr kikerül. Egy cél felé törekszünk. Egy úton haladunk. És mi is velük ünnepeljük a csendőrnapi, a történelmi visszaillesztés és a kegyeletos megemlékezés e felemelően szép és nemes ünnepét, amely újra meg újra alkalmat ad a magyar közvéleménynek arra, hogy ne csak tudomást szerezhessen egy kiváló intézmény kiváló működéséről, hanem büszke örömmel gondolhasson rá: ez a mi csendőrségünk!"

Köszönjük ezeket az emelkedett, nemes bajtársi érzéssel telített sorokat.

A Községi Közlönyben olvassuk a következő megítisztelő sorokat:

"A m. kir. csendőrség ebben az évben is megtartotta hagyományossá vált ünnepét, a hősi halottai emlékének, a bajtársi összetartozandóság érzésének és a csendőrségi szellem emelésének szentelt „csendőrnapi", Ez a nap nekünk is alkalmat ad arra, hogy az idén is kifejezzük a csendőrség intézménye iránti nagyrabecsülésünket és minden egyes tagja iránti bajtársi érzelmeinket. Ennek a mintaszerű intézménynek

és tagjainak kiválóságát, magyszerű szervezetét, példás katonai szellemét és magas színvonalú szaktudását nem kell nekünk felfedezni, mert hiszen mindez már általánosan ismert, sőt külföldön is elismert hírnévnek örvend. A mi elismerésünknek azonban külön értéket és jelentőséget ad az a körülmény, hogy a csendőrségi szolgálatot a gyakorlatban csak a faluvezető látja s hatásaiban a faluvezetők közül is a jegyző ismeri legközvetlenebbül. Kétségtelen, hogy nemzetnevelő munkánk sikerének egyik lényeges feltétele az a nyugodt falusi légkör, amelynek megteremtéséhez és fenntartásához nagyban hozzájárul a csendőrség a maga tekintélyével és erélyével. De mi a csendőrség tagjaiban nemcsak a falu nyugalmanak, személyi és vagyónbiztonságának feltétlenül megbízható, sőt ha kell, önfeláldozó őrzőjét látjuk, hanem egyben a rend és fegyelem, a hűség és köteleességtudás, a nemzeti érzés és hazaszeretet hirdetőit is, a falusi társadalom értékes tényezőit, akikre a magyar jövő szempontjából bátran és biztosan lehet építeni. A szolgálatban megközelíthetetlen, magánéletében feddhetetlenül erkölcsös, önmagát művelő, a falusi társadalommal élő és a faluvezetőket támogató csendőr nemcsak magának szerez megbecsülést, hanem annak a kiváló testületnek is, amelynek cgyenruháját viselni szerencsés s ezekben a törekvéseiben mindig számíthat az ország jegyzői karának megértő támogatására. A m. kir. csendőrséget országos ünnepén bajtársiasan üdvözöljük!"

A 'Budapesti Hirlap' február 15-iki számában, a csendőrnapi ünnepségeiről szóló beszámolóján kívül, „A csendőr” címmel igen megleghangú vezércikkben foglalkozott a csendőrnappal és a csendőrséggel. A vezércikk egyik helyén a következőket írja:

"A mi csendőreinkben az ősmagyar szellemi erő párosul a fizikai erővel, a kitartással, lelkiismeretességgel, minden olyan magyar erénnyel, amely ezer esztendőn át megóvott

Csendőrnapi Budapesten: Dr. vitéz Damasy Farkas alezredes megkoszorúzza a Vértanúk szobrát.

minket a pusztulástól. Ezeknek az ősmagyar erényeknek kulturált képviselőit látjuk a mi csendőreinkben."

A *Függetlenség* február 13-iki számában „A magyar csendőr” címen terjedelmes cikk foglalkozik a csendőrnappal és a csendőrség történetével. A cikk a következő sorokkal fejeződik be:

„A csendőrnapon minden magyar ember halálával és szeretettel gondol a csendőrökre és inádságos szívvel kéri a magyarok Istenét, hogy védje, oltalmazza és tartsa meg őket a magyar haza javára és nagyobb dicsőségére.”

A lap ezenkívül február 15-iki számában részletesen ismerteti a budapesti csendőrnapi ünnepségeinek a lezajlását.

A *Pesti Hírlap* „A csendőr” cím alatt a következőket írta:

„Nincs megnyugtatóbb látvány, mint egy magyar csendőr, ahogy megjelenik valahol teljes felszereléssel, hogy teljesítse szolgálatát. A megtestesült nyugalom, erőtudat és tettekézség. Mint a töltött pisztoly a bankpénztáros kezeügyében, olyan megnyugtató a puszták, hegyvidékek, elszigetelt tanyák és telepek lakói számára a tudat, hogy csendőr vigyáz a környék élet- és vagyonbiztonságára. Milyen bizalomgerjesztő a szépség, tagbaszakadt, komolynézésű, keményléptű magyar, amikor gyalog vagy lóháton, egymaga vagy kettesével az országot járja, vagy a falu határában, a dűlőkön tűnik fel, vagy a vasútállomások körül portyáz.

Gonosztévők réme, becsületes emberek támasza, elhagyottak oltalmazója, jogtalanul bántalmazottak menedéke a magyar csendőr. Ahogy mondani szokták: a kötelességteljesítés élő szobra. Hogy valóban az, sőt hogy a kötelességtudás vértanúja is tud lenni, megmutatta nemzetünk legsötétebb korszakában. A kommunizmus alatt a polgári rend legelszántabb bajnokai jórészt a csendőrség köréből kerültek ki. Ezek

a derék és egyenes férfiak — tisztelt, állítottak és közcsendőrök rettenthetetlenül álltak helyt ott, ahová őket hivatásuk állította. Hősök voltak a nemzet legszentebb javaiért vívott harcban s nem rettentek vissza a mártírhaláltól.

Ezért ünnepe az egész magyarságnak a csendőrnapi. Ezért gyászol mindnyájunk kegyelete a csendőrvértanúk szobrára helyezett koszorú halvány virágai közt.”

Az *Uj Magyarország* február 15-iki számában részletesen beszámol a budapesti csendőrnappal, 16-iki számában igen meleg hangú sorokban foglalkozik a csendőrnappal és a csendőrséggel. Többek között a következőket mondja:

„Külön világ az övék, amelyben a férfias helytállás, a becsületesség, az eskühöz való hűség az egyetlen ideál s ezt az eszményt egyformán szolgálják a falvakban álló csendőrlaktanyák kis közösségeiben éppen úgy, mint a magasabb parancsnokságok irodáiban. Ritka az olyan alkalom, amikor ez a nagyszerű és hivatása magaslatán álló testület kiáll a nyilvánosság elé. De még ilyenkor is a férfias szemérem, a publicitástól való húzódozás vonul végig ünnepségükön. Ilyenkor sem követelnek a maguk számára közönséget, ünnepi pompát, külsőségeket, a magyar közvélemény azonban mégis részt kér a csendőrség ünnepéből, jelentkezik s tolmácsolja azt a szeretetet, ragaszkodást és feltétlen megbecsülést, amelyet az egész ország érez a rend, fegyelem és becsület nagyszerű katonáival szemben.”

Amennyire kerüljük a reklámot, az öncélú nyilvánosságot, éppen olyan jól, vagy talán éppen ezért fokozottan jólesik nekünk a magyar sajtóból kéretlenül, keresetlenül felénkárado meleg szeretet, értékelés, megbecsülés. Jólesik úgy néha egy-egy jele annak, hogy az ország közvéleményének szeretete, elismerése elkíséri a csendőrt az erdők sűrűjébe, síkságok végtelenébe-porába, éjszakák sötétjébe is, küzdelmeink tehát nem maradnak látatlanul és visszahangtalanul. Köszönjük a magyar sajtó legtekintélyesebb lapjainak ezt a meleg figyelmét, ezeket a nagyraértékelő méltatásokat. Válaszunk az, hogy a jövőben is megmaradnak a becsület és kötelesség útján.

Vidékről a következő csendőrnapi tudósításokat kaptuk:

Miskolcon a csendőrség honvédenekar kísérete mellett Istentiszteleteken vett részt, azután a gyalog tanalosztály feldíszített tantermébe vonult, ahol az ünnepély az összes tiszték és legénység, valamint a *Gömöry Árpád* tábornok által vezetett 24 tagú honvédségi küldöttség jelenlétében a következő műsor szerint folyt le: *Hiszkegy*. Énekelt a próbacsendőrök énekkara. *Magyar csendőr*, vers *Hieronymy Lajos* ny. csendőrnagyától. Szavalta: *Kléri János* csendőr. *Ünnepi beszédet* dr. *Domoszlai Gyula* alezredes mondott. A dieséreteket és pénzjutalmakat *Raskó Alfréd* alezredes közölte, illetve adta át. Az ünnepély a *Himnusz* éneklésével ért véget.

Az ünnepélyt tisztí és legénységi bajtársi ebéd követte. A tisztí ebéden a meghívott egyházi, katonai és polgári előkelőségek társaságában *Kormányzó Úr Ő Főméltóságát* *Lichteneckert* András altábornagy, a miskolci 7. vegyesdandár parancsnoka éltette.

Szombathelyen az őrsparancsnok és járőrvezető iskolák istentiszteletet hallgattak. Az istentisztele-

Csendőrnapi Budapest: Diszmenet a m. kir. csendőrség felügyelőjének helyettese előtt.

teket a róm. katolikusoknak *Akos Jenő* tábori eszperes, az evangélikusoknak *vitész Horkay Béla* tábori alesperes tartotta. *Dalmy József* ezredes, kerületi parancsnok vezetése alatt a Szombathelyen állomásozó csendőrtisztek valamennyien, vallásfeleket szerint, megjelentek az istentiszteleten.

Vitéz Jány Gusztáv altábornagy, vegyesdandár parancsnok vezetése alatt a szombathelyi katonai alakulatok tiszti-küldöttségekkel, míg a polgári bíróságok, vármegyei, városi és a többi hatóságok és hivatalok vezetői az istentiszteleteken személyes megjelenésükkel emelték a nap fényét és jelentőségét.

Dalmy József ezredes, *Nemes Szentoléry Rikárd* alezredes iskolaparancsnok kíséretében az őrsparancsnok-iskolában elhelyezett vértanu-empléktáblát az altiszti küldöttség jelenlétében megkoszorúzták. Utána az őrsparancsnok-iskola éttermében összegyűlt tisztikar és legénység előtt *Lázár Pál* százados a csendőrvértanukról és hősi halottakról többek közt ezeket mondotta:

„Ők azok, akik a csendőr-jelszót életük és vérük feláldozásával szent eszmévé avatták. Az ő példájuk az, melyet mindnyájunknak követni kell! Mert ez az út az, mely a szarvaktól — a „Nem, Nem, Sohá”-tól — elvezet a tettek mezején át rég nem látott testvéreinkhez Kassára, Kolozsvárra, Szabadkára, onnan a Kárpátoktól le az Adriára! Ez az út az, melyen annyiszor apáink vére folyt s melynek gránitszilka alapzatát a Ti megvesztegethetetlen, becsületes kötelességteljesítétek, Isten és Haza iránti hűségtek adja, irányát pedig

a Hadurunk által magasra tartott magyar nemzeti lobogó mutatja oda, ahol Nagymagyarország második ezredévének szilárd alapjait bizton lerakhatja!”

Az ünnepi beszéd után *Dalmy József* ezredes a dícséretben részesülteknek átadta a dícsérőokiratokat. Délben a tisztikar a Kovács-szálló nagytermében, a legénység pedig az őrsparancsnoki-iskola éttermében díszbédén vett részt.

Gödöllőn a nap jelentőségét *vitész Szabadhegyi Ferenc* alezredes méltatta, a csendőrség történetét

